hymy
LEHTI 4

painos
340.000
1968
1:80
Skr 2:50
(inkl.oms.)

Painiottelussa, jossa vastustajina ovat raavas mies ja kuolio, harva selviää edes tasapeliin, saati voittoon. Laitilan pitäjän Haaron kylässä asuva 12-henkisen perheen isä Santeri Aaltonen on kuitenkin voittanut — tosin kovalla hinnalla. Kamppailun tiimellyksessä on mieheltä mennyt molemmat jalat sekä oikea käsi, mutta tynkämäisestä ruumiista huolimatta ei silti ole mennyt usko elämään. Vajaan metrin pituisella vartalollaan maanviljelijä Aaltonen taistelee, kärsii hirvittäviä tuskia, rakentaa ja viljelee pientilaansa ja huolehtii yhdessä uhrautuvan puolisonsa kanssa 10-lapsisesta perheestään. Tätä kaikkea on nyt kestänyt tasan 30 vuotta.

Teksti ja kuva:
VEIKKO VARJO:

30 vuotta on kestänyt painiottelu kuolion kanssa on vienyt Santeri Aaltoselta molemmat jalat ja oikean käden. Mutta hänellä on vielä yksi tekevä käsi.

30-VUOTISSOTA KUOLION KANSSA

Kaikki alkoi kylmänä talvipäivänä vuonna 1938. Sahalla työskennellyt Santeri Aaltonen palellutti silloin jalkansa, joita alkoi särkeä. Pitempien taipaleiden kävelystä ei pian tullut mitään ja seuraavaksi havaitsi Aaltonen oikean jalan nimettömän varpaan mustuneen. Varvas oli leikattava ja alati puutuvassa jalassa alkoi samanaikaisesti ilmetä kuolion alku. Taistelu ja ankaraakin ankarampi painiottelu elämästä oli alkanut.

Elämisen uskon ja tahdon säilyttänyt Santeri Aaltonen ei lannistunut, vaikka kuolio etenikin uhrissaan vääjäämättömästi. Ensin oli oikea jalka amputoitava kokonaan, pian sen jälkeen vasen jalka. Olisi luullut, että ainaisissa hirvittävissä tuskissa ja poltoissa kamppaileva ruumis, joka nyt oli lyhentynyt puolella, olisi vihdoinkin saanut rauhan edes kuoliolta — mutta turhaan.

Taistelu kuolion kanssa jatkui. Nyt sai vastustaja otteen oikeasta käsivarresta. Luja oli ote tälläkin kertaa; hetken kuluttua koko oikea käsi täytyi katkaista pois. Paljon ei ollut enää häviävällä vastustajalla annettavanaan mutta kerran yritti kuolio vielä iskeä — nyt vasempaan, ainoaan jäljellä olevaan Santeri Aaltosen jäseneen. Pari sormea jo musteni, mutta tällä kertaa Aaltonen voitti. Tähän vaikutti ratkaisevasti Pielisenjärven rantamilla asuvan luonnonparantajan oivat rohdot— mitä sotkuja sitten lienevätkin olleet.

HUOLIMATTA JÄSENTENSÄ »tippumisesta», ainaisesta särystä ja poltteesta, joka välillä kohosi niin sietämättömäksi, että vei uhriltaan tajunnan hetkeksi kokonaan pois, Aaltonen on silti sitkeästi jaksanut omistautua suuren perheensä elatukseen ja eteenpäin vientiin.

Käytyään Invalidisäätiön korintekokurssit vääntelі Aaltonen tuvan lattialla koreja usein yömyöhään. Päivisin hän kohenteli pientä kotitilaansa ja rakensi perheelleen uutta asuinrakennusta. Kivet ja kannot vain lentelivät, kun Aaltonen raivasi pientilalleen peltoa noin kolmen hehtaarin metsämaasta. Uutta asuintaloa rakentaessaan putoili jalaton rakentaja useita kertoja rakennustelineiltä milloin hor-

KÄÄNNÄ s. 5

miehet
joihin
luotetaan
tietävät...

NORTH STATE

on täyttä
tupakkaa

NORTH STATE

jahdettuaan milloin taas liiallisten ponnistusten jälkeen pyörtyneenä.

TALVISIN on Santeri Aaltosen elämä lähes täydellisesti sidottu peräkamarin vuoteeseen. Kuukausi toisensa perään kuluu tuossa huoneen nurkassa olevassa senkkivuoteessa. Paljon tulee luettua — arveleepa joku perheenjäsenistä isän lukeneen jo ainakin 3 000 kirjaa Raamatun ja uskonnollisten kirjojen lisäksi, joita viimemainittuja kirjoja Santeri Aaltonen on tutkinut yhteensä tuhansia tunteja.

Vuoteessa pitää Aaltosen olla aina paksuihin huopiin kääriytynyt, sillä enää ei ole varaa vilustua Usein silti paleltaa ja erityisesti niitä ruumiinjäseniä, joita Aaltosella ei enää ole. Samoin on säryn laita. Hirveät poltteet ja särky tuntuvat juuri niissä jäsenissä, jotka Aaltoselta on poistettu kovia kokeneesta ruumiistaan.

Lähestyvä kevät on kuitenkin aina Santeri Aaltosen suurinta aikaa. Se tietää pääsyä ulos ja työhön. Se tietää vankeuskauden päättymistä, vapauden alkamista.

KOTITILAN MONINAISISTA TÖISTÄ ei töpön ruumiin omaava Santeri Aaltonen ole luopunut. Minkä suinkin voimiltaan jaksaa hän raataa aamusta iltaan. Kaikki työt eivät suinkaan käy päinsä, mutta perheen muut jäsenet ovat apuna.

Yksin Santeri Aaltonen silti pystyy tekemään hämmästyttävän paljon. Peltotöissä hän on mukana tiiviisti keväästä lähtien ja syksyisin sadonkorjuun aikana hän varsinkin perunapellolla häärii joutuisasti. Kotiväen toimesta hänet kannetaan perunapellon saranpäähän, josta hän tuota pikaa kuoputtaa kopan perunoita toisensa jälkeen, etenee kontaten ja kieritellen itseään pellon vaossa.

Kesäisin hän käy myös lähetsessä metsässä keräämässä keittiöpuut — oksat ja risut. Rakennusten kunnossapidosta ja maalauksesta huolehtii Santeri Aaltonen puhdetöikseen. Monista muistakin askareista mies selviää oivallisesti.

SITKEYTTÄ ON KYSYTTY myös suuren perheen äidiltä ja kuolion runteleman miehen vaimolta, Saida Aaltoselta. Vaikka pienet lapset tarvitsivat äidin apua lähes taukoamatta, oli vaimolta koti- ja karjataloustöiden ohelta liiettävä aikaa myös aviopuolisolle. Usein yöt ja päivät piti Saida Aaltosen olla valvomassa ja lääkitsemässä tuskien hirvittävässä kurimuksessa kamppailevan miehensä luona. Valvottava yö toisensa jälkeen. Lasten ja miehen takia. Miten tuon kaiken kurjuuden on voinut kestää — sitä ei varmastikaan Saida Aaltonen enää itsekään jaksa ymmärtää.

HARVAPA YHTEISKUNTAMME jäsenistä tietää minkälaista elämä voi olla silloin, kun ihmiselle on käännetty selkä kokonaan. Ei sinne Laitilan Haaron korpimaisemille ennätä aina sosiaalinen apu ja yhteiskunnan tuki silloin, kun sitä todella tarvittaisiin eivätkä sitä tuollaiset todella elämäntaistelua käyvät ihmiset aina edes pyydä. Sosiaalihuollon jättiläismäiset menot virtaavat usein vallan toisenlaisille yhteiskunnan jäsenille — onnenonkijoille ja jopa luopioille. Kenellä on röyhkeyttä ja usein myös täydellistä edesvastuuttomuutta eniten, sellaiset ovat myös ensimmäisinä ja suurimpina ottajina sosiaalikukkarosta.

Näinkö yhteiskunta palkitsee jäsentensä kilvoittelun ja toisaalta »lintsauksen». Syytä olisi todella ottaa sosiaaliviranomaisten ja lainsäätäjien lusikka kauniiseen käteen, tutkia ketkä todella ovat »palkkansa ansainneet» ja vasta sen jälkeen jakaa yhteiskunnan kakkua todella tarvitseville. SIINÄ KAKUNJAOSSA VARMASTI 30 VUOTTA PAININEELLE »HAARON RAAJATTOMALLE» JA HÄNEN PERHEELLEEN PITÄISI KUULUA ANSAITUSTI LEIJONANOSA EIKÄ PÄINVASTOIN KUTEN HYVINVOINTIVALTIOMME SOSIAALIHUOLLON SARALLA TÄNÄ PÄIVÄNÄ JOPA RÄIKEÄSTI EDELLEEN TAPAHTUU.

— Annettakoon seuraava kirkon kirjallisuuspalkinto minulle, kansakunnan "herättäjälle".

HANNU SALAMA:

ILOTALOJA KAIKILLE!

Teksti: VEIKKO VARJO Kuva: VEIKKO LINTINEN

Siweyden Turwa ry:n on jälleen syytä asettua kuulovartioon, sillä Hannu Salama on jättänyt uusimman kirjansa kustantajalle. Kaksi muuta on valmisteilla. Jaakopinpaininsa lomassa Salama uneksii kunnallisista ilotaloista, joita pitäisi perustaa sekä miehille että naisille.

Kirjailija Hannu Salama istuu työhuoneessaan ja lukee viimeistä kertaa läpi uusimman romaaninsa 'Joulukuun kuudes' käsikirjoitusta. Tänään se pitäisi jättää kustantajalle.

— Eihän tässä ole tekstiä kuin noin 70 liuskaa. Pienoisromaani vain. Vaikka kirjan nimi saattaakin joitakuita ärsyttää, en usko kenenkään tosissaan suuttuvan — vaikka mistä sen etukäteen tietää. Kirja kertoo erään itsenäisyyspäivän viestosta.

Kirjahyllyssä on kaksi muuta käsikirjoitusliuskanippua. Missä vaiheessa on kuuluisa Pispala-eepos?

— Pitkälti toista sataa liuskaa on valmiina. Se toinen nippu on ravintola Hansan elämää kuvailevan romaanin hahmottelua.

□ □

Asiasta toiseen:

— Mielestäni Suomeen olisi perustettava kunnallisia ilotaloja, bordelleja sekä miehiä että naisia varten! Tampere on monesti ennen näyttänyt maan muille kaupungeille esimerkkiä — tässä sille tarjoutuu taas uusi tilaisuus!

— Ilotalojen työntekijöille on annettava kunnallisvirkamiehen — vaikkapa sosiaalihuoltajien — asema. Palvelu olisi yksityistä halvempaa ja bordelli pyörisi suurin piirtein samalla systeemillä kuin liikennelaitos — mutta tietystikään tämä ei olisi tappiollinen yritys. Työntekijöille olisi kuluttavan ammattinsa takia taattava täysi eläke jo ainakin 45-vuotiaana. Onhan varmaa, että jos ihminen todella antautuu tällaiseen sukupuolityöhön, ei hän enää 45-vuotiaana pysty mihinkään.

□ □

Pappien palkoista:

— Niitä pitäisi laskea tuntuvasti, jotta todella nähtäisiin, kuka tekee papin työtä kutsumuksen takia kuka rahasta ja virka-asemasta. Täytyy ihmetellä pappien itsehillintää: kun kaksi pappia kohtaa toisensa, he hyvin harvoin purskahtavat nauramaan.

— Toinen kirkolle osoittamani vaatimus on: Jakakaa joskus palkintoja hyville vastustajillenne, koska koskaan ei ihminen voi sanoa kuka on Jumalan kädessä parempi kuka huonompi ase! Kuka tietää, mikä on Jumalan tarkoitus ollut esim. minun tapauksessani. Jos olen toiminut jonkinlaisena kansakunnan herättäjänä vallankin kristilliseen suuntaan, niin eikö siinä tapauksessa olisi aiheellista, että kirkko antaisi seuraavan kirjallisen palkintonsa minulle?

— Kuka tietää, mitkä ovat olleet Jumalan aivoitukset, kun hän on minut luonut ja säästänyt monessa vaaran paikassa. Olisinhan minä voinut, perkele, kuollakin monta kertaa. Kerrankin rakennustyömaalla sellainen saatanan pitkä lankku pudota suhahti vain muutaman kymmenen sentin päästä pääni ohi ja kerran kun tehtiin sitä Pispalan Voimaa putosin valvilta viidennestä kerroksesta. Sain kuitenkin heti jostain kiinni ja kiipesin äkkiä takaisin, ettei isä olisi nähnyt ja antanut selkään.

□ □

Miten Pispala olisi rakennettava?

— No, ei Pispalan röttelöitä ole ainakaan asuintarkoituksiin syytä missään muodossa säästää. Käsittääkseni kaikki Pispalan puutalot alkavat olla kaikin puolin ala-arvoisia.

— Mutta kun Pispala aikanaan jonkin etevän yleissuunnitelman mukaan rakennetaan uudelleen, pitäisi koko kaupunginosa kunnallistuttaa niin, että niillä ihmisillä, jotka siellä ovat tähänkin asti asuneet, olisi mahdollisuus päästä takaisin. Tätä mahdollisuutta monellakaan pispalalaisella ei ole, jos saneeraus menee tuollaisen grynderi-politiikan mukaisesti. Silloinhan sieltä joutuu kaikki vanhan pispalaiset ulos ja siitä tulee hienostokaupunginosa.

— Pispala on rakennettava kunnallisesti!

□ □

Pispalan saneerauksesta Pispalaeepokseen. Teoksesta 'Minä, Olli ja Orvokki' sai käsityksen, että odotetun teoksen synnyttäminen on vaikeaa.

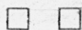
— Kyllä se siihen aikaan olikin.

Niin laajan teoksen tekeminen vähän yli kaksikymmenvuotiaana oli vaikeaa, kun kyllä se on työlästä vieläkin.

— En tiedä, kumpi noista tekeillä olevista lähtee ensimmäisenä kiertymään auki — Pispala vai Hansa. Mutta jos se on Pispala, uskoisin sen olevan valmis tuossa vuoden 1970 paikkeilla. Pispala-eepoksesta tulee laajempi kuin 'Minä, Olli ja Orvokki', tähänastinen pääteokseni.

Mitä mieltä olet Hotelli Hansan kohtalosta?

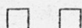
— Olihan se vahinko, kun sellainen 'kulttuuripesäke' tuhottiin. Vaikka kyllähän johtajatar Helvi jo viime vappuna — kun me kahteen, kolmeen mieheen pianoa hakattiin —, että nyt kulttuuriarvoja tuhotaan jo täälläkin.

Hannu Salamaa pidetään tamperelaiskirjailijoiden perinteen jatkajana. Kuitenkin hän on jo kauan asunut Helsingissä.

— Minä pidän nykyisin Helsinkiä kotikaupunkinani. En palaa Tampereelle. Viihdyn Helsingin keskustassa, mutta tietysti olisi parempi asua hieman syrjemmällä, esim. omakotitalossa. Eivät silloin olisi nuo ravintolat liian lähellä. En muuten ole enää juonut paljonkaan. Maksakin alkaa jo olla kunnossa ja terveys on muutenkin paranemaan päin.

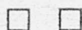
— Julkisuus tahtoo joskus hieman rasittaa, mutta yleensä vastailen kaikenkarvaisille kyselijöille mahdollisimman pyöreästi, jos vain suinkin voin. Lisäksi valehtelen aika paljon silmää räpäyttämättä.

Salama tekee työtä päivittäin — aloittaa kirjoittamisen aamulla ja lopettaa illalla. Miten tällainen säännönmukaisuus sopii kirjailijalle?

— Eihän minun tietysti pakko olisi niin tehdä, mutta en saa aikaani muuten kulumaan. Minut on pienenä totutettu ajattelemaan, että työtä on jokaisen tehtävä. Minä teen sitä kirjoittamalla.

— Suomessa on kirjailijan sitä paitsi julkaistava yksi kirja vuodessa, jos aikoo tulla kunnolla toimeen.

Millaisena näet kirjailijan tulevaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa? Onko kirjailijan arvo laskemassa vai nousemassa?

— Jos ajattelen aivan henkilökohtaisten kokemuksieni perusteella kirjailijan saamaa arvostusta, niin se on selvästi laskenut. Ennen sotia kirjailija oli vielä yleisen mielipiteen mukaan herra, nyt meitä pidetään lähinnä hamppareina. Linna on viimeinen 'herrasmieskirjailija' ja häneen loppuu enemmistön mielestä myös nk. kansalliskirjallisuus — tiedä sitten mitä tämä jatko on.

— Olen myös huomannut, että perinnäinen kirjailijan rooli on vastenmielistä kaikille yhteiskuntasuunnittelijoille ja kulttuurikeskustelijoille. Heidän mielestään kirjailijan pitäisi olla osallistuva ja sosiaalisesti kelvollinen eikä suinkaan mikään omahyväinen perkele.

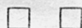
— Jos ajatellaan, että kirjailijan on muututtava yhteiskunnan kaavoihin sopivaksi samalla lailla kuin esimerkiksi Neuvostoliitossa kävi sosialistisen realismin aikana, niin kyllä minä katsoisin, ettei kirjailijoilla silloin ole niin suurta arvoa kuin vapaammissa olosuhteissa.

— En minä ainakaan pysty muuttumaan tämän sosiaalisemmaksi tai osallistuvammaksi millään. Minun olisi aivan turhaa pakottaa itseäni kirjoittamaan jostain muusta kuin nyt kirjoitan. Mielestäni olisi typerää ruveta kirjoittelemaan kommentteja Vietnamin sodasta. Ensinnäkin meillä on riittämiin Vietnamin sodan kommentoijia ja toiseksi kaikki tietoni Vietnamista ovat toisen käden tietoja. Minun on siis parempi keskittyä kirjoittamaan sellaisesta, josta jotakin tiedän omakohtaisten kokemusten perusteella.

— Kirjailijan koulutus sinänsä on pulmallinen juttu. Joskus tulee ajatelleeksi, että sinä aikana kun ihminen istuu koulussa häneltä saattaa jäädä aika paljon näkemättä ja kokematta sellaista, joka kirjailijalle saattaisi olla hyödyllistä. Toisaalta taas kouluttamattomalta kirjailijalta menee esim. ilmaisun opettelemiseen paljon enemmän aikaa kuin ihmiseltä, joka tulee yliopiston kautta näihin hommiin.

— Meidän 'maisterikirjallisuudessamme' on kuitenkin paljon outoa ohuutta. Sehän on kyllä kauttaaltaan viimeisteltyä ja onhan siinä muutakin hyvää. Mutta monta kertaa kuitenkin ajattelee, että jos joku jätkäpoika tuolta rakennuksilta tulisi ja kirjoittaisi, niin kyllä siitä paljon vahvempaa ja aidompaa jälkeä syntyisi.

— Odotan, että tämän työttömyystalven seurauksena meillä syntyy hyviä romaaneja, talven kokemuksen pohjalta. Ja onhan asia niin, että jollei ihminen ole tätä talvea ollut työttömänä tai hätäaputyömailla, ei se pysty siitä mitään kirjoittamaan, vaikka se olisi kuinka helvetin oppinut — kyllä se täytyy kokea.

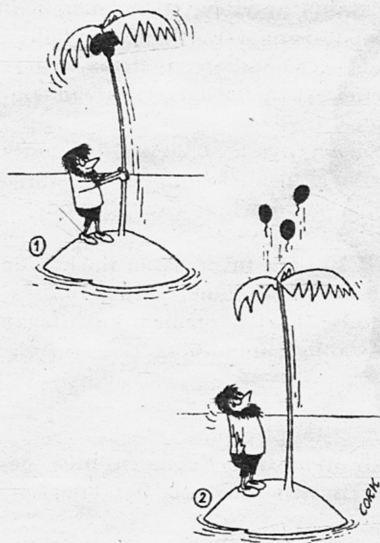

Kirjoittaisiko Hannu Salama paremmin ja innokkaammin, jos tietäisi koko ajan saavansa esim. valtion maksamaa palkkaa? Ruotsissahan kirjailijoilla on tällainen toimeentulon turva.

— En minä usko, että sen paremmin tai enemmän kirjoittaisin kuin nytkään. Palkanmaksun perusteiden olisi tietystikin oltava suurin piirtein samat kuin nykyisessä apurahajärjestelmässä. Ylioppilaskirjoitusten parhaiden aineiden perusteella ei pystytä kirjailijoita löytämään.

— Ruotsin esimerkin mukaan voitaisiin säätää myös määrätty tuloraja, jonka ylitettyään kirjailija ei enää saisi palkkaa valtiolta. Jos kirjailija tulee hyvin toimeen tekijäpalkkioillaan, ei hän tietystikään enää valtion tukea tarvitse.

— Vaikeampaa on sanoa, miten kauan palkkaa olisi vaikkapa yhden hyvän esikoisteoksen jälkeen maksettava, jollei jatkoa ala kuulua. Missään tapauksessa ei palkkaa saisi lopettaa liian hätäisesti, sillä esim. viisi vuotta on lyhyt aika suurimuotoisen proosan luomisessa. Mutta jollei esikoisteoksen jälkeen ole kymmeneen vuoteen mitään uutta kuulunut, niin kyllä jätkältä silloin voisi palkan ottaa pois! □

Ei koskaan sunnuntaisin

Tuntuu nurinkuriselta, että jotkut rikoslain voimassaolevista pykälistä aiheuttavat toimenpiteitä mutta muutamat ohitetaan hymynsekaisella olankohautuksella, ja kaikesta huolimatta vaaditaan kuuliaisesti pitämään lakina sitä minkä lainsäätäjä on lakina lausunut.

Näen huikean ristiriidan siinä, että samanaikaisesti kun sinä jonakin sunnuntaina sekaannut autoinesi vähäiseen liikennerikkeeseen pysäköimällä ajoneuvosi annettujen määräysten vastaisesti ja sovitat kömmähdyksen tuntuvalla sakolla, osa yhteiskuntaa syyllistyy rikoslain 41. luvun 6. pykälän vastaiseen tekoon — jota tekoa kaiken lisäksi on pidettävä jatkuvana —, saamatta minkäänlaista rapsua tahi edes rapsahdusta. Kyseinen pykälä kuuluu näin: »Joka sapattina tekee käsi- tahi jotakin muuta työtä, jonka sopii tuonnemmaksi jättää, ja jota ei tehdä omaksi tahi toisen hätätarpeeksi, vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.»

Sen vuoksi että näin on säädetty, tuntuisi luontevalta nähdä maanantaisin »viidenkympinvetäjiä» ruuhkamuodostelmissa postitoimipaikoilla. Onhan maksettavaksemme säädetty laituriverokin. Työmarkkinajärjestöt rikkovat ko pykälää törkeästi keskinäisillä sopimuksillaan usuttamalla ihmiset lainvastaiseen tekoon, sillä eihän voida ajatella että kaikki tekevät sunnuntailöysinsä hätätarpeeksi.

Teollisuuslaitosten, jotka eivät voi määrätyistä syistä temmata pääkytkintä sapattinakaan lepoasentoon tulisi palkata uusia virkailijoita jotka istuisivat työkseen vankilassa koska jatketusta rikoksesta ei pääse loputtomiin pelkällä sakolla.

Löytyy toki ainakin yksi keino jolla pykälän voisi kiertää: maassa on valtaisa määrä työttömiä, sellaisiakin jotka eivät saa penninkään avustusta kurjuuteensa. Palkattakoot heidät työhön (edes) sapattina, silloin tulisi kysymykseen hätätarve ja näin ollen säästyttäisiin sakoilta ja muilta hankaluuksilta. Entä sitten muut, esimerkiksi kirkko. Rikkovat pykälää siinä kuin toisetkin. Ammattimainen kellonsoittaja tempaa sapattina kellonnaruista, ei tee sitä hätätarpeeksi ja voisi jättää tuonnemmaksi, urkutaiteilija ravistelee leipätöikseen kanttorin vakanssilla suurten säveltäjien teoksia (kenties osa sävellyksistäkin on työstetty sapattina), lisäksi hän säestää käyttölaulut. Kuka määrää kaiken tämän tehtäväksi vastoin rikoslakia?

Göteborgissa sapattina 24. 3. -68
ERKKI LEPOKORPI
kirjailija

PS. Jos kohta tällä paikalla on ruoskittu montaa epäkohtaa, on myös tuijotettu tarpeettoman usein omaan napaan. Sentähden julkaisemme mielellämme lukijoiden kirjeitä pääkirjoituspalstalla.

Antaa tulla lunta tupaan.

Toimitus

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE
vaihde 33 333

päätoimittajat
URPO LAHTINEN
JORMA K. VIRTANEN

erikoistoimittaja
VEIKKO ENNALA

toimitussihteeri
MARKKU ERONEN

toimittajat
LEENA ERONEN
ANTERO LAINE
HANNU RAHKONEN
IRIS TUUNAINEN
MARJA UOTINEN

ilmoitusmyynti:
Tampereen P R-toimisto FINN—PR
Hallituskatu 11, Tampere
26 705 ja

mainospäällikkö
ANTTI ARO

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

lehtitilausten vastaanotto
neiti KELLARI
33 335

levikki
ANTTI HONKASUO

kaupallinen johtaja
MATTI LAHTINEN

toimitusjohtaja
URPO LAHTINEN

Vasemmalla kysytään: Kuka pettää rivimiestä?

Teksti: ANTERO LAINE

Suomalainen vasemmisto elää eripuraisuuden aikaa. Ohjelmia on, mutta niiden toteutus hukkuu keskinäisiin kiistoihin niin ryhmittymien sisällä kuin niiden keskelläkin. Työttömyyteen, taloudelliseen ahdinkoon ja yleiseen epävarmuuteen kyllästynyt rivimies loittonee johtajistaan. Yhä useammat odottavat kaikkien aikojen pyykkipäivää. Tuleeko se?

Nykyaikainen yhteiskunnallinen kehitys edellyttää pelisääntöjä. Säännöt voidaan rakentaa kapitalististen tai sosialististen periaatteiden varaan, mutta jokin systeemi olisi saatava aikaan.

Suomessa tämän voisi katsoa tarkoittavan sitä, että pystyäksemme rakentamaan edes jossain määrin kunnollisempaa tulevaisuutta kuin on nykyisyytemme, meidän olisi saatava selkeämpiä »pelejä» oikeiston, keskustan ja vasemmiston välille politiikassa ja työnantajien ja työntekijöiden kesken työmarkkinoilla.

Jos kohta missään ei kovin suurta sopua vallitse, niin KAIKKEIN ERIPURAISIN TUNTUU OLEVAN SUURIA TULEVAISUUDENTEHTÄVIÄÄN ODOTTELEVA VASEMMISTO. Se marssii sekamuodostelmissa ilman tahtia, eikä marssin tavoitteita taida kovinkaan moni pystyä ennustamaan.

Tämä kirjoitus ei ole valtio-opillinen tutkielma vasemmiston eripuraisuuden syistä. Se ei myöskään kartoita poliittista lähihistoriaa luettelemalla tapauksia ja sattumuksia. Sen sijaan se yrittää heijastella eräitä tuntoja ja mielipiteitä, jotka parin maalisviikon aikana ovat kertyneet tapaamisten, keskustelujen ja väittelyiden tuloksena. Epäilemättä mukana on virheellisiä tai liioittelevia kannanottoja, mutta niitä puoltakoon se, että suurten puoluejohtajien suojateista aika useat taitavat olla samaa mieltä.

ENNEN KAHLEET NYT ASEMAT

Vasemmiston asema yhteiskunnassa on muuttunut. Romanttisen traaginen työväenliikkeen sanonta »meillä ei ole muuta menetettävää kuin kahleet» on vanhentunut aikoja sitten. Sen voisi ainakin vasemmistohierarkian yläpään osalta korvata sanomalla, »tässä voi mennä kansanedustajan, ministerin, pääjohtajan, maaherran jne virka ohi suun». Tietenkin pyrittäessä ohjaamaan yhteiskunnan kehitystä on pakko istuttaa miehiä vallan kahvaa kääntämään, mutta huonona näkee rivimies tilanteen silloin, kun näiltä valtapaikoilta kukaan ei raaski lähteä pois ja kun kerran toisensa jälkeen on pakko epäillä, että virka, asema ja arava-osake olivatkin ainoat tavoitteet.

Työväenliikkeen johtaja on myös hahmoltaan muuttunut. Harppauksen ilmaisee se, että suuressa vaalikeskustelussa SKDL:n edustaja Ele Alenius noin vain ohimennen ilmaisee ajatuksiaan »das Ding an sich». Pari vuosikymmentä aikaisemmin istui kansandemokraatin suussa paljon paremmin jokin »totellisen temokratian» termi — kärjistys tehtynä kaikella kunnioituksella.

Tehtävät vaativat nykyisin hoitajikseen maistereita, tohtoreita ja muita hyvin valistuneita tietomiehiä. Ellei tähän korkeaan sivistykseen liity samalla edes tipoittain vanhan kunnon työväenjohtajan piirteitä, kenttä saattaa katsoa olevansa »herrojen kanssa marjassa» niin punaista jäsenkirjaa kuin kaikki kantavatkin. Osalle johtajista tämä ennakkoluuloisuus ei tee oikeutta, osan kohdalla se ei taida osua sivuunkaan.

Missään tapauksessa ei mennyt täysin metsään erään tarkkailijan lausunto Paasiosta, kun oli käynyt selväksi, ettei turkulainen enää jatka pääministerinä. Lausuma kuului: »Siinä meni tällä erää viimeinen työväenluokan pääministeri.»

KOHTALOKAS VIISIKYMMENLUKU

»Jo riittää»-kampanjan aikoihin 1940-luvulla asetelmat olivat selvät. Reilu antikommunismi antoi pontta sosialidemokraateille ja kiinteytti SKDL:n ja SKP:n puolustustaisteluun. Oikeisto katseli sivusta, ja monet sen edustajista ihailevat vieläkin sosialidemokraattien isänmaallisuutta juuri tuon kauden tuloksena.

Sitten alkoi yhteistyö SDP:n ja maalaisliiton kesken, Kekkosen hallitukset. Turvalliset ympyrät alkoivat mennä lomittain. Junttauksiin, paperiseuroihin ja yhdistyksiin oli totuttu SDP:ssä sen verran hyvin, että kommunistikahinan päätyttyä samoja kikkoja alettiin käyttää omassa piirissä. Kunnes TUL:n piirissä töksähdettiin menettelytapakysymyksiin. Toiset olivat liitossa kommunistien kanssa, toiset kävelivät kokouksista ulos, eikähän muuta enää vaadittukaan.

Kenttä kävi kuin muurahaispesä. Kokoonnuttiin, kirjoitettiin ja puhuttiin yötä päivää. Ehdittiin vuoteen 1956 ja yleislakkoon, jossa epäilemättä taisteltiin asiankin puolesta, mutta samalla punnittiin myös eri suuntien ja niiden johtajien ominaispainoja.

TULIHAN JÄRJESTÖJÄ

Yleislakon tietämissä alkoi syntyä uusia työväenjärjestöjä. Sosialidemokraattinen puolue pysyi »vanhoissa käsissä», joten skogilais-simonistit perustivat TPSL:n. Muita työväenjärjestöjä kahdennettiin lasten ja nuorison liitoista lähtien. Nykyisin alkaa olla miltei liikuttavaa, kun SDP:llä on Nuoret Kotkat niin jo TPSL:llä on Haukat. Ja samaan tapaan menivät oppositiorajaa myöten työväen urheiluliike, naisliike, nuorisoliike, pää-äänenkannattajat ja ammattiyhdistysliike. Kaikki kahdeksi. Syyt olivat varmasti puolin ja toisin periaatteellisiakin, mutta ehkäpä aika yleisesti myös valtapoliittisia.

Kenttä möyhennettiin saman tien. Entiset puoluetoverukset kohtasivat vihamiehinä, lyötiin niin että tuntui ja jäi arpia. Juuri nämä vaikutukset ovatkin kaikkein hankalimpia toivottaessa sopuisampaa tulevaisuutta. Viisikymmenluvun taistelussa ei tulevaisuudenusko ollut kummallakaan puolella kovinkaan arvostettu kansalaishyve.

MENIHÄN MIEHIÄ

Kun kaikki kahdennettiin oli johtajan paikkoja. Vähitellen alkoi kuitenkin käydä kato monestakin syystä ja viimeisimmät hyvästit on jätetty orastavan yhtenäisyyden merkeissä. Hannes Tiainen on syrjässä. Janne Hakulinen sortuneen konserninsa jälkeen samoin. Väinö Leskinen oli, Kaarlo Pitsinki lienee. Muita näillä tietämillä suhteellisen lopullisesti lähetettyjä ovat Emil Skog, Vihtori Rantanen, Pekka Martin ja Metalliliiton puheenjohtaja Viljo Kuukkanen.

Kuumimman ajan eturivin miehistä ovat lisäksi kuolleet Väinö Tanner, Valdemar Liljeström, Eero Antikainen ja Olli J. Uoti. Oman mainintansa ansaitsee vakuutusmies Tauno Suontausta, entinen SDP:n puolueneuvoston puheenjohtaja, joka nyt taitaa olla jo entinen sosialistikin.

Johtajien vaihdokset heijastelivat myös toimitsijatasolla siirtoina ja erottamisina. Näkyvimmin otti erokirjansa Niilo Koljonen SAJ:sta CIA-paljastuksensa ansiosta.

MILLE NYT RAKENNETTAISIIN?

Sosialidemokraattiset rivimiehet odottavat varmasti hartaasti nykyisten kiistapilvien poistumista vasemmiston punertavalta taivaalta. Jotkut alkanevat jopa kyllästyä odottamaan. Valitettavasti vain näyttää siltä, ettei seestymistä kovinkaan pian tapahdu.

Presidentinvaaleissa koettu äänimäärän lasku kirvoitti taas kerran erimielisyyksiä pidelleet siteet. Puolueneuvoston kokouksessa oli kansanrintamahallituksen pääministeri Rafael Paasio todella ankaran arvostelun kohteena. Tähänkään asti hän ei ollut saanut edes kaikilta puolueensa virkailijoilta täyttä tukea, pikemminkin päinvastoin. Erkki Raatikainen lienee uskollisimmin pysytellyt Paasion rinnalla.

Yksinäinen puolueen puheenjohtaja oli joka tapauksessa arvosteltu oikein kunnolla. Tavallisesti luotettava taho tiesi oitis kertoa, että arvostelu oli sangen pitkälle etukäteen valmisteltu. Saman tien muistettiin, että Paasiopahan kerran pudotti Väinö Leskisen pois puoluetoimikunnasta. Väinö Leskinen taas on nyt tulossa takaisin.

Jos on Paasion osa ollut kalseaa, helppoa tietä ei kulje Erkki Raatikainenkaan. Suurille joukoille hän on ehkä liiaksi englantilaisviritteinen, mutta eräille vanhemmille puoluejohtajille harkitsematon sosialisoinnin kannattaja. Sanonpa erään puoliporvarin tapaan, että ONHAN SE MERKILLISTÄ, KUN VASEMMISTOPUOLUEEN PITÄÄ SELITTÄÄ KANNATTAVANSA SOSIALISMIA. JA SE SITTEN VASTA MERKILLISTÄ ON, KUN RAATIKAISEN »LUURANKOJUTTUJA» TOISET PUOLUEMIEHET JOPA PERUVAT.

Hajanaisuus kukki edelleen hallitusneuvotteluissa. Fagerholm otti ja jätti herrasmiehen tavoin tarjouksen. Koivisto tuli ja lähti tekemään, vaikka juuri hänellä jos kellään olisi ollut mahdollisuuksia pysyä syrjässä. Menivätpä hallitukseen ketkä tahansa, ilmeistä on, että kuluvan vuoden aikana puoluetason keskustelu jatkuu. Sisäisesti.

AMMATTIYHDISTYSLIIKE EI EHEYDY

Ammattiyhdistysliikkeen eheyttämistä on toivottu ja yritetty monen komitean voimin. Suuri vaaliliitto, työväenryhmien hallitusyhteistyö ja muutokset SAK:n johdossa koettiin ennusmerkkeinä eheytymisestä. Tällä hetkellä sopu näyttää olevan taas kaukana.

Kyllä syitä löytyykin:

- SAJ on ensiksikin linnoittautunut niin lujasti asemiinsa ja toimistijoidensa suojelukseen, että eipä helpolla liikahda. Sen asemia tukee sekin, että jäsenistöstä suuri osa toimii myös SDP:ssä, joten vuorovaikutus on mahdollista monella tasolla.
- TPSL puolestaan haluaa säilyttää valtaansa SAK:ssa mahdollisimman pitkään, koska SAK:n mukana menee puolueen viimeinen tehokas sillanpää.
- Ja yhteinen syy kaikilla sosialidemokraateilla on suhtautua varoen eheyttämiseen, koska tämänhetkisten näkymien mukaan suuret teollisuusliitot olisivat yhteisessä SAK:ssa uhkaavasti vaarassa heilahtaa kommunistien hallintaan.

KAUNAINEN TPSL

Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattinen Liitto pääsi eduskuntapuolueeksi SKDL:n vanavedessä. Vaaliliitto oli luultavasti katkerahko kokemus isommalle kumppanille, vaikka toikin sille voittoja eräissä muissa asioissa.

Tulevissa kunnallisvaaleissa TPSL tarjosi kumppanuuttaan molemmille hallitus- ja kekkosystävilleen. Ystävyys rakoilee, sillä useilla paikkakunnilla vastaukseksi on saatu »kiitos ei». Vain siellä, missä työväen enemmistö tai määrävähemmistö on vaarassa, suostuttaneen liittoihin.

TPSL:n kannanotot ovat jyrkkiä, osittain jopa kaunaisia, mikäli niitä Päivän Sanomien »Eskosen» mukaan tarkastelee. Inhimillisesti asenteet ovat täysin ymmärrettäviä. Taistelun vuosina ei nimittäin vastapuoli tosiaan säästellyt. Esimerkiksi Kymen läänistä eduskuntaan kunnioitettavalla äänimäärällä valittu ammattiyhdistysmies Viljo Pousi tuskin hevillä palaa kaiken kokemansa jälkeen entiseen. Vastaavia kokemuksia on muillakin TPSL:n piirissä, joten ei pidä ihmetellä siltä taholta eheytysrattaisiin siroteltua hiekkaa.

KOVAT KOMMUNISTIT

Sosialidemokraattien perheriidan ollessa kiivaimmillaan esiintyivät kansandemokraatit ja kommunistit tyyninä sivustakatsojina. Yhtenäisen ja vakaan liikkeensä suojista he ainoastaan silloin tällöin lausuivat kommenttejaan. Hajanaisuuden varjossa he pystyivät varmistamaan asemiaan työväenliikkeen yhteisissä järjestöissä. Jo yleislakon aikana oli näitä suhteita koeteltu, sillä monille sosialidemokraateille silloinen tiivis yhteistyö kommunistien kanssa oli outo tilanne.

Vaan eipä pysynyt rauha tallella äärivasemmallakaan. Stalin-kultin romahdus Neuvostoliitossa pisti jotkut siivoamaan kirjahyllyjään ja siirtämään Josef Vissarionovitsin teoksia sivummalle. Kesti kuitenkin tälle vuosikymmenelle ennenkuin kihinä alkoi näkyä ulospäin. Kovat kommunistitkin ryhtyivät pesemään sisäistä pyykkiään.

Stalinismi oli ensimmäinen kiistanaihe. SKP:ssä jaettiin väkeä kahtia. Viime edustajakokouksessa oli tapahtuvinaan jonkinlaista linjanvetoa, mutta edustajat tulivat Helsinkiin sen verran valmistautumattomina, että kentällä huomattiin vähitellen päätökset lähes nimellisiksi. Erään helsinkiläisen sen puolen tarkkailijan lausuma »Ei olisi paljon tarvittu, kun viimeinen stalinisti olisi lähtenyt» tavoitti odottamattoman tarkasti napakymppiin. Periaateratkaisu köyhälistön diktatuurista jäi sekin syvimpiään myöten pohtimatta.

Käytännön politiikassa oli äärivasemmisto rakentanut »demokraattisen sentralismin» varaan. Se tarkoitti, että oli ensin kaiken napa, sitten pienempiä sivunapoja, niillä edelleen sivunapoja kunnes muodostui täydellinen ketju. Kun päänapa antoi käskyn, se piti toteuttaa kaikkialla turhia kyselemättä ja pohtimatta.

Kehitys ei valitettavasti suostunut seuraamaan tätä napateoriaa. Kotimaassa huomattiin, ettei Tampereella, Oulussa, Kemissä tai Pohjois-Karjalassa käynytkään päinsä orjallisesti noudattaa Helsingin määräyksiä. Haluttiin itsenäisyyttä ja omaa päätösvaltaa. Syksyllä 1967 Kuopiossa Kansan Sanan toimituksen ja paikallisen piiriorganisaation kesken käyty kiivas taistelu lakkoi-

neen ja julkilausumineen, oli ilmeinen heijastuma demokraattisen sentralismin murenemisesta. Milloin koko järjestelmä katoaa, on avoin kysymys.

JOHTAJAT TALLELLA

Sosialidemokraatteihin verrattuna kansandemokraatit ja kommunistit ovat hoitaneet kiistansa siinä suhteessa vakavammin, ettei johtajien rivi suuremmin ole harventunut. Ville Pessi, Aimo Aaltonen, Hertta Kuusinen, Paavo Aitio, Ele Alenius, Leo Suonpää, Erkki Salomaa, Aarne Saarinen ovat kaikki edelleen asemissaan.

Edustajakokous tosin pudotti Aimo Aaltosen puolueen puheenjohtajan paikalta, mutta ei kyennyt poistamaan keskuskomiteasta. Ele Alenius ei ole kommunisti. Hänen tähtensä on kohonnut SKDL:ssä todella huomattavasti edustajakokouksen jälkeisenä aikana. Suonpää on keskuskomitean ja sen poliittisen toimikunnan jäsen, mutta siitä huolimatta hänen lopullinen ominaispainonsa riippuu oleellisesti asemasta vaalipiirissä — järjestöpiirissä. Kansan Uutisten päätoimittajan Jorma Simpuran vaikutusvalta on kohonnut Aleniuksen karriäärin kera. Aarne Saarinen taas on valittu kärkijoukkoon eräänlaisena kompromissina, joka on kentänkin mielestä osoittautunut melkoisen hyväksi.

Edustajakokouksen jälkeen on muodostunut epävirallinen johtoryhmä, johon kuuluvat Salomaa, Arvo Hautala ja Jorma Simpura. Sillä ei ole enemmistöasemaa johdon piirissä, mutta virallisen vallan korvaa vankka ote puolueen lehdistöön.

Stalinistikiistan ollessa kiivaimmillaan pidettiin uhkana jopa SKP:n jakautumista selvästi kahteen leiriin. Tällä hetkellä vaara lienee kuitenkin poissa päiviltä. Itse liikkeen kannalta saattaa johtajien pysyvyys merkitä kiinteytymistä, mutta samalla se saa äärivasemmistonkin rivimiehet arvioimaan keulakuvansa lähes ikuisiksi.

SKP:n ja SKDL:n välillä oletetaan ja odotetaan jäsenistön keskuudessa entistä selvempää tehtäväjakoa. Osittain näiden kahden toiminta aina tulee menemään päällekkäin, SKDL:n lisäksi vielä ristiin TPSL:n ja Sos.dem. puolueen kanssa.

KANSAINVÄLISET ONGELMAT

Kansainvälisten suhteiden hoitaminen, erityisesti suhteet Neuvostoliittoon, on ollut pitkään sosialidemokraateille sälytetty ongelma. Tannerin toiminta, Honka-hanke ja yöpakkashallitukset pulpahtavat vielä tämän tästä pinnalle. Nyt puolueen valtuuskunta matkustaa itään, missä Erkki Raatikainen on jo puhunut, ja Väinö Leskinen tuonut muuten terveisiä.

Neuvostoliiton-suhteiden hoitaminen ja vakiinnuttaminen vaivaa nykyisin myös kommunisteja. Demokraattinen sentralismi toimi myös kansainvälisellä tasolla. Missä ja kuka oli napa, lienee itsestään selvää. Ankara taloudellinen kilpailu, eri maiden poikkeava kehitys ja erilainen sijainti maailmanpolitiikan kartalla tekee koko ajan tehottomaksi tätä sentralismia.

Suomen kommunisteille pulma on tuttu jo vuosikymmenien takaa. Nyt se on entistä ajankohtaisempi. Satelliittimaissa tapahtuu paraikaa paljon sellaista, mikä pistää sentralistitkin ajattelemaan. NIIN PALJON KUIN ERKKI RAATIKAISEN AJAMAA MAAILMANLAAJUISTA SOSIALIDEMOKRAATTIEN JA KOMMUNISTIEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMISTÄ ON ARVOSTELTU, SE SITTENKIN PERUSTUNEE SUHTEELLISEN OIKEIN OIVALLETTUUN TILANNEARVIOINTIIN.

KESKUSTELUVUOSIA ODOTETTAVISSA

SKDL:n liittotoimikunta, SKP:n puoluetoimikunta ja kansandemokraattien eduskuntaryhmä ovat tuoreen hallitusratkaisumme yhteydessä esiintyneet lausunnonantajina. Kukin omiensa puolesta.

Laajapohjaisen hallituksen äärivasemmiston ministerit — joista Suonpään katsotaan olevan yksinomaan vaalipiirinsä kannatuksen varassa — eivät ole selvinneet tehtävistään arvostelutta. Taas yksi aihe lisää suureen välienselvittelyyn, jonka odotetaan tapahtuvan viimeistään ensi vuoden loppuun mennessä. Kaiken kukkuraksi taloudellinen tilanne maassa ja maailmassa on sellainen, että ihmeitä tarvitaan jos selvitä aiotaan.

Oltiinpa nyt kansandemokraatteja tai kommunisteja niin juuri taloudellinen yleisahdinko ei varmastikaan helpota edessä olevaa kaikkien aikojen linjakeskustelua.

TULEVAISUUS?

Vasemmiston tulevaisuuden ja sen marssisuunnan perään on tosiaan aiheellista pistää kysymysmerkki. Yhtenäisyyttä pitäisi löytää, demokratiaa varjella, taloutta kehittää, ehkäpä jotain sosialisoida, valtiollistaa tai edes ohjata pääomavirtoja. Yksin siihen nykyisillä eväillä ei pysty yksikään puolueista, ei ammattiyhdistysliike, ja urheilijoille tehtävä ei kuulu.

Nuorempi jäsenistö alkaisi kenties olla valmis jonkinlaiseen tahtimarssiin, mutta vanhoissa on puolin ja toisin jääräpäitä, jotka eivät enää tässä maailmassa tingi vuosien mittaan opituista ja opetetuista asenteista. Jörn Donner ja Pentti Saarikoski SKDL:n puolella, Arvo Salo ja Erkki Tuomioja SDP:ssä edustavat uutta ennakkoluulottomuutta, radikaalisuutta ja keskustelutaitoa. Hekään eivät vain nauti koko joukon luottamusta. Heitä ja heidän kaltaisiaan pidetään helposti haihattelijoina.

□ □

Janne Hakulinen kertoi kerran Lepolammin saunassa eräästä sodanjälkeisen kommunistitaistelun neuvottelusta. Oli istuttu kabinetissa, puhuttu ja poltettu tupakkaa. Sekä sosialidemokraatit että kommunistit pysyivät lujasti kannassaan. Ristiriita tuntui sovittamattomalta, edessä näytti olevan pelkkää kaaosta SAK:ssa. Kommunistit päättivät lopettaa puhumisen, nousivat ja olivat menossa pois. Viimeisen miehen käsi oli jo oven kahvassa, kun Hakulisen repliikki toi hänet sittenkin takaisin ja sopimus syntyi.

TUON ajan jälkeen vasemmalla ei ole taidettu paljon ovilla viivytellä. Pikemminkin on paiskottu ovia kiinni niin, että karmit notkuvat. Onko nyt sitten ihme, jos moisen paukkeen lukkoon lyömät korvat eivät pysty marssirummun ääntä kuulemaan. Näin jäävät toteuttamatta ne monet hyväksytyt klausuulit, joita vasemmisto on ohjelmiinsa kehittänyt. □

MISS FORD Escort

KABI RENVALL

Tumma ja hoikka Kabi Renvall on tätä nykyä jyväskyläläinen. Aikaisemmin kotitalouskonsulenttina toiminut Kabi on käynyt mannekiinikurssin ja kuuluu tälläkin hetkellä Jyväskylän mannekiinikerhoon. Mikään ihanneammatti ei mannekiinin työ Kabin mielestä ole; se vaatii todella sopeutuvaa luonnetta. Tällä hetkellä Kabi on kotirouva, kaksi lasta, 2 1/2- ja 1/2 vuotias vievät melko tarkkaan kaiken ajan. Harrastuksia on tyttöaikoina ollut paljonkin, joista rakkaimpana Kabi mainitsee kuvaamataiteet. Joskus, useimmiten öiseen aikaan, hän ehtii maalailemaan mielikuviaan paperille.
Kabilla on pituutta 169 senttiä, mutta hoikka vartalo saa hänet näyttämään pitemmältä kuin hän onkaan. Painoa ei ole paljoakaan, mutta se kaikki on sijoittunut oikeisiin paikkoihin.

FORD 15M

Kauniista jäähdyttimen säleiköstä tyylikkäistä perävaloihin asti on Ford 15M todellinen perheauto. 1,5 litran luokassa on tuskin toista autoa, joka tarjoaa niin paljon kuin 15M. Taloudellinen ja suorituskykyinen 75 hv:n V4-moottori ja etuveto takaavat kiihkeän voiman parhaan hyväksikäytön, vakaan kulun, paremman vetovoiman ja tartunnan tiehen varsinkin mutkaisilla teillä. Sisätilat runsaat 5 hengelle ja matkanteon miellyttävyyden kruunaa Fordin ainutlaatuinen ja tehokas Flow-Away raitisilmalämmitys- ja tuuletusjärjestelmä.

FORD 15M todellinen löytö autoilun ystävälle.

MISS FORD Escort

TIMO TAAVETTI:

RAKASTAN ITSEÄNI

Teksti: LEENA ERONEN
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

Epäsuosituin suomalainen-kilpailussamme pääsi tietomies Timo T Kaukonen (toukokuussa 35) 11. sijalle. Hän on tähän tulokseen hyvin tyytyväinen ja yrittää korjata vikojaan — ainakin pienimpiä. Mutta sille hän ei voi mitään, että rakastaa itseään eikä ole avuton missään tilanteessa.

Kuinka on mahdollista, että joku voi olla tyytyväinen siihen, että on 11. epäsuosituin suomalainen?

— Mielestäni ihmisillä pitää olla mahdollisuus saada osoittaa tyytymättömyyttään. Useimmiten se ei käy päinsä mitenkään. Olen saanut osakseni varsin ankaraa arvostelua etenkin alkuaikoina. Ja syystä. En mitenkään halua puolustaa itseäni. Hyvähän se vain on, että ihmiset huomaavat.

Hyvin monet pitävät Timo Teetä yököttävän itserakkaana.

— On syystäkin. Mutta minä silloin tällöin naureskelenkin itselleni. Eikö ole kuitenkin hyvä, että tajuaa olevansa itserakas? Kaikki eivät tajua. Kiiltokuvamaisuutta inhoan.

Reviisori Kaukosen itsevarmuus ärsyttää myös.

— Olen todella varma itsestäni joka tilanteessa. En tunne olevani avuton koskaan. Elämänohjeeni on: miksi vatvoa vanhoja — sahajauhot on jo kertaalleen jauhettu. Itsevarmuuteni johtuu siitäkin, että teen työtä 18—20 tuntia vuorokaudessa. Tästä syystä sain Spedeltä joululahjaksi ranneherätyskellon. Nukun aina silloin tällöin päivällä viideksi- kymmeneksi minuutiksi enkä varmasti herää ilman kelloa.

Luulisi, että on helpompikin tapa tappaa itsensä. Mutta Special Pubs Oy:n toimitusjohtaja ja osakas Kaukonen ei valita. Hän nauttii kovasta työtahdistaan ja ennen kaikkea siitä, että on oma herransa. Jos oikein koville ottaa, hän lähtee viikoksi ulkomaille rentoutumaan ja unohtaa koko Suomen maan kiireineen. Julkisesti hän mielestään esiintyy enää hyvin sopivassa määrin: kerran kuussa radiossa »Ota tai jätä»-visailussa ja kerran kuussa televisiossa »Tietomestarit»-kilvassa.

◄ — En tunne itseäni avuttomaksi koskaan.
▼ — Vaimoani laiminlyön luultavasti vähemmän kuin moni muu mies.

Kustannusosakeyhtiö Otavan syväpaino, Helsinki 1968

HOROSKOOPPI

KAURIS (21.12.—20.1.) Suhtaudutte tulevaisuuteenne hämmästyttävän sinisilmäisesti. Näette joka asiasta vain valoisan puolen. Kuukauden lopussa teidät palautetaan maan pinnalle melko kovakouraisesti. Rakkauselämässänne tapahtuu ratkaiseva muutos. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 10.

VESIMIES (21.1.—20.2.) Salaperäinen vastakkaista sukupuolta oleva henkilö ilmestyy elämäänne kohtalokkaalla tavalla. Kaikki suunnitelmanne menevät myttyyn. Hermonne reistailevat aika pahasti. Rakastettunne jumaloi teitä. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 2.

KALAT (21.2.—20.3) Teitä kositaan tässä kuussa — asiaan ei vaikuta ollenkaan se, mitä sukupuolta olette. Joudutte päättämään monesta muustakin tärkeästä asiasta. Kuukauden keskivaiheilla tapahtuu jotakin erittäin yllättävää. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 1.

OINAS (21.3.—20.4.) Petätte ystävänne luottamuksen. Tästä kehkeytyy mielipahaa ennen kaikkea teille itsellenne. Rakkautenne on nyt kuumaa ja tulista. Kaipaatte omaa lasta, jos teillä ei sellaista vielä ole. Hyvä terveys. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 4.

HÄRKÄ (21.4.—20.5) Arvossa pidetty henkilö on kiinnostunut teistä jonkin verran kyseenalaisella tavalla. Itsehillintänne pettää pahasti tärkeässä tilaisuudessa. Rakkausasianne eivät ota luonnistuakseen mitenkään päin. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 9.

KAKSOSET (21.5.—20.6.) Ette osaa päättää, mitä teidän olisi viisainta tehdä. Ympärillänne liehuu enemmän tai vähemmän epämääräisiä ihmisiä, jotka antavat ns. hyviä neuvoja. Rakkauselämänne on äärettömän kiihkeää. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 8.

RAPU (21.6.—20.7.) Elätte koko kuukauden yhtä vaistonvaraisesti kuin eläin. Panette kaikissa asioissa enemmän painoa tunteille kuin järjelle. Rakastettunne suhtautuu teihin hiukan kylmäkiskoisesti. Onnea uhkapelissä ja veikkauksessa. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 3.

LEIJONA (21.7.—20.8.) Kaksi ihmistä rakastuu teihin lähes kuolettavasti. Tunnette itsenne tästä syystä vähintään jumalalliseksi. Olette hyvin onnellinen ja kaikin puolin tyytyväinen elämäänne. Nuhaa ja yskää. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 7.

NEITSYT (21.8.—20.9) Viihdytte parhaiten omissa oloissanne. Teillä on vihdoinkin aikaa syventyä harrastuksiinne. Olette tästä vilpittömän onnellinen. Saatte paljon kirjeitä läheistä sukulaistanne koskevan asian johdosta. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 6.

VAAKA (21.9.—20.10.) Olette melko riehakkaalla päällä. Olette halukas ryhtymään kaikenlaisiin kujeisiin. Jokin lahkolaisseura painostaa teitä. Rakkauselämänne on jokseenkin tasapainotonta. Silmissä vaivaa. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 5.

SKORPIONI (21.10.—20.11.) Olette erittäin toiminnallinen. Saatte paljon aikaan lyhyessä ajassa. Tästä syystä koette suurenmoisen tyydytyksen tunteen. Rakkauselämässänne on nousuja ja laskuja tavalliseen tapaan. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 9.

JOUSIMIES (21.11.—20.12.) Flirttailette hiukan liian railakkaasti, mistä seuraa ankara riita rakastettunne ja teidän välillä. Minkäänlaiset selittelyt eivät auta. Työpaikallanne saatte ylimääräistä tunnustusta. Palkankorotus luvassa. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 1.

»Ota tai jätä»-kilpailun takia mies joutuu matkustamaan pitkiäkin matkoja. Viimeisin nauhoitus oli Ilomantsissa maaliskuun 24. päivänä. Maaseudulla on aina valtava yleisömenestys. Mustassa pörssissä lippu saattaa maksaa jopa 10 mk, kun se normaalisti maksaa vain markan. Helsinkiläisiä nämä visailut eivät enää suuresti kiinnosta.

Timo Taavetilla on vaimo ja kaksi lasta — kymmenenvuotias Kateriina ja seitsenvuotias Teemu. Ehtiikö hän koskaan olla heidän kanssaan?

— Lapset ovat usein nauhoitusmatkoilla mukanani, että tottuisivat ihmisiin. Vaimoani laiminlyön luultavasti vähemmän kuin moni muu aviomies. Ei minusta lukumäärä ratkaise vaan laatu.

Sari Kaukonen valmistuu pikapuoliin filosofian maisteriksi. Hän on puheterapeutti korva-, nenä- ja kurkkuklinikalla. Ehkä tämä osittain vaikuttaa siihen, että aviomies puhuu niin huoliteltua suomenkieltä, vaikka lievä rantasalmelainen korostus muutamia ärsyttääkin.

— Leveä aksentti puheessani on tahallinen. En ole koskaan asunut Rantasalmella, vaikka äitini onkin rantasalmelainen. Itse olen syntynyt Helsingissä ja asunut täällä koko ikäni. Samoin kuin isänikin, joka on ammatiltaan satamamestari.

— Joskus. Täytyy myöntää. Tosin visailupuolella ei ole tarkoitus tehdä niin. Mutta jos on oikein tonttu kilpailija, en voi olla sanomatta: »Tässä markka, ostakaa kartta, että tiedätte Suomen pääkaupungin.» Mutta joistakin ärsykkeistä olen jo luopunut. En sano enää »kulta pieni» tai »Pirkko kiltti».

Halveksitteko ihmisiä? Sellainen käsitys tuntuu monilla olevan.

— En missään nimessä. Olen itse noussut tyhjästä nykyiseen asemaani. Kuinka ihmistä voisi halveksia?

Oletteko puolueellinen kilpailijoita kohtaan?

— Ihmiset, jotka todella tuntevat minut, eivät ole koskaan syyttäneet minua puolueelliseksi. Kilpailijoita on »Ota tai jätä»-visailuun pyrkimässä aina moninkertainen määrä. Heidän valitsemisensa tapahtuu tuntuman perusteella. No, tietysti herkkää, kaunista naista tulee kohdeltua toisin kuin isoa miehenköriläStä.

Oletteko ivallinen?

— En sanoisi olevani ivallinen, mutta kyyninen kylläkin. Olen aika karkea joskus. Myönnetään.

Ihmiset hyökkäävät kovasti jonkinlaista puolisinutteluanne vastaan. Sanotte herkästi: »Päivää, Väinö Johannes!» Pitäisittekö siitä, jos joku tuntematon tervehtisi teitä: »Päivää, Timo Taavetti!»?

— Minua ihmiset kutsuvat yleensä Timoteiksi — tiedättehän heinin sukuun kuuluva kasvi.

Visailuhommat alkoivat siitä, että Timo Kaukonen v. 1951 voitti teinikuntien välisen tietokilpailun mestaruuden. Sitten hän voitti Tuplan ja kuitin. Ja kun pitkäaikainen »Ota tai jätä»-visailun vetäjä Tauno Rautiainen kuoli, Timo Teestä tuli hänen jatkajansa v. 1963.

— Minua sanottiin siihen aikaan hulluksi, kun ryhdyin Rautiaisen jatkajaksi. Esikuva oli liian paljon korkeammalla. Heikompihermoinen olisi siinä rytäkässä sortunut. Kritiikki oli aivan musertava, mutta kieltämättä se oli paikallaan. Nykyään »Ota tai jätä» on mielestäni verrattain hyvä ohjelma. Eikä minua enää verrata Rautiaiseen.

Jatkuu sivulla 79

VANKEINHOITOLAITOKSELLA ON MILLÄ MÄLLÄTÄ

teksti: VEIKKO ENNALA
kuvat: HEDE-FOTO ja JUKKA KUUSISTO

◀ Johan Åkerblom, jonka valtion tilintarkastajille tekemien kantelujen perusteella artikkelimme vankilain väärinkäytöksistä on laadittu.

Nyt vietetään vankilaviikkoa

**Ilmoitetaan, että jokainen vanki maksaa yhteiskunnalle pitkälti toistakymmentä markkaa päivässä.
Miksi maksaa?
Siksi, että vankeinhoitokuluihin lasketaan mukaan vankiloissa kaikkea ammattitaitoa vailla olevien "mestareiden" johdolla teetetyt järjettömät työt — muun muassa.
Julkaisemme ohessa eräitä ennakkotietoja vankilansisäisistä väärinkäytöksistä, jotka todennäköisesti aiheuttavat tuonnempana "eräitä uudelleenjärjestelyjä".
Tämä juttu koskee kipeästi jokaiseen veronmaksajaan. Pyydämme, että sydäntautiset eivät lukisi tätä laisinkaan.**

Tällä kertaa emme puutu vankeinhoitolaitoksemme epäkohtiin sanoisinko emotionaalisella linjalla emmekä siis kuvaile, kuinka vartija sylkee vankinsa suuhun ensin sen väkivalloin avattuaan tai kuinka vartija rusentaa vankinsa kivekset kivilattiaa vasten tai kuinka vartija jaloin ruhjomalla tappaa nälän näännyttämänä maahan kaatuneen vankinsa tai kuinka palttoovaras viruu pakkolaitoksessa 32 vuotta tai kuinka pakoon yrittänyt vanki yritetään ehdoin tahdoin murhata tai kuinka Huittisissa hirttäytyy vankeja kahden viikon väliajoin.

Sitä vastoin yritämme eräiden esimerkkien valossa osoittaa paraikaa vietettävän vankilaviikon kunniaksi, miksi vanki tulee yhteiskunnalle niin perin kalliiksi. Maksaahan jokainen heistä joka ainoana päivänä toistakymmentä markkaa. Miten se oikeastaan on ymmärrettävissä, kun kaikki kynnelle kykenevät vangit kuitenkin tekevät 8 tunnin työpäiviä yhden markan kahden puolen pyörivää päiväpalkkaa vastaan, kun melkein kaikki vankilamme ovat omavaraisia tuotantolaitoksia, kun vankilaruokaa ei voi väittää ainakaan »liian rasvaiseksi», kun vankien vaatteet ovat lumpputavaraa, kun kertaviikkoisen saunapäivän yhteydessä lämmintä vettäkin ainakin takavuosina jaettiin kullekin vangille vain määräannos (yksi kiulullinen), kun kahvin kaltainen nautintoaine on vankiloissa tuntematonta paitsi sunnuntaiaamuisin jne.?

Jos jättiläiskokoinen maatila, jonka monisatapäinen renkijoukko tekee hirmuisia päivittäisiä urakoita käytännöllisesti katsoen pelkkää ruokapalkkaa vastaan, ei kannata itse itseään niin mikä ihme enää sitten?

Ny on huomattava, että vankeinhoitokuluihin lasketaan mukaan kaikki mahdolliset menot vankien kuljetuksia, vankiloiden laajennus- ja korjaustöitä ja koko vankeinhoitohenkilökunnan palkkausta myöten. Ylijoht. Soine esimerkiksi kuuluu B 6- ja ylilääkäri Paloheimo samaten kuin vankeinhoidontarkasta-

ja Hämäläinen B 2 -palkkaluokkaan. Vangit eivät siis välittömästi maksa verovelvollisille mitään sairaita ja mielipuolia lukuun ottamatta. Vankeinhoitokulut koostuvat välillisistä kuluista niihin luettuina myös rahantuhlaus järjettömien tavarahankintojen, suunnittelemattomien töiden yms. muodossa.

Eräiden tässä mainitsematta jäävien etupiirien toimeksiannosta on helsinkiläinen Johan Åkerblom viime vuosina suorittanut perusteellista tutkimustyötä vankiloissamme harjoitetuista väärinkäytöksistä. Hänen muistionsa, joihin meillä on ollut tilaisuus tutustua ja jotka hän nyttemmin on jättänyt Valtion tilintarkastusvirastolle toimenpiteitä varten, ovat jokseenkin masentavaa luettavaa.

Niistä käy selville, että vankeinhoitolaitoksessa on aina avainasemia myöten täysin oppimattomia ja vastuuntunnottomia henkilöitä. Muutamat näytteet herra Åkerblomin kanteluista osoittavat, että vankeinhoito-osasto olisi pikaisen tuuletuksen tarpeessa.

Åkerblomin marraskuulla 1967 päiväämässä kirjelmässä esimerkiksi kerrotaan, että kun herra Ihalainen vuonna 1960 siirtyi Kuopion lääninvankilan johtajaksi, vaati hän ennen muuttoaan tulevassa virka-asunnossaan toimitettavaksi perusteellisia korjauksia. Huoneiston kattoa laskettiin 20 senttiä ja lattiaa nostettiin 10 sm, puilla lämmitettävät kaakeliuunit purettiin jne.

Työ suoritettiin vankivoimin ja sen johdosta vastasi työnjohtaja Saikkonen. Hänellä ei kuitenkaan ollut tarvittavaa kokemusta, sillä olihan hän aikaisemmin valvonut Helsingin keskusvankilassa lumppujen leikkaamista matonkuteiksi ja kirjekuorien tekoa valtion virastoille. Ei siis ihme, että remontista tuli susi, valmiit rakenteet piti purkaa ja aloittaa korjaus alusta. Jo käytetty materiaali oli purkamisen jälkeen pilalla ja raaka-aineet piti ostaa toistamiseen. Alkuperäinen 3 000 markan kustannusarvio ei näin ollen tietenkään pitänyt paikkaansa.

Ihalainen toimi Kuopion lääninvankilassa 1 vuoden 6 kuukautta ja muutti sen jälkeen Helsinkiin. Nyt paikka oli täytettävä uudella apulaisjohtajalla, joka vaati vastikään korjattuun virkahuoneistoon taasen uuden remontin, sinänsä tarpeettoman, hinta tällä kertaa n. 2 000 mk.

Åkerblom kirjoittaa muistiossaan vielä, että Kuopion lääninvankilan muunkin henkilökunnan huoneistoissa tehdään jatkuvalla syötöllä maalaus- ym. töitä siten, että kun asunnot on käyty päästä päähän, työ alkaa välittömästi uudelleen alusta.

Mainitun Saikkosen kyvyistä työnjohtajana antaa oivan kuvan seuraavakin esimerkki. Kuopion lääninvankilan n. 60 metrin mittainen käytävä päätettiin korjata ja päällystää kumimatolla hra Saikkosen laatiman suunnitelman mukaan.

Ensin entinen lattia purettiin ja valettiin betonista uusi. Pintaa hiottiin vuokratulla hiomakoneella noin kuukauden päivät. Sitten havaittiin, että betoni painui epätasaisesti. Saikkonen oli unohtanut raudoituksen. kuinka hupaista.

Lattia purettiin toistamiseen ja raudoitettiin ja valettiin taas. Kun hionta oli tehty, liimattiin kumimatto paikoilleen. Kun se oli paikoillaan, huomattiin liimalaatu vääräksi. Se muodosti maton alle herneen tapaisia rakkuloita, joiden takia matto kuluu tuota pikaa puhki. Saikkosen käytävä-operaatio maksoi n. 12 000 mk.

Saikkonen on kunnostautunut myös Kuopion lääninvankilan kirjansitomossa, jonne hän vedätti keskuslämmitysjohdot, kaksi linjaa vierekkäin. Itse lämpöpatterit tilattiin erikoisrakenteiset ja tavanomaisia huomattavasti kalliimmat. Kun työ oli valmis, todettiin, että patterit eivät lämminneet lainkaan. Se olikin ymmärrettävää, koska paisuntasäiliöt sijaitsivat kirjansitomon erikoispattereita alempana. Tämän suden hinta oli 4 000 mk.

Samassa muistiossaan Åkerblom toteaa, että Kuopion lääninvankilasta soitellaan ulkolinjapuheluita ilman minkäänlaista kontrollia, että henkilökunta teettää pukunsa, huonekalunsa, kenkien korjaukset ja autoremontit vankilan verstailla puoli-ilmaiseksi. Raaka-aineita häviää suuret määrät. Mitään varastokirjanpitoa ei ainakaan em. vuosina ollut eikä kukaan tiedä tarkalleen mitä on tilattu ja mihin tavarat ovat menneet.

Siirrymme nyt Åkerblomin opastuksella Huittisten varavankilaan, jonka johtajana kyseessä olevana aikana (vv. 1963—64) oli entinen Pelson varavankilan autonkuljettaja Törmälä ja vastaavana rakennusmestarina herra Timlin.

Huittisten uusi vankilarakennus tehtiin kahdessa vaiheessa. Töitä johti Timlin siten, että mm. porraskäytävien tasanteet jouduttiin valun valmistuttua uudelleen repimään ja mataloittamaan niin että ovillekin tuli liikkumatilaa. Putkiston läpimenoaukkoja sijoitettiin vääriin kohtiin ja osa puuttui kokonaan. Niinpä niitä oli porattava kivikovaan betoniin jälkikäteen, mikä puuha vei suunnattomasti aikaa, työvälineitä ja rahaa.

Painevesisäiliön hitsauksesta ei Timlinillä ollut sen enempää tietoa kuin hitsauksen suorittaneilla vangeillakaan. Kun ko. säiliö saatiin katonrajaan ja täytettiin vedellä, se vuoti kuin seula. Hitsaus piti alkaa sekin alusta. Timlin tilasi Vesijohtoliike Onniselta valtavat määrät erilaisia viemäriputkia, osan niistä sopimattomia. Ne seisoivat taivasalla vuosikausia. Kun ne lopulta palautettiin Onniselle v. 1964, hyvitti Onninen niistä vain pienen osan. Jäljelle jäänyt romukasa, noin kaksi autokuormallista, ajettiin sen jälkeen kaatopaikalle.

Väliaikaisen lämpökeskuksen kattilaa Timlin asetti hoitamaan kaksi siihen työhön perehtymätöntä vankia, jotka eräänä päivänä päästivät sen tyhjäksi. Kun vangit huomasivat virheensä, laskivat he tulikuumaan kattilaan kylmää vettä, jolloin kattila särkyi käyttökelvottomaksi. Kattilan hinta n. 4 000 mk.

Herra Åkerblom toteaa, että Huittisten varavankilan autokorjaamossa korjataan jatkuvasti henkilökunnan autoja pilkkahintaan, jopa aivan ilmaiseksi. Samaten voivat lähitienoon maanviljelijät korjauttaa vankilan verstaalla maatalouskoneitaan mitätöntä maksua vastaan.

Vastaavanlaista vankilan verstaiden ja koneiden ja vankityövoiman väärinkäyttöä Åkerblom on havainnut myös Köyliön varavankilassa. Kun Köyliön uusi rakennuskompleksi valmistui (entinenhän paloi ja sen mukana paloi myös kuoliaaksi 14 vankia), havaittiin lämmityskustannusten nousevan kohtuuttomiin. Ja miksi eivät nousisikin, kun satojen metrien lämpöjohtoverkostoa ei ole eristetty laisinkaan niin että lämmönhukka on varovaisestikin arvioiden 35 prosenttia. Åkerblom kummastelee, että vankiloissa teettävät vangeilla töitä täysin ammattitaidottomat mestarit niin että mitä tahansa rakennetaan tai korjataan, lähes kaikkea on vielä kerran jälkikäteen korjattava ja rakennettava.

Tutkiessaan vv. 1964—65 oloja ja tapahtumia Hämeenlinnan naisvankilan rakennustyömaalla herra Åkerblom on ilmoittanut valtion tilintarkastajille mm. seuraavista havaitsemistaan ja todistamistaan epäkohdista.

Talvella 1965 aiheutettiin tällä työmaalla valtiolle n. 45 000 mk:n vahinko erään suuren betonivalun epäonnistuessa. Epäonnistuminen johtui siitä, että valu suoritettiin n. 25 pakkasasteen vallitessa eikä valua peitetty ja lämmitetty asianmukaisella tavalla. Kaikki käytetyt puutavarat, naulat, sora, sementit ym. menivät täysin hukkaan kun rakennelma täytyi hajoittaa. Puutavara, jonka olisi saanut vaivattomasti ja yhtä halvalla Hämeenlinnasta, ostettiin ja ajettiin noin 100 kilometrin päästä vastaavan rakennusmestari Lehtosen tuttavan sahalta. Rakennusalueelle tehtiin myös 10 auton suojakatos. Koska se oli etuosastaan avoin, teetti rkm. Lehtonen syksyllä 1964 jokaisen auton alle oman sähkölämmittäjän (autot kuuluivat vankilahenkilökunnalle). Niihin johdettiin virta valtion mittarin kautta. Sähköosa, vastukset yms. valmisti silloin vankeudessa ollut ins. G. A. Autosuoja tuli maksamaan n. 3000 mk ja lämmittäjät n. 30 mk kappale. Koska lämmittäjät olivat »päällä» yötä päivää, kuluttivat ne virtaa kohtuuttomasti.

Rkm. Lehtonen vedätti erilliset sähköjohdot myös omaan taloonsa valtion sähkömittarin kautta. Tämän todistaa ins. G. A., jolla työ teetettiin.

Kuvaavaa työnjohtotasolle oli, että ko. rakennuksilla oli jonkinmoisena toisena »mestarina» rkm. Lehtosen luvalla entinen vanginvartija Eklund, jolla ei ollut mitään kokemusta betonivaluista tms. Eklund oli tätä ennen näet rakennuttanut ainoastaan latoja Pelson varavankilassa ja sitä ennen Hämeenlinnan lääninvankilassa ollessaan hänen pääasiallinen työnsä oli ollut kalastajalankojen jako vangeille, jotka kutoivat verkkoja.

Ko. työmaalle hankittiin Åkerblomin muistion mukaan mm. vanha veturin kattila betonivalujen lämmitystä varten. Aluksi siihen tehtiin noin kuukauden kestänyt korjaustyö. Senkin jälkeen se oli niin huonokuntoinen, että sitä voitiin käyttää vain puolella normaalista työpaineesta, koska se muuten olisi räjähtänyt.

Työmaalle tilattiin Jämsänkoskelta tai Äänekoskelta suuria määriä muovisia peitelevyjä betonirakenteita varten. Enin osa levyistä käytettiin kuitenkin vankilan henkilökunnan autoihin matoiksi tai muihin yksityisiin pehmustustarkoituksiin.

Erästä kallislaatuista sähkökaapelia katosi työmaalta suuret määrät ja herra Åkerblom huomauttaa kantelussaan edellä mainitun ins. G. A:n tietävän mikä väärinkäytös tähän tapaukseen sisältyy ja sen myös todistavan.

Varastokirjanpidosta ei täälläkään käy selville kuinka paljon mitäkin rakennustarviketta on ostettu ja mihin ne on käytetty ja mitä vielä on varastossa. Minkäänlaista inventaariota ei ainakaan vv. 1964—65 vaihteessa suoritettu.

Henkilökunta korjauttaa ja huoltaa täälläkin autonsa vankilan pajassa ilmaiseksi. Eikä siinä kyllin, tarvittavat varaosatkin hankitaan valtion laskuun.

Erityisen karkeana esimerkkinä vankeinhoito-osaston holtittomista puuhista Johan Åkerblom pitää sitä seikkaa, että Helsingin keskusvankila ryhtyi urakoitsijaksi Helsingin eläintieteellisen korkeakoulun uudisrakennuksilla.

Kantelussaan Åkerblom huomauttaa, että kun oli kysymys niin erikoislaatuisista rakenteista ja laitteista, olisi rakennustöissä ensinnäkin vaadittu kokonaan muunlaista kuin vankeinhoidollista asiantuntemusta. Möhläyksiä sattui tavan takaa ja koko urakointi kesti n. 8 vuotta.

Kun varsinaisina rakentajina siis toimivat vangit, oli pelkästään tämän vuoksi palkattava 18 vartijaa, joista osa oli vartiotehtävissä myös yöllä niin etteivät sivulliset voineet salakuljettaa rakennuksille alkoholia, huumausaineita tai muuta sellaista. Tämän vartijakunnan palkkaaminen tuli maksamaan noin 10 000 mk joka kuukausi. Palkkamenot kaikkineen nousivat n. 264 000 markkaan vuodessa.

Varastokirjanpito oli olematon. Lähetyslistat tosin ovat olemassa, minne erilaiset tarvikkeet ovat menneet, siitä on täysin mahdoton saada selkoa. Åkerblom pitää varmana, että huomattava osa niistä on ohjautunut luvattomille teille.

Että Keskusvankila vankityövoimineen yleensä ryhtyi urakoitsijaksi, johtui annetun selityksen mukaan vankilan vaikeasta työllisyystilanteesta. Kuitenkin Åkerblom on siinä käsityksessä, että Keskusvankilan sisällä kyllä riittäisi vangeilla työtä jos jo olemassa olevia kalliita laitteita, koneita ja tiloja käytettäisiin suunnitelmallisesti ja järkiperäisesti. On suuri paradoksi, että vaikka vankeinhoito-osastolla ei ole ammattitaitoista henkilökuntaa edes omia sisäisiä rakennus- tai muita töitä johtamaan, se ryhtyy rakentajaksi ulkopuolisillekin. Mutta mikäpä on urakoidessa miten kalliisti tahansa, kun viulut maksatetaan veronvelvollisilla.

Nämä otteet riittänevät näytteiksi Johan Åkerblomin tilintarkastajille jättämistä muistioista. Samanlaisia huomautuksia hänellä on hiukan maamme jokaisen vankilan suhteen.

Koko vankeinhoidon historia näyttäisi olevan yhtä väärinkäytösten, asiantuntemattomuuden, hölmöilyn, holtittomien osastojen ja hankintojen, typerien päähänpistojen ja haaskausten jatkettua sarjaa.

Onko sitten ihme, että jokainen vanki maksaa yhteiskunnalle toistakymmentä markkaa päivässä. Ja onko ihme, että koko Suomi on jättiläismäinen konkurssipesä, kun jo yhden ainoan keskusviraston osuus rikollisuutta lähentelevässä tuhlailussa on tällainen. Ja kuitenkin, mikäli tulee kyse itse vankien olojen kohentamisesta, vankeinhoito-osastomme on äänekkäänä valittamassa määrärahojen niukkuutta.

Johan Åkerblomin tutkimukset ovat kestäneet useita vuosia ja niiden suorittaminen on hyvin ymmärrettävästi ollut perin vaivalloista. Siitä huolimatta hän on kyennyt todistamaan ja todistuttamaan syytöksensä ja kantelunsa paikkansa pitäviksi ja aiheellisiksi. Todennäköisesti ne aiheuttavat eräitä uudelleenjärjestelyjä päin vastoin kuin esim. HYMYlehden artikkeli pakkolaitoksesta. Ainoa reaktio kysymykseemme miksi vankeja hirttäytyy jopa kahden viikon väliajoin oli kura -neuroosinsa kanssa kamppailevan ylilääkärin Paloheimon tämän kirjoittajalle lähettämä uusi kirje, näin kuuluva: »Ravat tuli silmille, kuten arvasinkin.»

Siinä erään korkean vankeinhoitoviranomaisen muistosanat 16:n vankiparan haudalla. □

PUUTA HEINÄÄ

JYKÄ RIKE

AJAN KUVAAN KUULUU NYKYÄÄN MYÖS NS. *VIHAISET NUORETMIEHET*, JOTKA TAISTELEVAT MILLOIN MINKÄKIN ASIAN PUOLESTA. YLEISEMMIN TIETENKIN VASTAAN.

MITÄS TE TÄÄLLÄ RAIVOATTE?

AA-AARG

MINÄ OLEN RAIVORAITIS!!

ON MYÖSKIN RYHMIÄ, JOTKA HENKEEN JA VEREEN TAISTELEVAT RAUHAN PUOLESTA.

hääh?

PAHIMPIA VIHAN SIEMENTEN KYLVÄJIÄ OVAT VIHANNESVILJELIJÄT.

VOI ... NÄITÄ NYKYAJAN NUORIA! TOISTA SE OLI SILLOIN KUN MINÄ...

JYKÄ RIKE

MUTTA VUOSIEN KULUTTUA EI KUKAAN VOI ENÄÄ OLLA VIHAINEN NUORIMIES, SILLOIN OLLAAN VIHAISIA NUORILLEMIEHILLE.

8008 MIESTEN KELLO, 17 kiv. AS-1130 koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton vesitiivis puoliteräskuori, vaalea tai musta taulu mk 85:— tai 10:—/kk.

8009 Sama kultadoubleisena mk 90:— tai 10:—/kk.

3500 NAISTEN KELLO, 17 kiv. AS-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublek. mk 90:— tai 10:—/kk.

3501 Sama puoliteräksisenä mk 85:— tai 10:—/kk.

1007 NAISTEN KELLO (Ø 17 mm.), varust. murtumattomalla safiirihiotulla lasikkeella, 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuoj., magn.soitumaton kultadoublekuori mk 95:— tai 10:—/kk.

1441 Samanl. 18 karaatin kultakuori ja 21 kiv. Eta-kon. mk 175:- tai 20:-/kk.

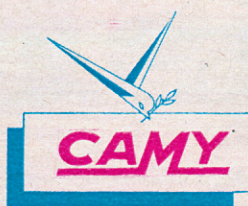
7510 MIESTEN PÄIVYRIKELLO »Sputnik». Vaihtaa päiväm. keskiöisin silmänräp. 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incablociskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis kultadoublekuori, kullattu tai hopeoitu taulu mk 145:— tai 20:—/kk.

7511 Sama jaloteräks., vaalea tai musta taulu mk 145:— tai 20:—/kk.

2205 NAISTEN KULTAKELLO, 18 kar. kultaa (Ø 19 mm), 17 kiv. koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuoj., magn.soitum. mk 160:— tai 20:—/kk.

7702 MIESTEN KAKSOISAUTOMAATTIKELLO, »Jetking», 30 kiv. itsevirittyvä koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuoj., magn.soitumaton, vesitiivis, näyttää sekä viikon että kuukauden päivät. 20 mikron kultadoubleeta, vaal. tai musta taulu mk 235:— tai 20:—/kk.

7703 Sama jaloteräksisenä mk 235:— tai 20:—/kk.

UUDEN VUODEN ERIKOISEDUIN

SVEITSILÄISEN KELLOTEOLLISUUDEN UUSIMMAT SAAVUTUKSET

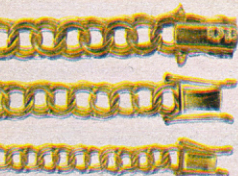
JOKAISEN ULOTTUVILLE!

Ostakaa kätevästi POSTITSE alla olevalla kupongilla. Myös OSAMAKSULLA. Jokaiselle CAMY-kellon tai korun ostajalle annetaan

ILMAISEKSI BISMARCK-RANNEKETJU tai HELMISORMUS *

molemmat 14 kar. kotimaista kultaa (kuvat ohessa). Yli 100 mk:n ostoista n. 4 mm:n ketju tai sormus, alle 100 mk:n ostoista n. 3 mm:n ketju tai sormus. Käteisostajalle se lähetetään heti ja osamaksukaupassa viimeisen maksuerän tultua maksetuksi. ÄLKÄÄ LÄHETTÄKÖ RAHAA KIRJEKUORESSA. Kellot ja korut lähetetään tyylikkäässä lahjakotelossa jälkivaatimuksella.

KULTAISET (14 kar.) BISMARCK-RANNEKETJUT

Kotelolukko, tarkistusleimaus:

n. 5 mm	mk	**99:—**	kk erät	10:—
» 6 »	mk	**149:—**	»	20:—
» 8 »	mk	**199:—**	»	20:—

BISMARCK-KAULAKETJUT 14 kar. kultaa, jousilukko, keskeltä n. 6 mm ja päistä n. 4 mm mk **169:—**, kk erät 20:—

RANNERENKAAT 14 kar. kultaa, varmuuslukko, tarkistusleimaus:

n. 8 mm	mk	**157:—**	kk erät	20:—
» 10 »	mk	**177:—**	»	20:—
» 12 »	mk	**197:—**	»	20:—
» 14 »	mk	**229:—**	»	20:—

LAHJAHELMISORMUS, 14 kar. kultaa, 7,5 mm:n helmi aidosta helmisimpukasta. Ilmoittakaa haluttu läpimitta mm.

CAMY-KELLOILLA ON
PYSYVÄ MYYNTINÄYTTELY
(Esillä yli 80 eril. mallia)
ja HUOLTO
HELSINGISSÄ
MANNERHEIMINTIE 44
(sivuliike Fredrikink. 60)

Kelloliike
J. PELKONEN
p. 494 463 ja 490 002

yli 45 v. alan ammattipalvelua

MYYNTIÄ — HUOLTOA — NEUVONTAA
TERVETULOA TUTUSTUMAAN

7428 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO, »Seven Seas», uutuusmalli, vaihtaa päiväm. keskiöisin silmänräp., 25 kiv. itseviritt. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuoj., magnetisoitumaton, vesitiivis, jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, mk 170:— tai 20:—/kk.

7429 Sama kultadoubleisena mk 175:— tai 20:—/kk.

7419 MIESTEN SUPERAUTOMAATTIKELLO, »Sputnik». Vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä. 25 kiv. itsevirittyvä Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu, mk 165:— tai 20:—/kk.

NYKYKELLOT
Camy kellojen maahantuoja

BOX 10231
HELSINKI 10
puh. 30 30 31

Lähettäkää heti 30 vrk:n palautusoikeudella ja 1 vuoden takuulla, suoritus käteisellä/osamaksulla = käsiraha + kk-erät.

KELLO n:o .... mk .... musta/vaaleatauluisena

RANNEKETJU/-RENGAS .... mm, mk .... KAULAKETJU mk ....

Lahjaetuna haluan Bismarck-ranneketjun/helmisormuksen läpimitaltaan .... mm
(Tarpeeton pyyhitään yli)

....
Nimi selvästi synt.aika

....
Arvo t. ammatti Kirjoilla

....
Osoite selvästi

Hymy 4/68

HUOM! Kaikki Camy kellot ovat alkuperäisiä sveitsiläisiä laatukelloja, erikoisesti kovaan käyttöön tarkoitettuja. Tehtaan tiukan tarkastuksen lisäksi tarkastaa Suomessa jokaisen kellon ammattitaitoinen kelloseppä. Tästä syystä annetaan kaikille

CAMY-KELLOILLE
1 VUODEN TAKUU

Kellovakuutus (3 mk) lisäturvana.

7521 MIESTEN PÄIVYRIKELLO, »Jetking», vaihtaa päivämäärän keskiöisin silmänräpäyksessä. 21 kiv. Eta-koneisto, kestojousi, incabloc-iskusuojaus, magnetisoitumaton, vesitiivis jaloteräskuori, vaalea tai musta taulu mk 110:— tai 15:—/kk.

TUULAN ELÄMÄSSÄ ON VAUHTIA

Teksti: IRIS TUUNAINEN

Käännä

Päivisin hän toimii myymäläemäntänä St Henrik's Marketilla, käväisee joskus mannekiinina näytöksissä, kuuluttajana TV:ssä kerran viikossa, on juuri palannut viikon lomamatkalta Kanarian Saarilta. Sitä ennen hän suoritti työnantajansa kanssa ostosmatkan joka suuntautui Pariisiin, Milanoon ja Roomaan.

Lähiaikojen ohjelmaan kuului myöskin kuopuksen 8-vuotisjuhlat, esikoisen kotihipat sekä kotiapulaisen häät. Tulevaisuudessa näkyy edelleenkin paljon työtä, mm. kodin sisustamista. Tuula Ignatius ei ole jäänyt suremaan rikkoutunutta avioliittoaan, vaan on tarttunut tarmolla oman elämänsä ohjaksiin.

Monet luulivat, että Tuula on palkattu St. Henrik's Marketiin vain nimeksi, joka houkuttelisi ihmisiä, että hänen ei tarvitsisi tehdä siellä muuta kuin näyttäytyä ihanteita palvovalle kansalle. Tämä ajattelutapa on osoittautunut aivan vääräksi, sillä Tuula todella tekee työtä, hän myy kaikkea mahdollista — tuntee kaikki liikkeen artikkelit tiikerintaljoista pienimpiin esineisiin saakka. Hän pitää ammatistaan, juttelee mielellään ihmisten kanssa ja tulee myöskin heidän kanssaan hyvin toimeen.

Utelias tuijotus ei häntä enää nykyään pysty häiritsemään.

Tuulalla on kokemusta yleisönpalvelusta, onhan hän entinen matkatoimistovirkailija. TV:n sivuvaikutuksena ovat tulleet mannekiinityöt — muotitalot ovat huomanneet siron TV-kuuluttajattaren tunnetuksi hahmoksi, jolla on mahdollisuuksia esitellä pukuja — ja samalla nimellään vetää kansaa niitä katsomaan.

Muoti kiinnostaa häntä, kuten kaikkia naisia. Mannekiinina toimiessaan hän on hyvin läheisesti tullut tutuksi muodin kanssa, ja näinollen ei olekaan mikään ihme, että hän itsekin on innostunut suunnittelemaan jotakin pientä. Suunnitelmat eivät toistaiseksi ole ulottuneet kovinkaan kauas, vain omiin vaatteisiin ja viimeksi 17.3. vihityn kotihengettären hääpukuun.

— Sitä pukua oli hauska suunnitella, olihan tyttö niin tuttu, että todella tunsin ja tiesin, millainen hänen pukunsa pitää olla. Suunnittelin sen ohuesta organzasta aivan suoraksi takkimalliseksi, pitkät kapeat hihat ja päähineenä organzakukin kirjottu huppu. Rouva Samulin ompeli asun ohjeitteni mukaan. Se on hyvin kaunis.

— Suunnittelisin mielelläni enemmänkin asuja — tuon hääpuvun kehitteleminen innosti minua kovasti — mutta valitettavasti en osaa piirtää. On kovin hankalaa selostaa kaikki asiat ompelijalle, kun ne voisi paljon helpommin ilmaista paperilla. Muutenkin olisi piirustustaidosta hyötyä ulkomaille suuntautuvilla ostosmatkoilla. Voisi vaikka kopioida muiden malleja!

Kuukausi sitten Tuula oli liikkeen johtajattaren kanssa ostosmatkalla, joka suuntautui Pariisiin, Milanoon ja Roomaan. Hän oli ennen lähtöään kovassa matkakuumeessa, hyvin innostunut ja kiinnostunut. Jo etukäteen hän tiesi matkan olevan rasittavan. Lomaksi se ei muodostunutkaan, sillä piti ehtiä kaikkialle, katsoa kaikkea, harkita nopeasti ostot ja päätökset. Ostajan työ on Tuulan mielestä kuitenkin niin mielenkiintoista, etteivät rasitukset tuntuneet.

Ostosmatkan jälkeen hän lähti nuorimmaisen, Kain, kanssa Kanarian Saarille lomalle. Esikoinen jäi kotiin isoäidin luo, sillä hän ei malttanut jättää suksia ja pujottelurinteitä. Molemmat pojat ovat innostuneita urheilijoita, jääkiekko etenkin on molemmille mieleinen peli. Eikä se ole ihmekään, onhan poikien isä Panu Ignatius aikanaan ollut tunnettu pelaaja. Tuulakin on joskus vapaa-aikoinaan sitonut luistimet jalkaan ja lähtenyt poikien mukana jäälle, vaikka toteaakin luistelutaitonsa ruostuneen aika pahasti.

Tavatessamme oli Tuulalla aika hyvä rusketus, vaikka hän sanookin kahdeksan päivän matkan olevan aivan liian lyhyen oikeata rusketttumista ajatellen. Virkistävä loma on kuitenkin ollut, sillä Tuula näyttää säteilevältä.

Oman osuutensa säteilyyn antanee myös se, että hänet valittiin TV:n suosituimmaksi kuuluttajaksi. Viisi vuotta hän on ollut kakkosena, joten kyllä moinen kunnia varmasti mukavalta tuntuukin. Ihmiset antavat siis arvoa hänen työlleen, eivätkä ainoastaan purnaa milloin kampauksesta, milloin vaatteista.

Etenkin kampaus tuntuu olevan katselijoiden silmätikku. Siitä kirjoitellaan paljon yleisönosastoissa, soitellaan kotiinkin. Mielipiteitä on puolesta ja vastaan. Onneksi ei ole vielä menty niin pitkälle, että jollakin sopimuksella sidottaisiin kuuluttajat säilyttämään hiuksensa määrätyn tyylisinä, kuten esim. aikanaan tunnettu laulupari Nina ja Frederik velvoitettiin — Ninan piti aina pitää poninhäntää ja Frederikraukka ei saanut ajaa pois partaansa.

Tuula on todennut, että olisi joskus mukava kokeilla jotakin uutta, ja siksi Monsieur Mossen salongissa kammattiin hänen hiuksensa nykyaikaiselle kiehkurakampaukselle. Kuitenkin näin jälkeenpäin Tuula toteaa, että hän viihtyy parhaiten, kun hiukset ovat melko sileät ja pitkät. Mikäpä siinä, sellainen kampaus todella pukee häntä.

Maaliskuun puolenvälin aikaan oli Tuulalla monet juhlat. Ensin oli Kimin kotihipat tansseineen kaikkineen, sitten Kain 8-vuotissynttärit ilman tansseja ja heti jälkeen kotihengettären häät, jotka vietettiin Panu Ignatiuksen isännöimässä ravintolassa.

— Me naitimme »tyttären», me eronnut pari! naureskelee Tuula.

Avioero ei ole enää hänelle kipeä asia, se on tapahtunut mikä tapahtunut. Kolmentoista vuoden avioliitto oli onnellinen niin kauan kuin sitä kesti. Onni loppui mutta elämä ei.

Pojat tapaavat usein isäänsä, eikä mitään vihamielisyyksiä ole olemassa.

Uutta avioliittoa ei ole suunnitteilla, vaikkakaan itse ajatusta vastaan ei ole mitään. Asia vain ei ole nyt ajankohtainen, sillä oikean tyyppistä miestä ei ole ilmaantunut näköpiiriin. Tällä hetkellä hän keskittyy kotiin ja ammattitaitonsa kehittämiseen. □

Äiti, äiti, Pirkko palaa...

Ritva-Leena Salonen (6) ansaitsisi urhoollisuusmitalin. Hänen ripeän toimintansa ansiosta pelastuivat varmalta palamiskuolemalta 5-vuotias Juhani-veli ja 3-vuotias Leila-sisko. Lasten leikkiessä kotimökin oven pielessä ollut öljykamina räjähti ja sytytti katon yhdessä humauksessa. Pikkuiset konttasivat liekkien alta ulos. Ritva-Leena sieppasi lisäksi mukaansa kaksi mattoa ja isän housut. Muu omaisuus tuhoutui täysin. Kun äiti rouva Aino Salonen (34) vanhimman tyttärensä Sisko-Sinikan (7) kanssa palasi kaupasta, liekit loimusivat korkealla. Ja kun isä työmies Kauko Salonen (34) tuli illalla kotiin, kodin paikalla törrötti vain uuni ja vääntynyt heteka.

Teksti: LEENA ERONEN
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

◀ Tämän tytön neuvokkuuden ansiosta säästyi kolme lasta palamiskuolemalta. Ritva-Leena itse pitää toimintaansa täysin luonnollisena. Ei minkäänlaisena ihmeenä.

Näky, mikä kohtasi kauppamatkalta palaavaa rouva Salosta Huiskon Uudessakylässä (kylän nimi oli vielä viisi vuotta sitten Kuolema kapina-aikojen ansiosta), oli lohduton. Koti roihusi ilmiliekeissä, kolme itkevää lasta taapersi pukusillaan syvässä lumessa raahaten kahta mattoa ja miesten päällyshousuja. Aino Salonen kiitti Jumalaa — lapset olivat säilyneet vahingoittumattomina. Se oli pääasia.

Pikkuinen Leila ryntäsi äidin syliin, osoitti pullealla kätösellään salamavauhtia raunioiksi sortuvaa kotimökkiä ja itki sydäntä särkevällä äänellä:

— Äiti, äiti, Pirkko palaa!

Pirkko oli Leilan rakkain ystävä. Se oli monet kolhut kokenut räsynukke, joka oli uskollisesti nukkunut joka yö pikku äitinsä vieressä. Muusta Leila ei välittänyt. — Pirkko oli ollut kaikki kaikessa.

RITVA-LEENA OLI KALPEA mutta hämmästyttävän rauhallinen. Kyyneleet silmissä hän suri sitä, ettei ollut ehtinyt pelastaa isin radiota, joka hiljattain oli hankittu. Radio oli ollut liian korkealla. Tyttö oli vilpittömästi pahoillaan, että oli onnistunut ottamaan mukaansa vain niin vähän. Mutta olihan hän pelastanut sisarustensa hengen.

Ritva-Leenalta on monet kerrat kysytty, miten hän osasi toimia niin järkevästi ja nopeasti. Pikkulapsethan usein tällaisissa tilanteissa hätääntyvät eivätkä pysty tekemään muuta kuin itkemään isää tai äitiä. Mutta Ritva-Leena on toista maata. Uteliaille hän vastaa hiljaisella äänellä: — MINULLA PYSYI JÄRKI PÄÄSSÄ.

Tyttö on melkein päätä pitempi kuin vanhempi sisarensa ja muutenkin ikäisekseen hyvin kehittynyt. Hänen ilmeensä on vakava ja viisas. Tuntuu kuin katsoisi jo elämänkoulunsa läpikäyneen ihmisen silmiin. Ja samalla tuntee itsensä omituisen rauhalliseksi. Tulee mieleen ajatus, että Ritva-Leena on ollut vanha jo syntyessään . . .

Salosten pikkuisen mökin (ulkomitoiltaan vain 4×4 metriä) lähellä asuu Kauko Salosen 59-voutias, sydänsairas äiti Silja vuokratalossa, jossa on kaksi huonetta ja keittiö. Mutta tulipalon sattuessa rouva Silja Salonen ei ollut kotona vaan lääkärissä käymässä. Lääkäri oli vannottanut, että pahan sydänvian vuoksi rouvan on vie-

KÄÄNNÄ

▲ Kun Salosen perhettä kohdannut onnettomuus tuli julkiseksi, alkoi paketteja virrata puolelta ja toiselta. Juhani, Leila, Sisko-Sinikka ja Ritva-Leena panevat suuremman arvon leluille. Nyt on jotakin, millä leikkiä.

◀ Työmies Kauko Salonen pikkuisen kotimökkinsä raunioilla. Paljon ei jäänyt jäljelle.

tettävä rauhallista ja hiljaista elämää. Kaikenlaiset järkytykset ovat pahasta.

Kun Silja Salonen sitten näki savuavan rauniokasan, hän tuupertui lumihankeen ja huusi: — Hyvä Jumala, lapset ovat palaneet! Se oli ensimmäinen ajatus, mikä iski hänen mieleensä. Naapurin emäntä kuuli huudon ja kiiruhti ilmoittamaan, että perhe oli turvassa. Mutta vanha rouva sai syödä monet tropit, ennen kuin sydän edes jonkin verran asettui.

JÄRKYTTYNYT PERHE SIIRTYI isoäidin luo odottamaan isän paluuta. Kaikki olivat niin lamaantuneita, etteivät pystyneet tekemään mitään. Isä oli lähtenyt jo viiden aikaan aamulla 24 kilometrin päässä oleviin tilapäisiin viemäritöihinsä ja pääsi palaamaan kotiin vasta kello 19 aikoihin illalla. Hänen urakkansa on joka päivä samanlainen, mutta hän on tyytyväinen, että on jotakin työtä. Edes satunnaistakin.

Kun Kauko Salonen sitten vihdoinkin palasi, oli koko perhe ulkona vastassa. Yhteen ääneen selitettiin kauhistuttava tapaus alusta loppuun. Ja Ritva-Leena ojensi sanaakaan sanomatta isälleen tämän housut . . .

Työmies Kauko Salonen, neljän lapsen isä, oli lohduttoman epätoivoinen. Kaikki olisi aloitettava alusta. Mistä rahat? Tilapäistyöläisen palkalla ei liikoja osteta. Hyvä, kun saa lapsille leipää.

Päätettiin, että ainakin toistaiseksi asutaan isoäidin talossa, kunnes jostakin löydetään sopiva asuinpaikka. Ja olihan isoäidillä onneksi tilaa — jos ei niin muuta mukavuutta ollutkaan. Ateriointi oli kaikkein hankalinta — talossa oli vain kaksi lautasta. Täytyi laatia vuorojärjestelmä. Parisen viikkoa seit[illegible]än henkeä söi kahdelta lautaselta mutta yksikään ei nurissut.

Lapset alkoivat toivoa uusia vaatteita, ettei olisi joka aamu tarvinnut pukea päälle samaa asua. Uloskaan ei voinut mennä, kun kaikki päällysvaatteet olivat palaneet. Eikä leluja ollut. Aika kävi pitkäksi. Yöllä tulivat painajaisunet. Tytöt heräsivät omaan huutoonsa — poika säilyi ihme kyllä pahemmilta jälkivaikutuksilta — ainakin ulkonaisesti. Leila itki joka yö Pirkkoaan.

MUTTA VÄHITELLEN ALKOI APUA TULLA. Tuntemattomat ihmiset panivat voimansa liikkeelle kovia kokeneen perheen hyväksi. Esim. Veturimiesten Naiset ry:n Tampereen osasto keräsi omasta keskuudestaan ja eri liikkeistä kaksi autollista tavaraa: vaatteita, talousesineitä, ruokaa. Myös Hymylehti kantoi kortensa kekoon. Ja maaliskuun alussa tavararöykkiö kuljetettiin Saloselle.

Riemu oli rajaton. Vallitsi lämpimän jouluinen tunnelma. Tytöt saivat nukkensa, poika autonsa. Vaatteita tuli niin paljon, että niitä riittää joka päivä vaihdettavaksi ainakin parin viikon ajan. Tuli lautasia, haarukoita, veitsiä, lusikoita, laseja. Enää ei tarvitse odottaa vesi kielellä syömävuoroaan. On melkeinpä mitä vain. Muuta ei puutu kuin huonekalut, mutta niitäkin on luvassa. Muuan henkilö lahjoittaa kaksi hetekaa, suuren pöydän, ompelukoneen ja pari tuolia. Onhan siinäkin aluksi. Kunhan vain sopiva talo löytyisi. Autiotalojahan Pohjanmaalla on melkein vieri vieressä, mutta niitten kunnostaminen tulisi liian kalliiksi.

Salosen perhe luottaa Jumalan apuun. Ilman Häntä he eivät olisi selviytyneet tähänkään asti. Siitä he ovat aivan varmoja.

Leila ei luopunut uudesta nukestaan hetkeksikään. Kulki vain ympäri huoneita onnellinen hymy huulillaan. Eihän tyttö tietysti entistä »lastaan» ollut unohtanut, mutta mukavalta tämä tulokaskin tuntui. Juhani puolestaan unohti täysin entiset leikkikalunsa, kun sai syliinsä valtaisan autoröykkiön. Piti ihan mennä lumeenkin kokeilemaan suurimman auton kestävyyttä. Ritva-Leena ja Sisko-Sinikka ihailivat uusia vaatteitaan. Äiti ja isä Salonen siunasivat kyyneleet silmissä tavaran paljoutta. Saisi siitä mummikin osansa.

Murhe oli kääntynyt onneksi.

Jotakin yritetään muuttaa rahaksi, sillä kaikelle ei hyvällä tahdollakaan riitä käyttöä. Rahalle sen sijaan aina.

Työmies Salosen perhe myöntää, ettei heillä koskaan ole ollut näin paljon vaatteita ja astioita. Oliko ehkä Jumalan tarkoitus, että pikkuruinen kotimökki paloi, jotta tämä perhe pääsisi uuden elämän alkuun? Kukapa tietää. □

JULMA TYÖNANTAJA

PENTTI NIINIMÄKI

Tuntuuko teistä oikeudenmukaiselta jos muutaman kympin sakon liikennerikkomuksesta tai humalaisen päällekarkaajan kovakouraisesta torjumisesta työnantajanne määrää teille muutaman vuoden karanteeniaikaa, jolloin ette saa ylennystä tai nimitystä tai edes vakinaisen miehen oikeuksia, ja tuo aika on sakosta riippuen aina kymmenen vuotta.

VR noudattaa tätä käytäntöä.

Kun henkilö pyrkii VR:n palvelukseen tavanomaisessa järjestyksessä, katsotaan tietenkin koulu- ja työtodistukset. Jos sitten ajan mittaan käy niin onnellisesti, että hakija näyttää päällisin puolin tyydyttävän VR:n vaatimukset, on jäljellä vielä eräs »muodollisuus», ennenkuin hakija lopullisesti tulee hyväksytyksi alokkaaksi tai oppilaaksi. Hakijan nimittäin täytyy käydä kotipaikkakuntansa poliisilaitokselta hakemassa todistus, missä todistetaan pyynnöstä, ettei N. N. ole syyllistynyt mihinkään rikokseen eikä häntä ole tuomittu edes sakkorangaistukseen.

Tämä paperi kourassaan hakija voidaan hyväksyä.

Eräs nuorimies meni pyrkimään VR:lle. Perhettä oli vaimo ja kaksi lasta, vakituinen turvattu työpaikka piti hankkia. Kaikki sujui hyvin ja hän olisi päässyt työhön, mutta pari viikkoa ennen palvelukseen hakemista hän oli saanut liikennesakon. Tie VR:llä pysähtyi henkilökunnanpäällikön huoneeseen.

Henkilöasiainosaston antaman tiedotuksen mukaan VR:lle pyritään ottamaan vain kunnon väkeä ja sakkojen tarkistaminen on keino kunnollisen työntekijäkunnan valitsemiseksi. Edelleen mainittiin, ettei työhön pyrkivällä saisi olla oikeastaan poliisin antamia varoituksiakaan.

Asetus n:o 215/1964

Henkilö, joka onnistuu pääsemään VR:n palvelukseen, on ensin alokas. Teoriassa hänellä on mahdollisuus jo 1,5—2 vuoden palveluksen jälkeen päästä vakinaiseen toimeen ja saada sitä koskeva nimitys. Käytännössä siihen kuluu noin 5—8 vuotta ja enemmänkin. Asemapäällikön tie voi kestää jopa kaksikymmentä vuotta ja ylikin.

Asetus n:o 215/1964 tyrmää kuitenkin monen ylenemishaaveet. Siinä nimittäin säädetään, että jos henkilö on tuomittu sakkorangaistukseen, on tämä rangaistus merkittävä asianomaisen henkilön nimikirjaan. Kun tästä nimikirjasta annetaan ote esimerkiksi juuri toimi- tai virkanimitystä varten, »älköön otteeseen merkittäkö sakkoa, joka on vanhempi kuin kymmenen vuotta.»

Käytännössä tämä merkitsee sitä, että VR rankaisee sakon saanutta työntekijää kymmenen vuoden karanteenilla. Tänä aikana asianomainen henkilö ei saa minkäänlaista nimitystä vaan hän pysyy alokkaana, ja palkka on tietysti alokkaan palkka. Vaikka tuomiokunnista meneekin ilmoitus kaikista rangaistuksista rautatiehallituksen lainopilliseen toimistoon ja sieltä edelleen nimikirjoihin, ei se riitä, vaan jokainen rangaistukseen tuomittu henkilö on velvollinen itse ilmoittamaan onko hänellä sakko- tai muita rangaistuksia, mikäli nimikirja on tältä osin puhdas.

Oulun puolessa eräs henkilö jätti ilmoittamatta, että pari sakkoa oli elämän varrella tullut ja sai nimityksen virkaan. Pahansuovat lähimmäiset kantelivat, että rikollinenhan tämä mies on, sakkoja ja kaikkia. Hänet alennettiin entiseen toimeensa.

Rautatieasemien seudut ovat tunnetusti levottoman aineksen oleskelupaikkoja. Hyvin helposti sattuu, että keskellä päivää, saati sitten ilta- tai yövuoron päätyttyä, joku käy rautatieläisen kimppuun. Pelästynyt ihminen puolustautuu hyökkääjää vastaan. Tuloksena saattaa olla hätävarjeluksen liiottelemisesta tai lievästä pahoinpitelemisestä sakko ja ylenemis- ja palkankorotusmahdollisuuden menetys. Henkilö, joka täysin ilman omaa syytään joutuu tällaiseen tilanteeseen, rangaistaan työnantajan taholta tuntuvasti. Rautatieläisellä ei ole muuta mahdollisuutta kuin varmuuden vuoksi »kääntää lyöjälle toinenkin poski» niinkuin sanassakin kehoitetaan.

Tämä vuoden 1964 asetus poikkeaa aikaisemmasta asetuksesta siinä, että nykyisessä asetuksessa määrätään sakko säilytettäväksi nimikirjassa kymmenen vuotta, mikäli henkilö ei tänä aikana syyllisty uuteen rikkomukseen. Jos uusi sakko ilmaantuu, otetaan vanhatkin sakot mukaan. Sama sakko voi vaikuttaa nimikirjassa vaikka kolmekymmentä vuotta.

Käännä

Lain hengen vastaista

Länsimaisen oikeuskäytännön mukaisesti ei samasta rikkomuksesta saa tuomita kahta kertaa. Niin ikään lakikirjassa on nähty tarpeelliseksi säilyttää muutamia otteita ikivanhoista tuomarinohjeista, joissa sanotaan muunmuassa: »Kaikki lait pitää olla sellaiset, että ne ovat yhteiseksi hyödyksi, ja sentähden, kun laki tulee vahingolliseksi, ei se enää ole laki, vaan vääryys, ja on hylättävä.» Niin ikään sanotaan että »Oikeudessa pitää olla armo mukana.»

Mielestäni työnantajalla on oikeus rangaista työntekijää vain sellaisista rikkomuksista, jotka ovat sattuneet nimenomaan työssä. Muut on jätettävä tuomioistuimen käsiteltäviksi. Mikä oikeus työnantajalla on asettua tuomioistuinten yläpuolelle ja katsoa, että 60 markan sakko ei riitä tuosta liikennerikkomuksesta, lisätään siihen vielä kymmenen vuotta karanteenia.

Huolimatta siitä, että eräs henkilöasianhoitaja yritti selittää, että liikennesakko ei »merkitse mitään», sanottiin rautatiehallituksen lainopilliselta osastolta, että kyllä se liikennesakkokin nyt aina 3—5 vuotta karanteenia tuottaa. Merkillistä meininkiä, sillä nykyään saa sakon liikenneonnettomuuksissa tavallisesti kumpikin osapuoli.

Karanteeniaika olisi ehkä paikallaan jos henkilö olisi tuomittu jostakin isohkosta rikoksesta vapausrangaistukseen ja tuomio olisi ehdollinen. Silloin tämän menettelyn ymmärtäisi, mutta vain siinä tapauksessa, että valvonta-ajan päätyttyä myös työnantajan suorittama valvonta lakkaisi. Tavallisesti ehdonalaisen henkilön valvonta kestää kolme vuotta. VR:llä kestää sakon saaneen henkilön valvonta kymmenen vuotta.

Rautatiehallituksen lainopillinen toimisto ilmoitti, että kysymykseen tulevat vain ne sakot, jotka on tuomittu oikeudessa. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä esimerkkinä mainitsemani nuori mies, joka pyrki VR:lle työhön, oli saanut sakkolapun välittömästi. Myös se, että rautatieläinen joutuu ilmoittamaan vakansseja hakiessaan itse kaikki mahdolliset sakot ja rangaistukset, todistaa, että rautatiehallituksen tiedotus ei tässä kohden pitänyt paikkaansa.

Eläke ja ansiomerkit

Asetuksen mukaan sen sijaan ei sakkoja merkitä annettuun nimikirjan otteeseen, jos haetaan eläkettä tai yksityistä ansiomerkkiä. Ansiomerkin siis saisi VR:n puolesta sakoistaan huolimatta, mutta ei vakansseja parempine palkkaetuineen. Eläkkeenkin saa sitten aikanaan. Sehän on luonnollista, sillä valtio on käytännön ja osittain lainkin mukaan esimerkillinen työnantaja.

Paljonko siinä sitten ansiomerkit merkitsevät, jos on kitunut alokkaan palkalla vuosikymmenet ja on vielä pitänyt maksaa muutama liikennesakko? Ja kuinka leveästi viettää rautatieläinen vanhuudenpäiviään alokkaan eläkkeen turvin?

HYVÄ LAPSUUS TAPPAA ITSEMURHA-AJATUKSET

Teksti: RAILI PAIMO

Meillä kuolee yli 1000 henkeä vuosittain oman käden kautta, siis yhtä paljon kuin liikenneonnettomuuksissa, joista pidetään niin suurta ääntä.

Auto-onnettomuuksia yritetään estää valvonnalla, säännöillä, rankaisuilla, mutta mitä tehdään itsemurhien estämiseksi? Johonkin on ryhdyttävä, sillä niiden lukumäärä on 20-kertaistunut 200 vuodessa. Suomi on tilastojen mukaan eräs maailman johtavia maita ja Pohjoismaista ensimmäinen.

Siitä, missä osassa maata ja missä ammatissa tehdään eniten itsemurhia, voisi ehkä vetää joitakin epätieteellisiä johtopäätöksiä ihmisten onnellisuudesta ja onnettomuudesta. Hesperian ylilääkäri Kalle Achté on tehnyt näistä asioista tieteellisiä tutkimuksia.

Itsemurhia tapahtuu eniten vauraille seuduilla ja kaikkein eniten Helsingissä (toisaalta pääkaupunkiin hakeutuu runsaasti poikkeavaa ainesta). Ihminen on siis onnettomin suurkaupungissa ja korkean elintason alueilla — tai näissä on toiset normit, arvostukset.

Lapissa on vähiten itsemurhia.

Teollistuminen ja kaupunkilaistuminen lisää ilmeisesti ihmisen yksinäisyyden tunnetta ja vaikeuksia. Kaikkein epäedullisin alue on kaupungin keskusta, jolle on luonteenomaista huvittelupaikkojen runsaus, hotellien suuri määrä ja määrätynlainen persoonattomuus. Tämä puoltaa jollain lailla vihreitten liitosalueitten paremmuutta — vai hakeutuvatko näihin ehkä onnellisemmat, tasapainoiset perheet?

Eri ammateista johtavassa asemassa olevat, vapaiden ammattien harjoittajat, suurliikemiehet, taiteilijat, teollisuuden palveluksessa työskentelevät, kotiapulaiset sekä hotellien henkilökunta on kaikkein taipuvaisinta itsemurhiin — viimemainittu ryhmä siksi, että sen elämä on niin tavattoman arkipäiväistä. Tyytyväisiä ihmisiä ovat ilmeisesti rautatie- ja kaivostyöläiset, papit, opettajat sekä maanviljelijät. Uskovaiset ovat kiinnittyneet lujemmin elämään kuin siviilirekisteriin kuuluvat.

Yksinäiset ihmiset, lesket, naimattomat ja eronneet tekevät eniten itsemurhia — viimemainittu ryhmä kaikkein useimmin. Itsemurhia tapahtuu kaikissa yhteiskuntaluokissa melko tasaisesti, mutta eniten ehkä luokassa, johon kuuluvat ammattitaidottomat työmiehet.

Miehet tekevät 80 % eli 4/5 itsemurhista. Tämä suuri luku johtuu myös siitä, että miehet käyttävät väkivaltaisempia keinoja kuin naiset: hirttäytymistä, ampumista jne., kun naiset sensijaan turvautuvat enemmän myrkytykseen, kaikkein useimmin unilääkkeisiin, jolloin heidät useimmissa tapauksissa voidaan pelastaa. Naisten itsemurhayritykset liittyvät usein raskauden (varsinkin naimattomilla naisilla) ja kuukautisten aikaan. Alkoholistien itsemurhavaara on 60 kertaa suurempi kuin raittiiden.

Itsemurhia tehdään eniten ikäluokissa 40—49 vuotta, vaikkakaan tästä eivät suuresti jää jälkeen 30—39- ja 50—59-vuotiaat. Nuori ihminen kestää ehkä paremmin vastoinkäymiset, koska hän voi odottaa tulevaisuudelta parempaa, mutta vanhemmalle ihmiselle tulee usein eteen ajatus: kaikki on ohi, kaikki on jo menetetty.

Myöhemmän iän itsemurhat pohjautuvat kuitenkin usein lähinnä lapsuuden ajan kärsimyksiin. Onnettomassa kodissa kasvaneen lapsen kohtalo voidaan pitää ihmisen murhenäytelmänä. Särkyneiden kotien lapset ajautuvat muita helpommin yhteiskunnanvastaisuuteen ja itsemurhiin. Näiden henkilöiden lapsuus on ollut tavallisesti ristiriitainen, kylmä, vihamielinen, rakkaudesta köyhä ja rakkaudennälkäinen, harvalla on ollut lämmin suhde vanhempiinsa. Näillä henkilöillä on tunne, että kukaan ei heistä välitä eikä heitä rakasta nyt enempää kuin vastaisuudessakaan.

Monet näkevät mielikuvituksessaan omaisten ja ystävien itkevän heidän paariensa ääressä ja siten vihdoinkin osoittavan sitä rakautta, jota he eivät koskaan saaneet osakseen eläessään. Monet tekevät vain itsemurhayrityksen (etenkin naiset), kiinnittääkseen ympäristön huomion siten itseensä.

Tähän ei saa suhtautua tuomitsevasti, koska se on äärimmäinen hätäkeino, jonka takana on suuri määrä ahdistusta ja epätoivoa. Potilas pelaa rulettia elä-

mällään, hän asettaa kaiken yhden kortin varaan. Mikäli hän pelastuu kuolemalta, saattaa yrityksellä olla toivottu tulos: omaiset osoittavat myötätuntoa ja lämpöä häntä kohtaan. Riski on kuitenkin suuri.

On pohdittu sitä, miten moni itsemurhan tehneistä on sielullisesti häiriintynyt. Yhdysvalloissa on todettu, että noin puolet itsemurhaan tai sen yritykseen ajautuneista henkilöistä on edeltävän puolen vuoden aikana ollut lääkärin hoidossa sielupe- räisten häiriöiden vuoksi.

Potilaat ovat itse sanoneet välittömäksi syyksi itsemurhayritykseen eräässä tutkimuksessa mm. seuraavat seikat: avioliittovaikeus 26 %, masenus, tuskaisuus, unettomuus 27 %, sosiaaliset syyt 12 %, rakkaushuolet 11 % ja miehillä mm. rangaistuksen pelko 7 %. Myös vankiloissa tapahtuu itsemurhia.

Eräs syy itsemurhien lisääntymiseen on se, että niitä ei tuomita, kuten ennen. Mikä ennen oli kiellettyä, on nyt sallittua. Aikaisemmin uhattiin ikuisella helvetillä, oman henkensä riistänyttä tehnyttä ei haudattu kirkkomaahan ja se koitui suvulle suureksi häpeäksi.

On todettu, että jos suvun jäsen on aikaisemmin tehnyt itsemurhan, niin joku jälkeläisistä valitsee tämän tavan helpommin. Poika samaistaa itsensä isään ja saattaa toistaa teon.

Usein korkealle kehittynyt ihminen suuntaa kaunan purkauksensa itseensä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa on todettu, että värilliset tekevät enemmän väkivaltarikoksia kuin valkoiset, jotka puolestaan tekevät enemmän itsemurhia. Mitä vähemmän on olemassa mahdollisuuksia purkaa hyökkäävät mielialat yleisesti hyväksyttyjä keinoja käyttäen, sitä enemmän ne kääntyvät itseä kohti, esiintyvät masennustiloina ja itsemurhina.

On yritetty löytää syitä sille, miksi juuri Suomessa on niin paljon itsemurhia. Kylmä ja pimeä talvi? Väkivaltainen ja synkkä luonne? Suomalaisen yhteiskunnan kovuus ja raakuus? Syitä ei varmuudella tunneta, niistä voidan esittää ainoastaan arveluja. Se, että suurin osa itsemurhista tapahtuu keväällä, viittaa siihen, että pitkä, pimeä talvi ei olisi syynä masennukseen. Mutta ehkäpä se on vienyt ihmiseltä kaikki henkiset voimat ja kesän puhjetessa hän näkee kurjuutensa entistä räikeämpänä?

Paitsi lopullista itsemurhaa, esittää esimerkiksi Karl Menninger, että askeesi, »huonot hermot» sekä tietyt yhteiskunnanvastaisen käytöksen muodot ovat ilmauksia itsetuhon vietistä ja tavallaan siis sarja jatkuvia itsemurhia.

Tärkeämpää, kuin pohtia, mitkä ovat itsemurhien syitä, on yrittää ehkäistä niitä. »Elämä ei ole minkään arvoinen, mutta mikään ei ole sen arvoinen kuin elämä», on joku viisas sanonut.

Ensinnäkin olisi yritettävä eheyttää perhe-elämä, olisi saatava aikaan niin kiinteät ja onnelliset ihmissuhteet kuin mahdollista. Myös lapsen on sallittava olla sellainen kuin hän on, häneen on suhtauduttava ymmärtävästi ja rakastavasti: se tekee omantunnon sallivammaksi itseään kohtaan. Ihminen hyväksyy sekä itsensä että muut paremmin.

Kasvatuksen on joskus väitetty olevan Suomessa kovempaa ja kylmempää kuin muualla. Tukkapöllyä tulee helposti ja vihaisia ärjäisyjä, mutta hyväilyjä ja suukkoja näkee vain aniharvoin. Lasten pahoinpitelyjä tapahtuu tavattoman paljon — henkisestä pahoinpitelystä puhumattakaan.

On pohdittu niitä mahdollisuuksia, mitä lain säädännöllä olisi lasten kohteluun nähden. Yleensä ollaan ehkä liiankin toivottomia, sanotaan ettei asiaan voi koskaan lailla puuttua.Onneton koti on ihmisen murheenalho, elämään sisältyy määrä summa kärsimystä, jota ei voida poistaa, sitä voidaan ainoastaan lievittää.

Eikö voitaisi ajatella testausmenetelmää, jolla jo ensimmäisen kerran leikkikoulussa todettaisiin, onko lapsessa jotakin sielullisesti häiriintynyttä ja samaa jatkettaisiin kansakoulussa? Mikäli jotakin poikkeavaa todettaisiin, puututtaisiin lapsen kotielämään ja vanhemmat tutkittaisiin.

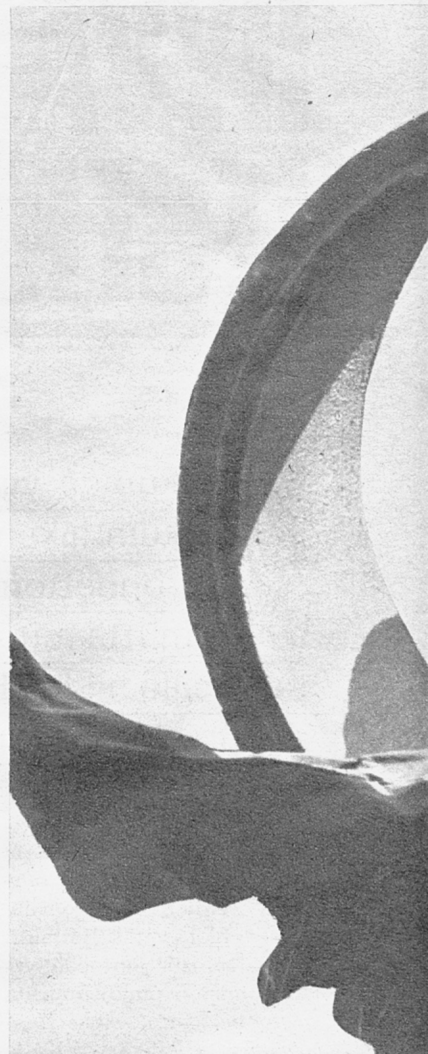
Helsingin kansakouluilla on nykyisin 60 hammaslääkäriä ja yksi ainoa psykiatri. Kun hampaaseen tulee reikä, sen paikkaaminen katsotaan asialliseksi, mutta sielun reikään ei kukaan puutu ja se on sentään paljon tärkeämpi.

Merkillistä kyllä, vanhemmat kasvattavat omia lapsiaan samalla tavalla, kuin heitä on kasvatettu, vaikka tietäisivät omat mentelmänsä vääriksikin Olisi pyrittävä muuttamaan ihmisten asenteita. Esimerkiksi 1930-luvulla oli vielä tavallista, etteivät lapset saaneet puhua ruokapöydässä. Ihmisistä tuli jännittyneitä, he kokevat ahdistusta.

Eikö vanhemmille voitaisi järjestää hoitoa siinä tapauksessa että he eivät ole onnistuneet tehtävissään? Sehän saattaisi olla eräs ratkaisu kodin jännittyneen ilmapiirin lieventämiseksi. Toisaalta olisi kasvatusneuvoloita lisättävä.

Paras ennakolta ehkäisy itsemurhien kannalta on joka tapauksessa onnellinen, hyvä lapsuus.

Aikuisen ihmisen on keksittävä väylät, joihin hän purkaa vihamielisyytensä. Ei ole aina edullista purkautua esimerkiksi perheelle tai työpaikassa. Siitä saa syyllisyydentunteita, sillä vanhigoittaa itseään ja muita, menettää ehkä työpaikkansa. Olisi onnellista, jos olisi mahdollista korvata vihamielisyys esimerkiksi luovalla työllä, urheilulla, taiteella jne. Nimenomaan itsemurha on hyvin kiukkuinen teko itseään kohtaan.

Melkein kaikki itsemurhat voitaisiin estää, jos ihmiset saataisiin hakemaan apua. Olisi käännyttävä lääkärin, avioliittoneuvolan tai AA-kerhon puoleen, jos on alkolisti tai lääkkeiden väärinkäyttäjä. Ei saa olla ennakkoluuloja, ei pidä pelätä tulevansa pilkatuksi. Mielenterveyden alalla on pyrittävä lisäämään valistusta.

Kirkko tekee suuremmoista työtä ylläpitämällä palvelevaa puhelinta, jo-

ta hädässä olevat ihmiset voivat käyttää mihin vuorokaudenaikaan tahansa eikä heidän tarvitse välttämättä sanoa nimeään.

Kaikki mikä estää yksinäisyyttä, vaikuttaa ihmisiin itsemurhien ehkäisyn kannalta hyvin. Ihmistä on ehkä kohdannut suuri onnettomuus, hän on menettänyt jotakin korvaamatonta, lopulta ehkä viimeiset ystävänsäkin ja yksinäisyydessä asiat näyttävät monin verroin pahemmilta kuin mitä ne todellisuudessa ovatkaan.

Tulee vain mieleen englantilaiset kerhot ja klubit — suurkaupunkilaisellakin on siellä aina jokin sopiva paikka, mistä voi löytää samalla aaltopituudella olevia ihmisiä. Mitä on meillä? Helsingissä on tosin Yksinäiset Ystävät ry niminen kerho, mutta paljon pidemmälle ei luetteloa voi jatkaa.

Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja Irja Rantanen sanoi, että ihmissuhteet ovat nykyisin ulkokohtaisia ja pinnallisia. Ystävyydelle ei anneta enää sitä arvoa kuin ennen tai ei pystytä antamaan. Ihmisen on saatava tuntea, että hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Siinä ei saa olla mitään varauksia, taikka suhde on pinnallinen ja epäaito.

Kun ihminen kiireen ja elintasopaineen alla itse hajaantuu, niin hän ei siedän enää ihmisiä ympärillään, hänellä ei ole enää tarvetta lähestyä muita. Tämä aiheutuu omasta rikkinäisyydestä, muut asiat, kuin ystävyyssuhteet, nähdään tärkeämpinä. Kaikessa kiireessään ihminen ei huomaa, etä hänelä puuttuu jotain ja lopulta hän on niin hajaantunut, että ei enää pysty ystävyyteen.

Usein huomataan myös ilmiöitä, jolloin ihmissuhteet perustuvat hyötynäkökohtiin: vaihdetaan tuttavia sen mukaan, miten edullisessa yhteiskunnallisessa asemassa he ovat. Ei olla uskollisia ystäville ja tämä hävittää koko ystävyyskäsitteen sen perimmäisessä tarkoituksessa. Olisi ryhdyttävä viettämään »Ystävän päivää» samaan tapaan, kuin nykyisin vietetään äidin ja isän päivää. Edes tänä yhtenä vuoden päivänä muistettaisiin kaikkia hyviä ystäviä.

Länsimaihin verrattuna on itädemokratioissa ainakin eräs etu: jälkimmäisissä ei ole sellaista elintasokilpailua kuin meillä. Mielenterveydellisesti se on onnellista. □

On jokapäiväistä, että mies lähtee Italiaan kesälomamatkalle. Mutta vähintäinkin epätavalliseksi tuon matkan tekee, jos matkalle lähtijä

on loppuiäkseen sidottu rullatuoliin,

ei voi elää kuin hetken ilman hengityslaitetta,

matkaa yksityisautolla, jossa on kolmentyyppiset hengityslaitteet,

ottaa seurakseen sairaanhoitajan sekä pariskunnan, jonka vaimo on niin ikään sidottu halvautumisen vuoksi rullatuoliin!

Heikki Virtanen puhuu tulevasta matkastaan vakuuttavasti. — Vielä ei ole tietoa tarkalleen, missä ja miten saamme täytettyä ilmapullot, jotka pitävät minut hengissä. Mutta kun onnistuimme pari kesää sitten tekemään niin ikään autolla matkan Turusta Norjan pohjoisrannikolle Tromsöhön, miksemme onnistuisi nytkin,

Sairaanhoitajatar Sirkka Herna on tulevan matkan toinen autonkuljettaja sairaanhoitajatoimensa ohessa. Toisena kuljettajana vuorottelee Niilo Mäkinen Naantalista. Niilo Mäkisen vaimo Saimi matkaa rullatuolissa farmariauton sisässä yhdessä Heikki Virtasen kanssa.

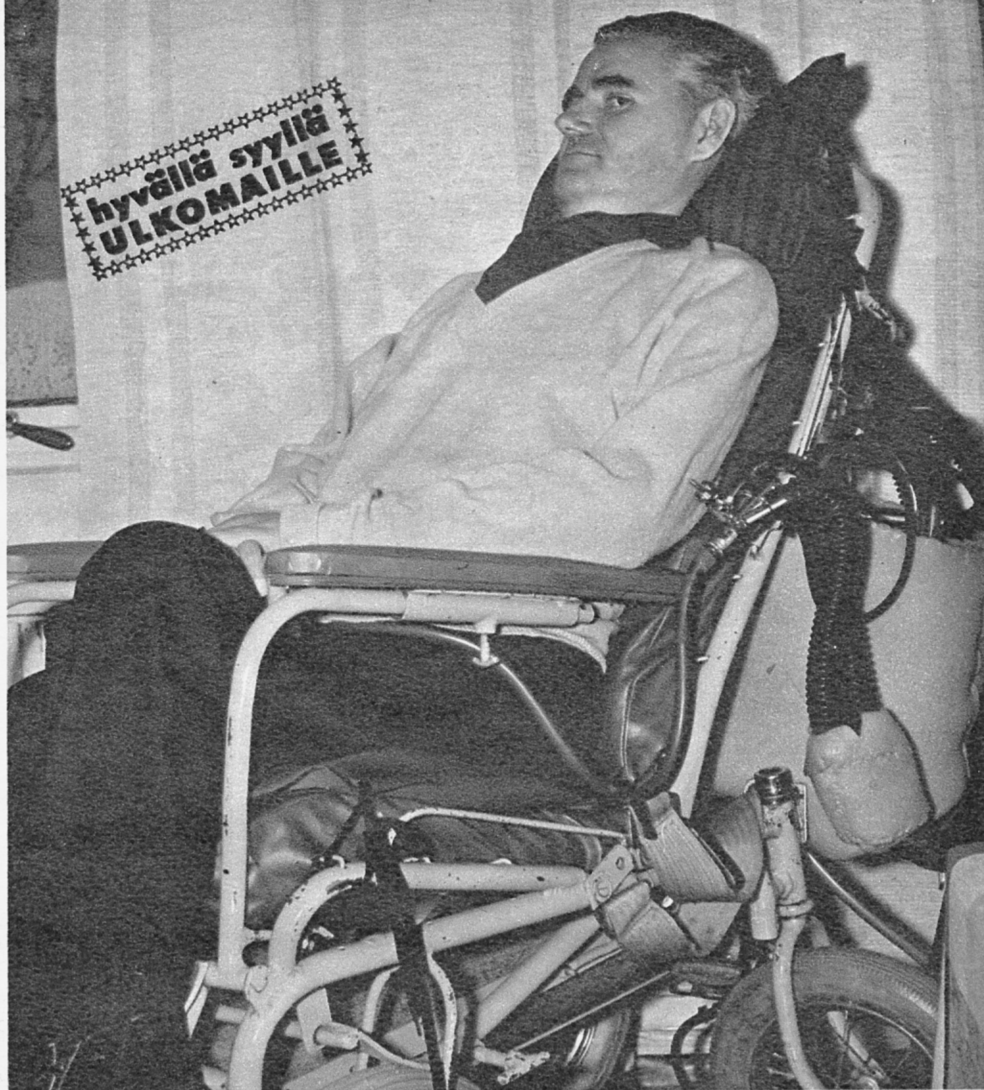
Miten yleensä on mahdollista, että ihminen, jonka käytännöllisesti katsoen pitäisi olla mahdotonta matkata, uskaltaa kuitenkin?

— Vaikka olenkin sidottu näihin kaikkiin laitteisiini, pidän ehdottomana edellytyksenä elämänhalulleni vaihtelua. Tämä on sitä. Mielenterveyden kannalta lasken matkan kaikki mahdolliset pikku jännittävyydetkin eduksi.

Ovatko laitteet taattuja, oletteko varma ettette joudu pulaan?

— Olen vain kerran tehtyjen automatkojen aikana ollut ns. vaikeuksissa. Olimme matkalla tuonne Lappeenrannan suuntaan. Kävi niin, että ilma loppui pulloista ja seuraavalle täyttöpaikalle oli matkaa kuutisenkymmentä kilometriä. Tämä Sirkka ajoi ja matkassa mukana ollut muuan halvauspotilas pumppasi käsikäyttöistä hengityslaitetta ainoalla terveellä kädellään koko jäljellä olevan matkan. Hän oli väsynyt, samoin minä, sillä käsin pumpattavan laitteen ilmantulo on epätasaista ja rasittavaa.

Kuljen Heikki Virtasen kodissa. Makuuhuoneen komeroista paljastuu kompressorilaite, jonka avulla

Heikki Virtasen puolesta ovat koneet hengittäneet jo toistakymmentä vuotta. Polioepidemian iskettyä häneen, lähti hänen vaimonsa kotoa. Nyt entinen kauppias istuu päiväkaudet rullatuolissaan ja katselee kaksiostaan alla olevaa kadun liikennettä. Mutta niin kuin useimmat hengityshalvauspotilaat, on Heikki Virtanenkin elämänhaluinen, iloinen ja huumorintajuinen ihminen. Parhaimmillaan hänen elämänhalunsa kuvastuu nyt, kun hän suunnittelee kolmen viikon lomamatkaa henkilöautolla halki keski-Euroopan Italian rannikolle!

Hengityshalvaus-potilaana kesälomamatkalle Italiaan

Teksti: JORMA VIRTANEN Kuvat: JUKKA KUUSISTO

Heikki Virtanen elää ollessaan kotonaan. Rullatuolin alla on ilmapullo, joka mahdollisen sähköhäiriön aikana takaa kahdeksi tunniksi hengityslaitteen toiminnan.

Johtoja ja letkuja risteilee Virtasen asuinhuoneissa. Noissa samoissa huoneissa elää miellyttävä henki. Hengityslaite pussahtelee rullatuolin alla, jona aikana Heikki Virtasen on vaikea puhua. Muuten puhe käy erittäin säntillisesti ja harkitusti. Siinä on ihminen, joka ulkopuolisen mielestä on kohdannut melkeinpä voittamattomia vaikeuksia elämässään, mutta joka jaksaa uskoa elämään ja yrittää saada siitä irti kaiken vähänkin mahdollisuuksien rajoissa olevan.

Kun istun ja keskustelen hänen kanssaan, tulee mieleeni ne pikku harmit ja vastoinkäymiset, joiden kanssa itse saatan tuskailla ja kiukutella. Noina keskustelun hetkinä en voinut muuta kuin häpeissäni ajatella sitä, kuinka herkästi me terveet ihmiset yleensä säälimme itseämme vaikeuksissamme. Ja kun rinnastan niitä Heikki Virtasen elämän kulkuun 12 vuoden ajalta, tunnen itseni kiittämättömäksi.

Varmaankin viikon verran meiltä menee pelkkiin ajomatkoihin. Mutta parisen viikkoa onkin sitten perillä oloa ja lomailua. Minua vakinaisesti hoitava professorikin oli tyytyväinen kuullessaan matkasuunnitelmistani. Hänenkin mielestään matka on meikäläisille sitä parasta terapiaa juuri mielen virkeyden kannalta.

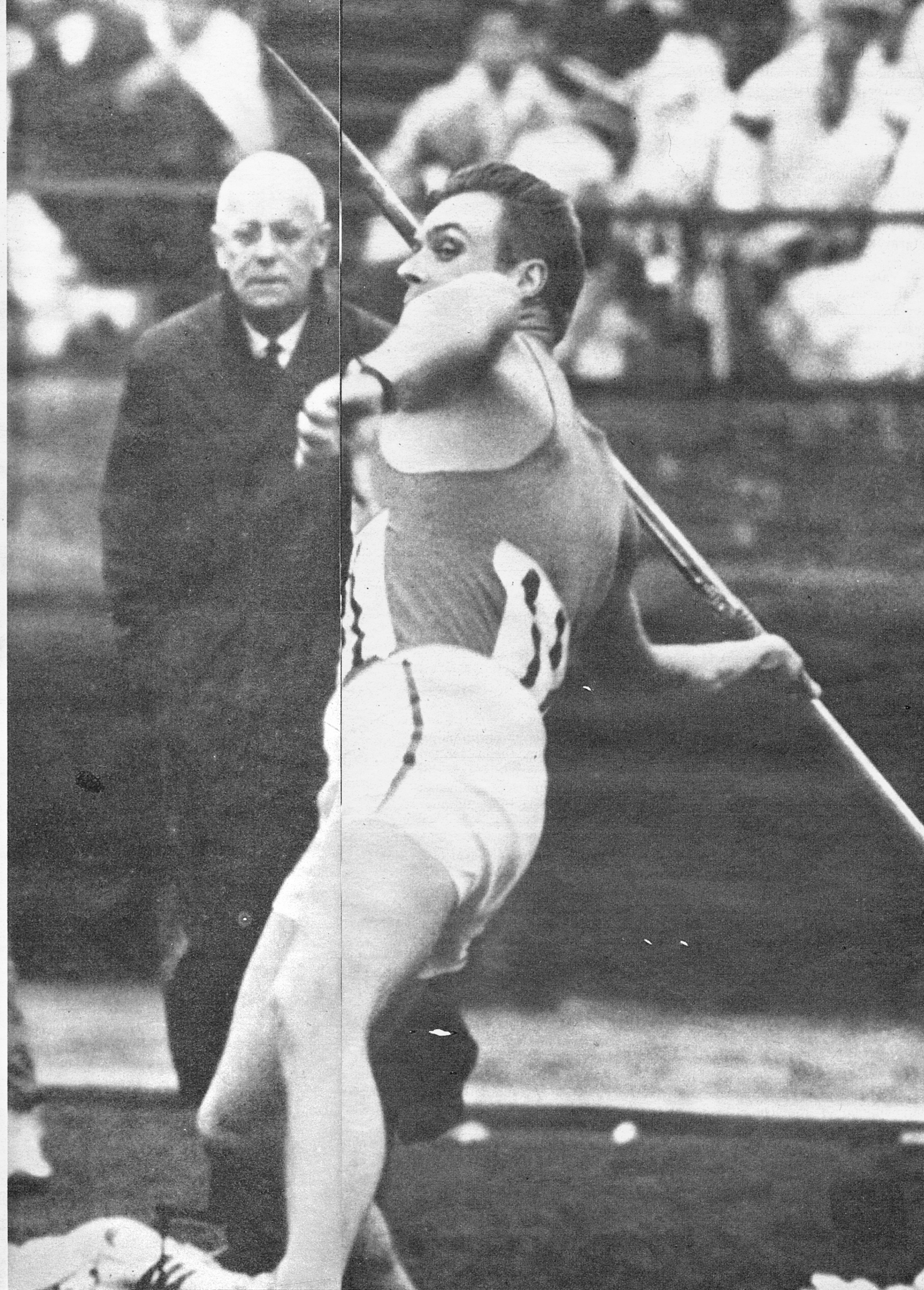
Heikki Virtanen suunnittelee yhdessä sairaanhoitajansa kanssa matkaa, jota Hymylehti tukee taloudellisesti. He ottavat valokuvauskoneen mukaansa ja joskus kesällä kun matka on takanapäin olemme sopineet tapaavamme uudelleen ja esimerkillinen hengityshalvauspotilas on luvannut kertoa minulle matkasta, joka varmastikin on mielenkiintoinen.

Näin Heikki Virtasen hymyilevän toisen kerroksen ikkunassaan kun nousin autoon. Mies, joka toistakymmentä vuotta on terveen ihmisen mielestä ollut kuin vanki rullatuoliinsa ja hengityslaitteeseen sidottuna, ei kuitenkaan ole sitä. Jos jonain päivänä tunnen kohtaavani sellaisia ns. muka suuria vaikeuksia, toivon muistavani tuota turkulaista miestä. Tuollainen mies on rohkaiseva tuttavuus. □

NEVALA KEPITTÄÄ URHEILU-JOHTAJIA

Grenoblen olympiajoukkueellamme oli huono henki, mutta miksi? Siihen ei ole saatu vastausta ns. suurilta urheilujohtajilta. Tämä ei ole ihmekään, sillä jäljet johtavat suoraan olympiajoukkueemme johtoon. Kansakin alkaa uskoa, että juuri nämä kunnianarvoisat keulakuvat kaivavat hautaa urheilumaineellemme. Mutta tilanne ei ole näin kehno vain talviurheiluissa.
– Suurin osa maajoukkueurheilijoista haluaisi itse valita johtajansa ja kapteeninsa, tunnustaa Pauli Nevala. Saa nähdä pudottaako hän näillä sanoilla itsensä Mexico Cityn joukkueesta?

Haastattelu: MIKKO MÄKELÄ

◀ Kummat ovat Suomen kannalta tärkeämpiä: menestyvät huippu-urheilijat vaiko omaa asemaansa urheilun varjolla pöngittävät johtajat ja valmentajat?

— Johtajan ja urheilijan suhde on Suomessa väärä ja vaikuttaa aivan erilaiselta kuin muissa maissa. Meikäläiset ovat usein turhantärkeitä tyyppejä, joiden kanssa ei voi edes asiallisesti keskustella.

— Surkuhupaisalta tuntuu, että kun suomalainen urheilujohtaja ryhmäänsä lähestyessään huomaa joukon hiljenevän, hän kuvittelee sen johtuvan kunnioituksesta.

— Asia on päinvastoin.

— Johtajamme pyrkivät määräilemään liian paljon. Perusero suomalaisten ja ruotsalaisten keskittymisessä on se, että ruotsalaiset rentoutuvat ulkona, kun taas suomalaiset makaavat yksinään hotellihuoneissa suorastaan lukkojen takana. En tarkoita, että pitäisi mennä ulos ravintolaan juhlimaan — harva ennen kilpailua menisi, vaikka siihen olisi tilaisuuskin — mutta jaloittelemaan olisi mukava päästä. Pahinta on olla paikoillaan. Henki ei voi olla paras mahdollinen, jos suurin osa joukkueesta on käärmeissään.

Hyvää vaikutusta ei tee sekään, että joku 'hairahtunut' haukutaan joukkueen edessä pataluhaksi. Ehkä se pelottaa muita, mutta ei totisesti lisää yhteenkuuluvuuden henkeä. Väärin on kieltää urheilijoiden kokouskin sillä perusteella, että 'ollaan liiton kustannuksella liikkeellä'.

Järkeä valmennukseen

— On sanottu, ettei suomalaisesta enää ole huippu-urheilijaksi. Ettei suomalaisella luonteella enää tehdä nurkumatta sellaisia urakoita, joilla tavoiteltaisiin maailman huippua. Tässä ehkä on perää. Esimerkiksi neuvostoliittolaiset ovat varmaan henkisesti meitä kestävämpiä.

— Suomalainen ei tee käskystä mielellään mitään. Vaikkei hän sa-

KÄÄNNÄ

noisi vastaan, hän on ainakin ajatuksissaan vastahangassa. Tosin juoksijat eivät enää kuulu tähän ryhmään.

— Koska nykyään pidetään raakaa harjoitusta oikotienä onneen, urheilijalta vaaditaan henkisesti erittäin paljon. Vain harvat ovat tarpeeksi pitkäjännitteisiä silloin, kun mielettömästä harjoittelusta huolimatta kunnon tulosta ei synny pitkään aikaan.

— Minä esimerkiksi olin kevätkesällä 1964 aivan poikki mammuttimaisen kuulanheitto- ym. harjoittelun uuvuttamana. En edes tajunnut kuinka oikein heitin, kun mistään ei tullut mitään. 70 metriä vaikutti yhtä tavoittamattomalta kuin 100 merin raja.

— Kuukauden tauon jälkeen aloitin uudelleen, aivan alkeista. Vähitellen sain juonesta kiinni ja Tokiossa sitten voitin.

— Tokion vuodesta vedin omat johtopäätökseni ja nykyään harjoittelen niinkuin harjoittelen. Kuulanheittoa en ymmärrä alkuunkaan — ainakaan nykyisen valmennuksen puitteissa. Onneksi systeemi on hieman muuttumassa. Olen yrittänyt hillitä nuoria yrittäjiä, joita yllytetään sen kimppuun. Valmentajat pitävät minua melkein pahantekijänä, mutta en puhu kokemuksistani vain siksi, että uskoisin niiden olevan ainoita oikeita.

— En ymmärrä sitäkään, että keihäänheittoa opetetaan osittain aivan väärin. Siitä huolimatta se on ainoa yleisurheilulaji, jossa viime aikoihin saakka on jotenkin pärjätty. On muistettava, että keihään paino suhteessa heittäjään on vain noin sadasosa. Miksi siis pitäisi hankkia vain raakaa voimaa?

— Meillä on hyviä poika- ja tyttöurheilijoita, mutta valmennusrenkaisiin mentyään he säännöllisesti katoavat. Valmennuksessa täytyy olla vikaa.

— Edes Italia-otteluissa ei enää ole jännitystä ja tällä menolla emme voita edes Ruotsia 10 vuoteen.

— Meikäläiset kyllä kertovat mielellään harjoittelustaan kauheita. Rääkkiä riittää kahdeksana päivänä viikossa, mutta jos jotain tehdäänkin, se tehdään väärin. Oikeilla systeemeillä pitäisi tulla tuloksia.

— Leireillä ollaan 2—3 päivää ja pääasiassa pyöritellään silmiä. Jos mies muuten on harjoitellut 10 vuotta, on naurettavaa enää puhua peruskunnosta. Kyllä raakaa kestävyyttä tällaisessa tapauksessa on jo tarpeeksi.

— Valmentajat sanovat, että suomalainen on vaikea ohjattava, jääräpäinen. Jos he kerran tämän tietävät, mikseivät sitten pyri sovitteluratkaisuihin?

— Urheilija ei muka itse saisi ajatella mitään. Mutta periaatteeni on, että kukaan ei voi pakottaa ketään mihinkään. Urheilija ei ole kone. Hänen ei ole pakko harjoitella määrätyn menetelmän mukaan, jos hän itse tietää, ettei se kannata.

— Valmentajan ja urheilijan suhde on meillä usein väärä. Ei päästä 'neuvottelusuhteeseen', missä tasapuolisesti ja järkevästi toisen näkökannan varteen ottaen keskusteltaisiin valmennus- ja kilpailuohjelmasta.

Pauli Nevala rakastaa ensimmäiseksi perhettään ja sitten vasta urheilua.

Ennätys tulee

— Ensi kautta varten olen harjoitellut suhteellisen kevyesti, mutta jos terveenä pysyn, ennätys tulee. En käytä harjoitteluun paljon aikaa kerrallaan, mutta sen minkä teen, teen tosissani.

— Valmennuksen yhteydessä sopii puhua verryttelystä, joka mielestäni käsitetään Suomessa aivan väärin. Jos olen kunossa, minulle riittää pari venytystä tai käden pyöritystä — ja olen kilpailukunossa. Muutamat heiluvat hiki hatussa tunnin ennen kilpailua ja paiskaavat kymmenenkin täysivauhtista heittoa. Eihän tämä voi olla oikea tapa!

— Sanotaan, että pitää saada hiki. Juoksijan kohdalla tämä ehkä pitääkin paikkansa, mutta kahden tunnin juokseminen ennen kilpailua ei voi olla kuluttamatta voimavaroja.

— Porin SM-kisoissa istuskelin majapaikkamme rappusilla ja ihmettelin, missä kaikki kaverit olivat. Verryttelemässä tietenkin! Alkukilpailussa heitettiin vielä normaalisti, mutta loppukilpailussa pituudet putosivat metrikaupalla. Kenenpä kunto kestäisi kahta verryttelyä ja kilpailua samana päivänä.

— Olen pyrkinyt siihen, että heitän parhaani kolmella ensimmäisellä kiskaisulla. Enempään tahdonvoima ei riitä. Jos paras kaari tulee vasta kilpailun loppuvaiheessa, heittäjä ei ole vielä huippukunnossa.

— Urheilussa erilaiset arvot asettuvat herkästi toisiaan vasten. Esimerkiksi huipputulosten ja huippusaavutusten välillä on suuri ero. En koskaan vaihtaisi kultamitaliani mihinkään, vaikka tietäisin saavani rahaa miten paljon tahansa. Sitä ehkä olisin saanutkin, jos olisin keskittynyt vain 'kilpailemaan'.

— On tietysti hienoa heittää kovia tuloksia pikkukisoissa, mutta katsoisin, että en ole urheilija, jos heitän kotikentälläni 85 metriä, mutta en pääse olympialaisissa loppukilpailuun.

— Jorma Kinnunen oli 1965 ilmiömäisen hyvä. Esimerkiksi Sidlo ei kerta kaikkiaan voinut mitään, vaikka pääsi kerran aloittamaan kilpailun 85 metrin heitolla. Kinnunen nykäisi 86 ja risat väkisin. Mutta jos Kinnunen olisi tyytynyt puoleen vuoden 1965 kilpailujensa määrästä, hän olisi yhä kovassa kunnossa.

— Joka toinen päivä kilpaileminen ei merkittävästi tunnu kunnossa, mutta henkisen pohjan se vie pitkine, uuvuttavine matkoineen. Kukaan ei pysty keskittymään kunnolla, kun kilpailusta on tullut rutiininomainen tapa. Kovan paikan tullen ei rahkeissa olekaan enää varaa.

Kepulipeliä

— Keihäänheitto on nykyään kepulipeliä. Miehellä kuin miehellä on omat leijansa, jotka silloin tällön lentävät melkein näkymättömiin. Minä en ole keihäitäni tarpeeksi trimmaillut, mutta ensi kesänä kyllä tekisi mieli. Sääntöjen mukaan saa tehdä melkein mitä vain. Jos pääsen hyvään kuntoon, katson, minkälaisen tuloksen voin pienen onnen avulla saada — jos vaikka 90 metriä menisi.

— Koska Mexico Cityssä heitetään järjestäjien välineillä, käy niinkuin Tokiossakin, että miehel:ä kuin miehelta tipahtaa tuloksesta kymmenkunta metriä.

— Uskon vakaasti, että jos pääsen kesällä 82—85 metrin kuntoon, tuon Meksikosta mitalin siinä kuin muutkin!

— Ei Lusiskaan mikään kone ole, sen näin Budapestin EM-kisoissa. Vasta neljännellä hän pääsi meistä muista eroon, kun oli ensin häkeltynyt tyystin. Hän sai ensimmäisellään vain 78, kun 3—4 muuta aloitti yli 80 metrin tuloksilla. Jos minulla olisi silloin ollut enemmän harjoitusta kuin yhteensä 150 kilometrin hiihtolenkit talvella — selkävian takia en muuhun pystynyt — olisin heittänyt toisella tai kolmannella 82—83 metriä. Ja uskon, että se olisi riittänyt.

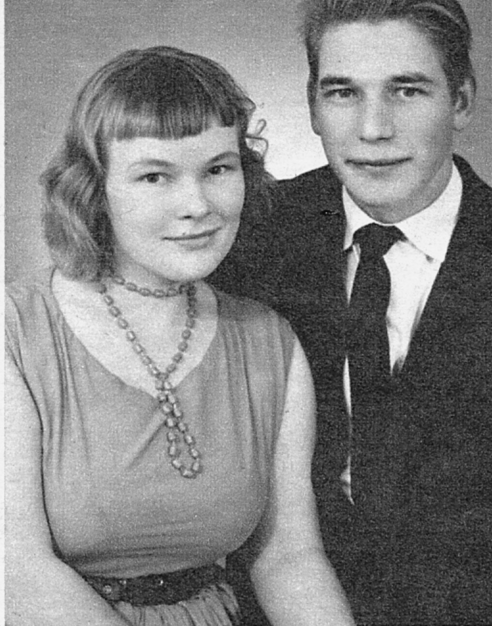
Eläke takeeksi

Pauli Nevala tunnetaan urheilukilpailujen järjestäjien keskuudessa sopuisana miehenä. Hän ei vaadi mahdottomia, on valmis sovittelemaan ja tyytyy siihen mitä tarjotaan. Muuan takavuosien seiväshyppääjä vaati häpeämättä täyden palkkion, vaikka jäi ilman tulosta. Ja Nevala kiskaisi yli 81 metriä normaalilla päivärahalla.

— Joskus tämä Suomen urheilusysteemi vaikuttaa oudolta. En väitä, että urheilijalle pitäisi maksaa osinkoa, vaikka liittojen tulot hankitaankin urheilijain yksinomaisella avustuksella, mutta jollakin tapaa urheilijalle pitäisi taata, etteivät hänen ponnistuksensa ole menneet hukkaan.

— Ajatellaan niitä urheilijoita, jotka ovat tehneet kaikkensa, mutta samalla menettäneet mahdollisuutensa kehittyä ammatissaan. Onko oikein, että he sitten elävät lopun elämäänsä ehkä hyvinkin vaatimattomasti?

— En tarkoita, että kaikille pitäisi jollakin tavoin — esimerkiksi eläkkeellä — taata tulevaisuus, mutta ainakin niille, jotka jotakin saavuttavat. Näin jokainen voisi huoletta yrittää parastaan ja tavoitella huipputasoa, kun onnistuessaan voisi olla varma tulevaisuudestaan. □

Yhdeksän vuotta sitten Ritva ja Ermo Kalevo olivat tämän näköisiä. Nuoria ja vastarakastuneita.

Teksti: LEENA ERONEN Kuvat: VEIKKO LINTINEN

ÄITINI OLI MIEHENI RAKASTAJATAR

Rouva Ritva Kalevo (31) koki elämänsä järkyttävimmän hetken viime elokuun lopussa, jolloin hänen oma äitinsä kuolinvuoteellaan tunnusti olleensa sukupuolisuhteessa tyttärensä mieheen. Rouva Kalevo odotti tällöin seitsemättä kuukautta kuudetta lastaan. Lääkäri kielsi häntä murehtimasta, ettei syntymätön pienokainen jäisi ilman kallisarvoista äidinmaitoa.

Pikkuista Satu-Siskoa ei Ritva Kalevon aviomies Ermo tunnusta omakseen. Vauveli on onneksi vielä suloisen tietämätön maailman pahuudesta.

Runsaat neljä vuotta sitten naapurin rouva kysyi Ritva Kalevolta: — USKOTKO, ETTÄ MIEHESI KÄY ÄITISI LUONA VAIN KYLÄSSÄ?

Rouva Kalevo pystyi vain tuijottamaan naista uskomatta korviaan. Tosin hän tiesi, että hänen miehensä betonityömies Ermo (30) ei ollut mikään pyhimys. Makasi naisen kuin naisen kanssa. Mutta että anoppinsakin. Se tuntui jo liian paksulta.

Myöhemmin epäilyksille tuli kuitenkin katetta. Ritva Kalevon ensimmäisestä avioliitosta syntynyt tytär Arja-Tuulikki (12) muutti joksikin aikaa isoäitinsä luo tämän nimenomaisesta pyynnöstä. Myöhemmin tosin selvisi, että isoäiti halusi lapsen luokseen vain rahaa ansaitakseen. Hän näet pyysi tytärtään maksamaan Arjasta 270 mk kuukaudessa. Tähän ei Ritva Kalevo pystynyt, joten Arja muutti takaisin äitinsä luokse. Tyttönen oli näihin aikoihin noin kahdeksanvuotias.

Kotona lapsi alkoi esittää outoja kysymyksiä: miksi isi aina tahtoi nukkua mummin vieressä tullessaan kylään? Miksi hänet aina silloin pantiin lattialle tai keittiöön makaamaan? Miksi, äiti, miksi?

Ritva Kalevon silmissä sumeni, mutta kuitenkaan hän ei halunnut uskoa pahinta. Hänen torjuntamekanisminsa heräsi. Hän oli ummistanut silmänsä niin usein ennenkin. Hän ummisti nytkin. Sillä kaikesta huolimatta hän rakasti miestään ja tahtoi luottaa tähän.

Mutta eräänä yönä Ermo ripittäytyi: hän oli maannut toisten naisten kanssa. Ja hän oli maannut anoppinsa kanssa. Tämä oli isku vasten kasvoja. Ritva Kalevon maailma romahti. Hän kirjoitti katkeran kirjeen äidilleen. Äidin ja tyttären välit menivät lopullisesti rikki. Tosin äiti ei ollut lapsestaan aikaisemminkaan suuresti välittänyt. Oli luovuttanut tämän heti synnytyksen jälkeen vieraitten ihmisten hoitoon. Ei yksinkertaisesti halunnut lapsia vaivoikseen. Ritvan kohtalon koki myös velipuoli Uolevi, joka tosin oli äitinsä hoivissa kolme vuotta.

Ritva Kalevo ei voi ymmärtää äitinsä menettelyä. Hänellä itsellään on kuusi lasta: Arjan lisäksi 10-vuotias Jarmo (ensimmäisestä avioliitosta), 6-vuotias Tuula, 4-vuotias Jaana, 3-vuotias Mirja ja neljä kuukautta vanha Satu-Sisko. Hän ei luopuisi yhdestäkään. Sanoo vain ylpeästi, että voisi olla 11 lapsen äiti, jos ei olisi läpikäynyt viittä keskenmenoa.

NYT ERMO KALEVO VAATII VAIMOLTAAN POIS OMIA LAPSIAAN, KOSKA VAIMO MUKAMAS EI OLE SOVELIAS ÄIDIKSI. Pikkuista Satu-Siskoa hän ei kuitenkaan huoli, koska kiistää isyytensä tähän. Ritva Kalevo käy katkeraa kamppailua lastensa puolesta. Eivätkä lapsetkaan tahdo luopua äidistään. Mutta tarpeelliset todistajat puuttuvat. Kukaan ei todista Ermo Kalevon kunniattomuuden puolesta oikeudessa, vaikka »siviilissä» miehen naisseikkailut ovat päivän puheenaihe.

Ja kuitenkin on todistettavissa, kea vaimoaan edes synnytyslaitokettei Ermo Kalevo ole viitsinyt ha-

selta kotiin. Ettei pahasti sure sitä, että Mirja sairastaa kaatumatautia. Ettei välitä siitä, että nuorimmainen syntyi kampurajalkaisena. Tosin jalka hyvän huolenpidon ansiosta on nyt normaali.

Kun Ermo Kalevo nelisen vuotta sitten tunnusti suhteensa anoppiinsa, Ritva halusi erota heti. Mutta aviomies osasi puhua enkelinkieltä ja pyysi vaimoaan aloittamaan kaiken taas kerran alusta. Myöhemmin hän jopa kielsi aikaisemmat puheensa ja vannoi lastensa sielujen autuuden kautta rakastelleensa vain vaimoaan. Ja Ritva Kalevo uskoi, sillä hän rakasti miestään kaikesta huolimatta. Ja rakastaa vieläkin — niin omituiselta kuin se kuulostaakin.

Mutta kävi niin kuin usein käy: lupauksia tehdään, että ne voitaisiin rikkoa. Ritva Kalevo löysi sänkyjen alta ehkäisyvälineitä, sai itse pahoja sisäelintulehduksia ja joutui sairaalahoitoon. Alkoi käyttää desinfioimisaineita kaikissa mahdollisissa tilanteissa, koska pelkäsi pienten lastensa saavan tartunnan. Ja mies vain vakuutteli viattomuuttaan. Jopa syytteli vaimoaan huonoista elämäntavoista.

Ja kerran Ritva Kalevo toi vieraan miehen kotiinsa. Hän oli perin juurin tympääntynyt kaikkeen. Hän halusi näyttää miehelleen, että kyllä hänestä vielä joku välitti. Ermo Kalevo hurjistui tästä vaimonsa tempauksesta siinä määrin, että hakkasi tämän puolitajuttomaksi. Muistoksi käsittelystä Ritva Kalevolle jäi ikuinen päänsärky. Ja kuitenkin hän on onnellinen, koska mies tällä tavalla todisti edes vähän välittävänsä hänestä.

Rouva Kalevo alkoi poliisin avulla etsiä äitiään käsiinsä. Viime kesänä hän sai vihdoinkin tämän osoitteen. Äiti Margit Nyqvist asui Lahdessa. Tytär matkusti sinne ja sai kuulla äitinsä olevan sairaalassa. Täällä häntä kohtasi surkea näky: äiti oli henkihieverissään, veritulppa oli mennyt sydämen läpi, jalat olivat kuoliossa polvista alas asti.

Äidin ja tyttären jälleennäkeminen oli traaginen. Äidin ensimmäiset sanat kuuluivat: »Voi hyvä Jumala!» Ritva Kalevoon pisti piikki eikä hän voinut olla sanomatta: »Joko sinä nyt uskot Jumalaankin.»

Ritva Kalevo oli tullut kuulemaan totuuden. Hän halusi kuulla sen eikä mitään muuta. JA KATKERASTI ITKIEN MARGIT NYQVIST (50) MYÖNSI OLLEENSA VÄVYNSÄ RAKASTAJATAR. Puolustuksekseen hän sanoi, että häntä oli niin kovasti harmittanut tyttärensä mustasukkaisuus Ermon vuoksi. Kertoi myös, miten mies oli tuonut tanssipaikalta naisseuraa hänen asuntoonsa. Ja miten Ermo oli nauraen vakuuttanut Ritvan uskovan mitä vain, kun tarpeeksi paljon jaksaa puhua.

Rouva Kalevo ei tiennyt mitä uskoa. Mies oli juuri vakuuttanut syyttömyyttään lastensa sielujen autuuden kautta. Ja nyt äiti puhui aivan toisella tavalla kuolinvuoteellaan. Ritva kysyi hiljaa: »Mitä sanoit Ermolle rakastelujenne jälkeen?» Rouva Nyqvist oli yksinkertaisesti käskenyt vävynsä hoitaa omat soppansa. Häntä ei asia sen enempää kiinnostanut, vaikka olikin kysymyksessä oman tyttären elämä.

Mutta enää ei äiti pilkannut tytärtään siitä, että tämä oli villinä miesten perään. Nyt hän vain hiljaisella äänellä pyysi tekosiaan anteeksi. Halusi pyytää anteeksi vävyltäänkin. Ja halusi nähdä poikansa Uolevin vielä yhden kerran.

Muutaman päivän päästä rouva Nyqvistin sairasvuoteen ääreen kokoontuivat Ritva ja Ermo Kalevo, Ritvan velipuoli Uolevi ja täti. Margit Nyqvist itki ääneen ja hyväili tytärtään rajusti. Hän kiitti Jumalaa, että tytär oli pystynyt antamaan anteeksi, ja toivoi, että muutkin siihen pystyisivät. Sitten hän otti yhtä aikaa kaulasta kiinni Rittaa ja Ermoa. Pyysi, etteivät he lasten tähden eroaisi. Sylki verta ja menetti tajuntansa. Asiat olivat kuitenkin jo menneet liian pitkälle.

Syyskuun 8. päivänä rouva Nyqvist kuoli moninaisiin vaivoihinsa. Ennen kuolemaansa hän oli rippittäytynyt sairaalan papille ja saanut toivottavasti sielulleen rauhan. Rouva Kalevolle tuli Lahden kaupungin sosiaalilautakunnalta virallisen välinpitämätön kirje:

»Äitinne Margit Nyqvist siunataan 17.9.1967 kello 14 Lahden Läntisellä hautausmaalla. Hautapaikka on 20 vuodeksi ja seurakunta hoitaa nurmikon. Jos omaiset haluavat, voidaan haudalle laittaa kivi tai marmorilaatta tai puuristi.»

Nyt ei äiti enää voi todistaa tyttärensä puolesta. Muut eivät halua todistaa hänen puolestaan. Ei edes velipuoli, joka väittää, ettei mukamas kuullut äitinsä tunnustusta kyllin selvästi. Hän antaa äitinsä levätä rauhassa. Vihdoinkin.

Mutta Ritva Kalevolla ei ole vielä lepäämisen aika käsillä. Hän taistelee lastensa puolesta, joista yhdestäkään ei halua luopua. Että saisi pitää heidät luonaan, hänen on pystyttävä todistamaan nuhteettomat elämäntapansa. Kukaan ei lähde oikeuteen tätä valalla vannomaan. Ermo Kalevo on tehnyt parhaansa mustatakseen vaimonsa. Syyttää häntä viinanmyynnistä ja huoraamisesta. Vaikka koko Lohjan pitäjä tietää, että Ermo itse syyllistyy jatkuvasti molempiin. MUTTA OIKEUTEEN EI KUKAAN USKALLA MENNÄ PUHUMAAN SUUTAAN PUHTAAKSI. Sellaisia arkajalkoja me ihmiset olemme, kun on oma etu kysymyksessä.

Tosin Ritva Kalevo myöntää, ettei hän mikään hyvä ihminen ole. Mutta lapsistaan hän pitää hyvän huolen kuten myös kodistaan. Todistuksena tästä ovat siististi vaatetetut ja tyytyväisen näköiset perilliset, puhtaana kiiltelevät lattiat. Eikä rouva Kalevo omien sanojensa mukaan ole koskaan ollut uskoton kummallekaan miehelleen. Ja miten hänellä olisi aikaa viinaa myydä? Kuudessa lapsessa ja isossa talossa on tarpeeksi työtä. Eikä hänellä sitä paitsi ole koskaan ollut viinakorttiakaan.

Ensimmäisen kerran rouva Kalevo meni naimisiin 18-vuotiaana. Sanoi tehneensä sen sulasta lapsellisuudesta. Meni vihille miehen kanssa siitä syystä, että tämä oli h y v ä t a n s s i j a. Tanssijan taidot eivät pitkälle riittäneet. Avioero tuli nopeasti. Kaksi lasta kuitenkin ehti syntyä.

— Ennen toista avioliittoani olin jonkin aikaa naimaton ja silloin sain »hurjan lesken» maineen, sanoi rouva Kalevo. — Ja kyllähän minä aika hurja olinkin. Myönnetään. MUTTA SANOKAAPA, KUKA TERVE NAINEN PYSTYY ELÄMÄÄN ILMAN MIESTÄ? En minä ainakaan. Tekosiveät ihmiset eivät tätä halua myöntää. Mutta kahdeksaan vuoteen minulla ei ole ollut muita miehiä kuin Ermo. Eikä ole vieläkään. Sanokoot muut mitä tahansa.

Jouluaattona Ritva Kalevo näki miehensä viimeksi. Tämä tuli arvaamatta ovesta sisään ja pysähtyi katsomaan, kun vaimo imetti pikkuista Satu-Siskoa. Näky ei häntä pahemmin liikuttanut. Pieni avuton, kampurajalkainen vauva ei kiinnostanut. Mutta lapsen äiti kyl-

läkin. Hän kysyi vaimoltaan: »Rakastatko minua vielä?» Ja yllättävä vastaus kuului: »Kyllä, muttei se muuta mitään.»

Mies tunnusti olevansa kuin elukka, joka keväällä saa mahlat. Sillä erotuksella vain, että hän oli kiimassa jatkuvasti. Hän ei kuulema voinut luonteelleen mitään. Ja näiden tunnustusten jälkeen mies ehdotti: »KUN SAADAAN AVIOERO, MUUTETAAN YHTEEN.» Tämä oli niin odottamatonta, ettei Ritva Kalevo pystynyt muuta kuin nauramaan.

— Sanotaan, että syrjähypyt avartavat avioliittoa, sanoi Ritva Kalevo. — Sellainen, joka tällaista menee väittämään, ei tiedä avioliitosta hölynpölyä. Kyllä syrjähypyt tekevät ihmisen elämästä helvettiäkin pahemman. Huorien takia on terveytemme jatkuvasti vaarassa. Mutta eihän Ermo siitä välitä. Hän on kerran sanonut, että hänen puolestaan vauva saa vaikka paskaan hukkua.

Vaimonsa mustaamisessa Ermo Kalevo on mennyt niin pitkälle, että ilmoitti paikallisessa lehdessä: »En vastaa vaimoni tekemistä veloista.» Tämä ärsyttää Ritva Kalevoa erikoisen paljon. Hänellä ei ole mitään muuta velkaa kuin noin 700 markan ruokavelka. Miehen mitätön elatusapu ei riitä mihinkään eikä lapsia voi nälkään tappaa. Onneksi kauppias on suhtautunut asiaan ymmärtäväisesti.

Ermo Kalevon äiti syyttää miniäänsä, että tämä on pilannut hänen poikansa. Ritva Kalevo pystyy vain surullisena pudistamaan päätään.

□ □ □

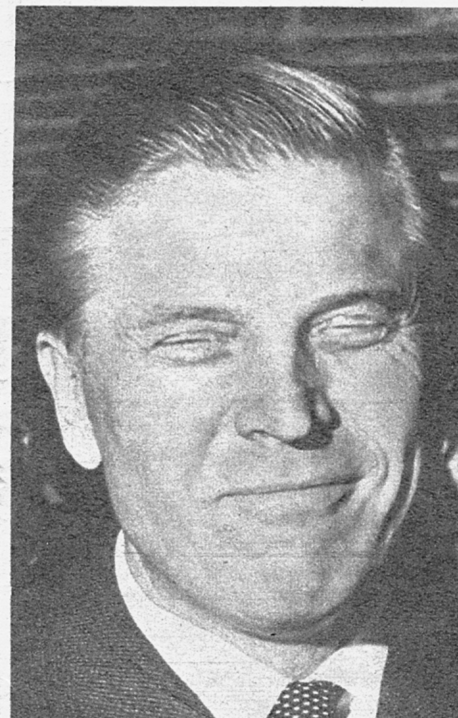
Pyynnöstämme huolimatta betonityömies Ermo Kalevo ei ole ottanut meihin yhteyttä. Olisimme halunneet kuulla hänenkin versionsa asioista. Sillä »audeamus et altera pars» eli »kuunnelkaamme myös toista osapuolta». Mutta nähtävästi herra Kalevon omallatunnolla on asioita, jotka eivät julkisuutta kestä. Toivomme vilpittömästi, ettei tämän jutun johdosta kohtele vaimoaan väkivaltaisesti. Tosin Ritva Kalevolla on puolustuksenaan kirves . . . □

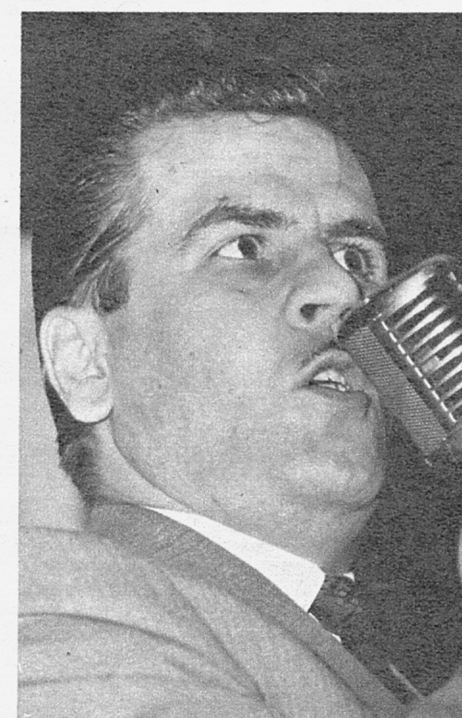
EPÄSUOSITUIN SUOMALAINEN

SIMONEN SAA SAPISKAA ”KREIVI” 5. -ENNALA 26.

2. Rafael Paasio

3. Urho Kekkonen

4. Johannes Virolainen

5. ''Kreivi'' Lindgren

Koonnut:
MARKKU ERONEN

''Epäsuosituin on poliitikko, joka vaalipuheissaan lupaa vaikka mitä, mutta ei kumminkaan täytä mitään kun ratkaisu tulee hänen kohdalleen vaan jättää äänensä käyttämättä''.

E. J. Alastalo
taloustirehtööri
Heinlahti

Leikinomainen kilpailumme tössähti TV-kasvojen arvosteluksi. Kärkipään järjestyksen ratkaisi lähinnä suuri vaalikeskustelu — poikkeuksena »Kreivi» Lindgren.

Virnuilu, murahtelu ja muu asiaton hönkäily, änkytys sekä epävarma tai liian varma esiintyminen kuvaruudussa tuovat miinuksia. Hymylehden lukijat vihaavat myös katteetonta suunpieksäntää. Täytyy pysyä asiassa ja antaa suoraan kysymykseen suora vastaus.

Kirouksenne tuntuu lepäävän Sapeli-Simosen päällä. Hänestä ette löydä mitään hyvää, hiusten jakauskin on väärässä paikassa. Rafael Paasio ja Urho Kekkonen saavat pisteitä »viran puolesta». Johannes Virolaisesta ette pidä nimenomaan hänen kasvojensa takia. Perustelu vaikuttaa epäoikeudenmukaiselta, mutta valintahan on teidän.

Virolaisella on muuten ärhäkkä vihamies. Tämä yksityistaistelija postitti hänen päänmenokseen Helsingistä kymmeniä kirjeitä eri nimillä. Käsialanäytteen olemme jättäneet asiantuntijan analysoitavaksi. Hänellä on varmaan omat syynsä, lähettää kaksi Virolaista sättivää kirjettä mm. uutispäällikkö Ralf Fribergin nimissä.

Pyydämme arvoisaa kilpailijaa ottamaan yhteyttä Hymylehteen. Ehkä voimme auttaa teitä.

Muuta mainittavaa sabotaasia emme havainneet. Kiitämme puoluejärjestöjä vilpittömyydestä.

»Kreivi» Lindgrenin vilpittömyys sen sijaan ei ole missään kurssissa, koska naiset sättivät häntä yksimielisesti.

Tullineuvos Vennamo voitti valitsijamiesvaaleissa, mutta 741 äänestäjää sanoo selvät sanat hänen suurista lupauksistaan.

Ahti Karjalainen kerää pisteensä tuppisuuna yrmyilystä.

Vaalipuheet nostavat pääjohtaja Virkkusen kahdeksanneksi.

Puoluesihteeri Raatikaisen värikkäät vedot panevat monet äänestäjät pelolla aprikoimaan, mihin mies oikein pyrkii.

Ilmeisesti vaalien takia pääjohtaja Repo sai armon jäädä 10:ksi. Nähtävästi hänessä ja Timo T. Kaukosessa on yhteisiä piirteitä, koska he sijoittuivat Viikkosanomien suosikkiäänestyksessä jaetulle 81:lle sijalle. Hymylehden lukijoiden listalla he ovat peräkkäin kärkipäässä.

Leikkiähän tämä vain on

Teille hyvät lukijat, annamme parhaimmat kiitoksemme rehellisistä ja asiaankäyvistä arvosteluista. Noin viidennes kommenteistanne on niin halkinaisia, että niitä pitää lakimiehen neuvosta jättää pois lehden palstoilta, koska sanomisen vapaudellakin on rajansa. Arviointinne ovat kautta linjan kadehdittavan lyhyitä, mutta silti paljon puhuvia. Luemme niitä opiksemme täällä toimituksessa.

Arvostellut julkisuuden henkilöt saavat ottaa itseensä niin paljon kuin kehtaavat. Olettehan vasiten asettaneet itsenne julkisen arvostelun kohteiksi. Teidän on hyvä muistaa aikansa ilkeimmän irvileuan ja yleisarvostelijan G. B. Shawn lausuma: »Ellei vaivaudu sanomaan sanottavaansa niin, että se jotakuta vaivaa, on turha odottaa, että k u k a a n vaivautuisi sen takia».

Kun tunnustamme tämän totuuden, käy eniten sääliksi — ei suinkaan nimensä listallemme saaneita — vaan niitä, jotka siitä puuttuvat. Sellaiset julkisuuden hahmot saavat nukahtaa joka ilta tietäen, etteivät ole saaneet aikaiseksi mitään pahaa jos eivät liioin hyvääkään.

Julkaisemme muutamien arvostelijoiden nimet, koska Hymylehdessä on rehellinen tapa, että nimeltä mainittua henkilöä ei yleensä arvostella enempää kuin kiitetäkään nimettömästi. Tuhansissa kirjeissä mainitut perustelunne tukevat tätä käytäntöä. Ilman Hymylehteäkin saavat sala-ampujat mellastaa tässä maassa mielin määrin.

Simonen ylivoimainen

1. AARRE SIMONEN (2608 ääntä)

Pankinjohtaja Simosta mitenkään säälimättä voi todeta, että hän jos kukaan on suomalainen »Takaa-ajettu». Simosen ainoan puolustajan Päivän Sanomien ääni on hyttysen ininää silloin, kun kaikki muut tiedotusvälineet vuositolkulla painavat päälle. Muurarin poikaa moititaan eniten siitä, ettei hän osaa käyttäytyä niinkuin herran, ministerin ja pankinjohtajan pitäisi. Myös Kemin lakkoselvittelyt ja »rötökset» muistetaan hyvin. Pidetään älykkäänä miehenä, joka pelaa korttinsa väärin.

— Mielestäni akateemisen loppututkinnon suorittanut henkilö ei voi rinnastaa jotain poliittista ryhmää tai -vastapeluria johonkin kotieläimen häntään tms. (Tauno E. Kautonen Vuorikoski)

— On rötöksistä tuomittu oikeusministeri ja esiintyi televisiossa suuressa vaalikeskustelussa kaameasti. (Eija Laukola Pyhäranta)

— Hänellä ei ole kansan luottamusta, ainoastaan eduskunnan. (Christer Ahlqvist Turku)

— Ei tiedä, millä puolella lakia hänen paikkansa on. (Saara Nyberg Kuusankoski)

— Rako kasvanut hänen ja kansan välille. (Sinikka Harmanen Joensuu)

— Työväenliikkeen hajoittaja numero 1. (Lauri Mankki Kuusankoski)

2. RAFAEL PAASIO (1553)

8:n kohdan ohjelma, työttömyys, puoluetukiaiset, devalvaatio, hintojen nousu sekä sotainvalidien ja -veteraanien unohtaminen ovat polttavimmat kekäleet puheenjohtaja Paasion takapuolen alla. Tosin »kaikki pääministerit ovat ennemmin tai myöhemmin epäsuosittuja, jopa omassa puolueessaan» kuten Seppo Laine Helsingistä huomauttaa.

Kompromissien mies Paasio saa roimasti sakkoa myös ylenmääräisestä hyssyttelystä.

— Suurin mannertenvälinen nahjus. Aikaansaamattomin lökäpöksy, mitä pääministerin pallilla on koskaan istunut. »Asiaa tutkitaan». (Saara Lampinen Harjunsalmi)

— Hänen puolueensa menestyi huonosti presidentinvaaleissa. (Eliina Merinen Helsinki)

— Ei ymmärrä nuoria. (Seija Ahola Hämeenlinna)

— Ei halua ymmärtää maalaisväestön asiaa, vaikka on pääministeri. (Matti Moisala Vieremä)

— Hyljeksii meitä pohjoissuomalaisia. (Enni Salmela Ranua)

— Sopisi paremmin uittomiesten mestariksi. (Unto Koskela Kylmäkoski)

»... teki mitä teki, päin mäntyyn kaikki vaan...» (Raili Kuusikko Helsinki)

— Paasio on se »nuija», jolla sos. dem. puolue nukutetaan. (Anna Muurinen Turku)

3. URHO KEKKONEN (1467)

Monet huomauttavat tarpeettoman korostetusta idänpolitiikasta. Seuraavaksi eniten häntä arvostellaan siitä, että muu kansa saa elättää suurmaanviljelijät. Presidentin nykyisiin toimiin ei puututa kovin näkyvästi, mutta hänen lukuisat pääministerikautensa muistetaan sen paremmin, koska niistä ajoista juontavat alkunsa »lukuisat olevat vääryydet».

— Vahvisti puoluetukirahalain, joka oli selvä osoitus maamme rappeutumisesta, eikä ole muutoinkaan estänyt johtavissa portaissa olevaa rappeutumisilmiötä, joka leviää vähitellen koko kansaan. (A. Simola Sipilä)

— Tuijottaa liiaksi aamuaurinkoon. (Jouko Heikkilä Saarioinen)

— Hän on talousmies. (Alpo Savijärvi Koivistonkylä)

— Hän ei pyynnöistä huolimatta puutu vaikeaan talouskriisiin. (Markku Mäensivu Vammala)

— En pidä hänen juhlistaan linnassa, kun siellä juodaan ja mässätään. Pitäisivät itsenäisyyspäivänä seurat ja veisaisivat oikein kunnolla, sitä ois lysti katsoa TV:stä. (Aune Heikkinen Oulu)

— Voitti Viikkosanomien kilpailun. On voittaja luultavasti nytkin. (Sinikka Alakangas Päntäne)

— Kommunistien hallitukseen ottaminen. (Eero Mattila Viiala)

— Suosinut nimityspolitiikassaan oman puolueensa jäseniä katsomatta tasapuolisesti virka-asioihin. (Antero Hietaluoma Helsinki)

— Kokoomus on edelleen oikeassa, että maa tarvitsee presidentin. (Otto Nikki Tavastila)

4. JOHANNES VIROLAINEN (1014)

Jos äänestäjiä eivät miellytäkään jörön Karjalaisen kasvot niin vielä enemmän ärsyttää karjalaisen hy-

mypoika Virolaisen virnistely. Kielen lipominen, ylenaikainen murahtelu ja silmien siristely viehättävät joitakin, mutta vastauksista päätellen monet teistä tahtoisivat tikkataulun, jossa olisi Virolaisen kasvot.

— Pajukon viljelijä Virolainen teki Paasiostakin mieleisensä sätkyukon. Paasio tanssikin koko pääministerikautensa. (Veikko Kärkkäinen Viherlaakso)

— Suomen rappiopoliitikkojen K-linjan keulakuva. (Tauno Peltomäki Jalasjärvi)

— Halveksiva suhtautuminen kanssaihmisiin on julkisuuden henkilöltä anteeksiantamatonta. Todistaa sydämen sivistymättömyydestä. (Annikki Nuutinen Kaltimo)

— Syrjii Suomen Maaseudun Puoluetta ja Veikko Vennamoa. (Arvo Halonen Onkilahti)

— Epäsuotuisa käytös. (Jorma Kojo Nykroppa Ruotsi)

— Johtaa sellaista puoluetta, joka olisi valmis jakamaan toisten tulot, mutta pitämään omansa kaikki. (Elli Ahola Pääskylahti)

5. »KREIVI» LINDGREN (797)

Suomen naiset huutavat kuorossa kostoa »Kreiville», jonka saama äänivyöry on kilpailumme suurin yllätys. Jyrkimmät tuomiot tulevat Ruotsista, jossa hän huseerasi maanmiestensä häpeäksi. Monen mielestä hänen raskain syntinsä on se, että hän on häpäissyt suomalaisen miehen kunnian. Miehet lienevät toista mieltä, koska vain yksi uros äänestää »Kreiviä»!

— Hän on suomalaisten miesten maineen pilaaja, häkkieläin. (Ester Raunio Kauniainen)

— Häikäisevä Rasputin. (Seija Sahanen Lahti)

— Tollaset huijarit ne nostetaan korokkeelle, mutta kunnon kansalaisia senkun sorretaan ja poljetaan. (Irja Lehtinen Hämeenlinna)

— Epäsuosittu, epämoraalinen, suorastaan psykopaattinen elämäntapa ja esille tulemisen tarve. (Armi Päivinen Joensuu)

— Hänen esiintymistapansa on mielestäni epämiellyttävä (mm. ruusujen jakaminen). (Ritva Salonen Tuuhonen)

— Luulen, että perusteluja ei tarvitse, kun kerron olevani nainen. (Armi Laine Helsinki)

6. VEIKKO VENNAMO (741)

Suurista sanoista vetävät lukijat tullineuvoksen tilille. Te moititte häntä räävistä kielenkäytöstä, mutta Vennamollakin olisi uusia sanoja opittavana teidän arvosteluistanne. Eräiden mielestä hän käyttää sananvapautta väärin, vaikka tuomarismiehenä tietääkin miten suunsa asettaa.

— Vetää huulesta herkkäuskoisia. (Mauno Mursu Tampere)

— Hän oli ennen vaalia Suomen mestari soittamaan suutaan ja kehumaan itseään ja sai sen ansiosta paljon köyhän kansan ääniä, jotka varmaan ois myöhemmin mennyt kokoomuksen hyväksi. (Sauli Mursu Finspång Ruotsi)

— Tahallinen epäsovun lietsoja ihmisten kesken. (J. Koskinen Lahti)

— Kun hän on puhunut jostain asiasta aika lailla »krouvisti», ja kun sitten kysytään häneltä miksi näin, niin hän kieltää koskaan puhuneensa tämmöisiä. (Matti Oksakari Orismala)

— Olisi sopivampi esim. Kuopion torille markkinamieheksi kuin poliittiseen elämään. (Sointu Helenius Helsinki)

— Epäsuosittu siksi, kun hän on haukkunut ja parjannut koko Suomen kansan rakastamaa Presidentti Urho Kekkosta. (Hilja Korhonen Nurmes)

7. AHTI KARJALAINEN (424)

Enemmän kuin 9 vastaajaa 10:stä syyttää Karjalaista siitä, että hän yrmyilee haastatteluissa umpimielisenä, töykeänä ja koppavana eikä koskaan anna suoria vastauksia.

— Aina sen näköinen kuin koko maailma haisis paskalle. (Erja Löfman Helsinki)

— Ketku. (Harri Kuusisto Valkeakoski)

— Hymyilee vain neuvostoliittolaisille. (Tyko Koski Ruonala)

— Ei sentähden että hän olisi hoitanut huonosti virkansa, mutta hänen käyttäytymisensä on liian kopeaa ja ylimielistä. (Helmer Virtanen Ylönkylä)

— Kielitaidoton. Puhuu suomeakin huonosti artikuloiden ja syvältä kurkusta pingottaen. (Gerda Majava Helsinki)

— Hänessä pitänee paikkansa vanha sananlasku: »On ittiäs täyn kon piän koer kakkat». (Unto Laukola Pyhäranta)

8. MATTI VIRKKUNEN (382)

Pääjohtaja Virkkusen valitsijat keskittyivät lähes yksinomaan arvostelemaan hänen vaalipuheitaan.

— Ei tätä maata rakenneta Virkkusen arvovallalla eikä sotilassaappaita tekemällä. (Anni Kieleväinen Reisjärvi)

— Pidin hänen vaalipuheitaan liikaa sotaa ihannoivina ja tavallista työmiestä halveksivana. (K. Lehto Hämeenlinna)

— Hän ei hyväksynyt täydellisesti nykyistä ulkopolitiikkaa. (Pauli Solasalmi Linnankoski)

— Hän pitää nykyistä palkkapolitiikkaa hyvänä. (Pekka Mäenalanen Karihaara)

9. ERKKI RAATIKAINEN (310)

Syytätte puoluesihteeri Raatikaista eniten luurangon kolistelusta Taustalla ilmenee epämääräinen käsitys siitä, että Yleisradion hallintoneuvoston puheenjohtajana hän on vastuussa huonoista ohjelmista. Monet pitävät Raatikaista toistaiseksi pahanpäiväisenä pojankloppina, joka yhtenään tavataan pahanteosta.

— Raatikainen menetteli TV:ssä kylläkin poliittisena kommentaattorina, mutta siirryttyään puoluesihteeriksi on virka mennyt hänelle päähän ja hänestä on tullut ... suunpieksäjä. (O. A. Pullinen Savonlinna)

— Tämä hyvän »viran» itselleen saanut mies esiintyi TV:ssä Suomen kansalle sormi pystyssä, hyvin epämiellyttävään tyyliin. Siihen tyyliin, kuin katsojat olisivat pieniä lapsia, jotka eivät ymmärrä yhtään mitään, vaan heitä pitää »opettaa» kädestä piten sosialisoimaan toisten omaa. (Pentti Puhkala Tampere)

— Ottaa ja lähtee valittamaan vieraaseen valtioon, että kansa ei tottele häntä. Tuollaiselle miehelle pitäisi lahjoittaa hame ja pakottaa sitä myös käyttämään. Varsinkin »virkatehtävissä». (Onni Räty Vammala)

»Älynmöläykset» politiikassa. (Lyyli Juntunen Juujärvi)

— Toljauksia TV:ssä. (A. Ijäs Imatra)

— Pitää kaikkia muita hölmöinä. Tukka parturin ja pesun puutteessa. (Kerttu Helin Tampere)

10. EINO S. REPO (304)

Myös pääjohtaja Repoa syytätte vilpistelevästä esiintymisestä kuvaruudussa. Ennenkaikkea tunnette huolta Yleisradion johdon ja toimit-

tajakunnan yksipuolisesta politisoitumisesta. Ja 2-kanavaa näkemättömät äreilevät ymmärrettävistä syistä. — Vaalikähyn takia Repo pääsi luikahtamaan barrikadilta hetkeksi piiloon.

— Mies, joka ei tunnu tietävän oman laitoksensa ohjelmista juuri mitään, eikä ilmeisesti ole niistä vastuussakaan. (Pirjo Nelin Vaasa)

— Uskonnonvastainen ja liian »kulttuuripitoinen» henkilö. (Toini Olsson Turku)

— TV-ohjelmat ovat tulleet niin huonoiksi, ettei niissä ole juuri muuta kuin kommunistipropagandaa. (Elsa Skogster Helsinki)

— Hän ei tee mitään TV-2:n näkyvyysalueen laajentamiseksi, vaikka on luvannut esim. pohjois-Suomeen TV-2:n jo vuodeksi 1964. Rahaa on kumminkin toisarvoisiin kohteisiin. (Maija Karppinen Oulu)

— Aikoi poistaa missikilpailut kuvaruudusta. (Väinö Pitkänen Hinthaara)

— Lupamaksujen kallistaminen ja saanti on tullut yhtiön päätarkoitukseksi ja varojen käyttö ohjautuu muuhun kuin TV:n katsojain ja radion kuuntelijain hyväksi. (Paul Saari Pori)

TimoTee voittaa Speden

11. TIMO T. KAUKONEN (277)

Visailujen järjestäjänä sydämellisen Kirsti Rautiaisen täydellinen vastakohta. Kaukosen kieroiluja kuunnellessaan monet muistelevat lämmöllä Tauno Rautiais-vainaan suosittuja tietokilpailuja.

— Hän keljuilee liikaa ihmisille visailuissaan. (Ritva Hyvönen Bergvik)

»Tuossa markka, osta kartta että tiedät Suomen pääkaupungin». Raivostuttavaa! (Alina Toivanen Rasivaara)

— Liian leuhka. On omasta mielestään Euroopan omistaja. (Tarja Naroma Kalkku)

12. SPEDE PASANEN (249)

Tekee mieli kysyä, kuka nauroi Spedelle niin kovasti vielä vuosipari sitten? Nyt te parjaatte häntä ilman sääliä. Erityisesti »keljut temput» kuten keittolevyllä istuttaminen ovat vastaajien mielestä huonoa huumoria.

— Hän on ilmanaikainen kräpistelijä. (Irene Hannila Kokkola)

— Liika pomppiminen ja möykkääminen ei ole miehekästä vaikka onkin parta. (Ilmo Välilä Voitoinen)

— Hänellä on niin hupsuja esityksiä, että pidän häntä epäsuosittuna. (Reijo Mönkölä Joutsa)

13. KAARLO PITSINKI (191)

— Hän lupasi 8 hyvää ja sai aikaan 100 pahaa. (Pentti Mikkola Pomarkku)

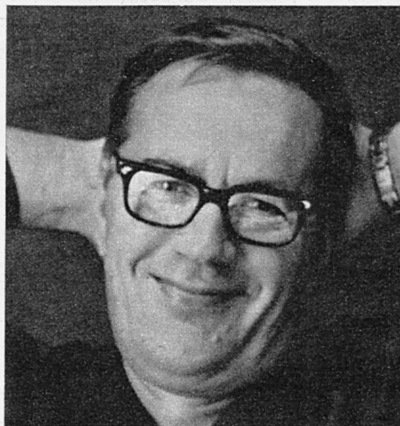
14. JAAKKO JAHNUKAINEN (186)

— Akkamainen. (Laila Nummi Vojakkala)

15. HANNU SALAMA (170)

Vastaajat ovat huolissaan, koska Salama käyttää kirjailijanlahjojaan väärin. Turmelee nuorisoa.

— Ei Suomen kansan moraali ole vielä sentään niin alhainen, mitä Juhannustansseissa kerrotaan. Eivät ainakaan naiset ole niin julkisesti kaadettavia mille mättäälle tahansa. Syytös häntä vastaan oli väärä. Olis tarvinnu syyttää Suomen kansan häväisemisestä. (Vilho Laiho Taati)

16. NIILO TARVAJÄRVI (166)

Näyttää siltä, että ihmiset uhallakin katsovat Tarvan ohjelmat voidakseen sitten haukkua hänet. Sillälailla.

— Naisten taputtelija ja ihme lässyttäjä. (Kalevi Viinanen Parikkala)

— Ei esiinny yhtään miehekkäästi. (Olli Lehti Leppäkorpi)

— Taivas! Taas se rupee kerjäämään tekojäätä. (Ansa Sivonen Kaltimo)

— Hermostunut hosuja, jonka esiintyminen typistuu yliammuttujen ja mielestään huippulennokkaiden omien ajatusten surkeaan töksähtelyyn. Hänen esiintymisensä on painajainen ihmiselle, joka haluaisi sujuvaa, ajattelevaa ajanvieteohjelmien juontajaa. (Kaarina Alametsä Helsinki)

17. LENITA AIRISTO-MELIN (164)

— Teinityttömäinen silmien räpytys ja itsensä korostaminen ei sovi mielestäni kansanedustajan vaimolle. (Jorma Veijovaara Tuira)

— Hän yrittää kaikin tavoin tuoda itseään esille. Hän on kertakaikkiaan ärsyttävä. (Sirkka Paavilainen Kouvola)

— Hän on televisiossa turhanaikainen keimailija, jota ei ainakaan normaali Suomen mies voi hyväksyä. (Voitto Heino Mikkeli)

18. PAAVO HILTUNEN (147)

— Tekopyhän farisealaisuuden ilmentymä, kivenheittäjä ja vanhoillisen fraseologian hokija. (Risto J. Aaltonen Tiainen)

19. JUHA RIHTNIEMI (139)

Kun muita poliitikkoja moititaan siitä, että he eivät osaa pitää kasvojaan kurissa televisiossa, puheenjohtaja Rihtniemi taas ärsyttää siksi, että hän on kuvaruudussa liiankin totinen ja »sliipattu».

— Hän näyttää televisiokeskusteluissa olevan vähän liikaa tilanteen tasalla. (Aune Kivilahti Nivala)

— Hän on peräänantamaton ja yliolkainen jääräpää poliittisissa keskusteluissa antamatta mitään arvoa toisille puolueille ja niiden pyrkimyksille. (Eila Niemi Jyväskylä)

20. LASSE MÅRTENSON (122)

Televisiossa »liian usein» nähty laulaja on päässyt yhä enemmän irti nenään laulamisesta, kuten Irwinkin, mutta silti hän suututtaa.

— Ei ole yhtään kertaa esittänyt normaalia laulua vaan jotain ällöttävää, kiemurtelevaa nenä-ääntelyä. Myrkyttää kansan makua. (Aulis Kariniemi Suomussalmi)

»Määkimisellä» huipulle kohonnut. (Markku Ojanen Göteborg Ruotsi)

Suonpää Mannolaa suositumpi

21. REINO PAASILINNA (114)

Pääjohtaja Eino S. Revon kohdalla kirjoitti eräs äänestäjä: »Alas Repo! Hyvä Paasilinna!» Hyvä kumminkin muistaa, että Paasilinnan erikoistoimitus perustettiin Revon aloitteesta, joskaan tulokset eivät ole olleet ison Ässän aivoitusten mukaisia.

— Paasilinna luulee ja olettaa olevansa nero ohjelmiensa luojana tietämättä, että hänen yksipuolisesti asiaa valaisevat ohjelmansa ovat aiheuttaneet taloudellista vahinkoa monelle sellaiselle henkilölle, jolla

ei olisi ollut siihen varaa. (Pentti Jussila Lohja)

22. IRWIN GOODMAN (114)
— Kehnoin, koska hän kehtaa kauneimman kansallislaulumme kääntää mitä ilkeimpään muotoon ja jorista sitä koko kansan kuultavaksi. (Meeri Yrjölä Elimäki)

23. TAPIO RAUTAVAARA (94)
— Hän ei paljon koskaan esiinny selvinpäin ollessaan kiertueella. Joskus televisiossakin esiintyessään hänestä saa sellaisen vaikutuksen kuin hän olisi humalassa. (Irmeli Uusitalo Oulainen)

24. PIRKKO MANNOLA (91)
— Hän on sellainen teeskentelijä. (Pertti Erkkilä Kuusankoski)
— Älytön naurun tirskunta jokaisessa esiintymisessä. (Veikko Viljamaa Helsinki)

25. LEO SUONPÄÄ (87)
— Kotimaisen työn ja tuotannon jarrumies. (Pekka Kumpulainen Lahti)

26. VEIKKO ENNALA (82)
— Pelkään, että monen »kunnon» kansalaisen housut tutisevat pelosta odottaessaan uuden Hymyn ilmestymistä ja eritoten toimittaja Ennalan artikkeleita siinä. Onko tämä nyt kaunista ja sopivaa? Hyi, hyi! (Åsta Pietikäinen Veikkola)
— Toimittaa koko kansan luettavaksi mitä epämiellyttävimpiä puolia ihmiselämästä (esim. Hullun päiväkirja). Nauttiiko joku sen lukemisesta? Antaako se jotain ihmiselle? (Liisa Väisänen Vaala)
— Miksi hänen täytyy lähteä suutaan aukomaan Suomen vankiloista ja niissä olevista kunnon oloista? ... hänet pitää koettaa saada kansan epäsuosioon. Ja me siinä vielä kerran onnistumme. (Lars Artelin Dalsjöfors Ruotsi)
— Hän on — ilmeisesti oman täysin tyydyttämättömän seksuaalielämänsä takia — halukas penkomaan toisten ihmisten sänkykamariasioita saadakseen edes pientä hekumaa itselleen. (Juhani Tuusku Turku)

27. REINO HIRVISEPPÄ (68)
— Hän on niin turhantärkeä ja omahyväinen tyyppi, että ei paremmasta väliä. Sodan ihannoija ja kaiken uudistuksen vastustaja. Ja kaikenlaiset pellet ja PALLET ne sitten vielä päästetään esiintymään radioon ja televisioon. (Risto Määttä Kuopio)

28. LAILA KINNUNEN (68)
— Liian itserakas ja omahyväinen käytös esiintyessään. Pilaa ulkonäkönsä liialla make-up'illa ja hiusvärillä. (Maj-Lis Sundberg Vaasa)

29. MATTI KEKKONEN (66)
— Paraskin maanviljelijä. Ensimmäisille työttömyyslähetystöille hän julisti, että työttömyys pohjoisessa on liioiteltua. Menkää puolukoita poimimaan! (Elsa Lappalainen Oulu)
— Tämä herra nauttii ministerin palkkaa aivan suotta, koska ei saa mitään aikaan. Perskele! (Pentti Valdén Korpilahti)

30. JAAKKO RANTANEN
— Syyn tietää jokainen suomalainen työmies. (Erkki Lindqvist Langinkoski)

31. ANITA HIRVONEN (62)
— Yrittää saada esim. 30 senttiä lyhyellä hameella huomiota televisio-ohjelmassa. (Anneli Suuronen Kolho)

32. M. A. NUMMINEN (62)

33. ANSSI KUKKONEN (60)
— Suosii TV:n urheiluruudussa liikaa helsinkiläisurheilijoita. (Ismo Rantanen Luvia)
— Ei huomioi selostuksissaan tasapuolisesti kilpailijoita ja heidän suorituksiaan, mikä osoittaa joko huolimattomuutta tai puolueellisuutta. (Tenho Siiteri Kotka)

34. VERNER KORSBÄCK (58)
— Maan asioita hoitavana henkilönä teki sen kohua herättäneen »autokaupan» eli pelasi omaan taskuunsa 5000 mk. (Olli Lindholm Paimio)

35. VEIKKO KANKKONEN (54)
— Huono menestys Grenoblessa. (Sakari Korhonen Kontiomäki)

36. RALF FRIBERG (54)
— Kauko Saarentauksen tilalle asetti joukon enemmän tai vähemmän epäonnistuneita tyyppejä, jotka eivät ikinä korvaa häntä. (Marjatta Gröhn Helsinki)

38. Danny (ILKKA LIPSANEN) (54)
— Hyvä laulaja vaan liian itsekehuva ja diiva esiintyjä. (Pekka Pöyhönen Liimattala)

38. MARTTI INNANEN (54)

39. ANNIKKI ANT-WUORINEN (53)
— Avioliittoa halventavien, liian julkisesti puhuttujen haastattelujen takia. (Elsa Niemiaho Töysä)

Simojoesta Ilmari Kiantoon

40. MARTTI SIMOJOKI (50)
— Useimmat äänestäjät selittävät, ettei arkkipiispa tulkitse Sanaa oikein.
— Ei uskalla tuoda julki Jumalan sanaa niinkuin se on Raamattuun kirjoitettu. (Hilja Lång Alapitkä)
— Henkisen terrorin ylin edustaja Suomessa. (Kauko Repo Lahti)
— Hän oli sen rivon kirjan (Juhannustanssit) mainospäällikkö, vaikka kirjassa ei ollut edes mainittu Jumalan nimeäkään. (Iisak Tolvanen Karhula)

41. PENTTI SAARIKOSKI (48)
— Viisas mies pilaa viinalla elämänsä. (Esko Luukkonen Helsinki)

42. ELE ALENIUS (47)

43. FREDI (MATTI SIITONEN (46)

ESKO KESKI-KUHA (46)
— Ei ihme, että asiat Suomessa ovat näin kun herrat johtajat ovat tyhjän... riitelijöitä ja vouhottajia. Käyttäisivät hirveän tarmonsa ja puhtinsa oikein niin moni asia olisi paremmin. Ja ponssarit menisivät itseensä ja tunnustaisivat köyhätkin ihmiset. Itse en luojan kiitos ole puutteessa elävä, mutta silti minulla on silmät ja sydän tallella. (Kaino Ropponen Siikamäki)

45. HANNU KESKIVUORI (42)
— Liikaa itsetietoinen hiihtoherra, joka ei pidä sanaansa. Joutaa heittää yli laidan. (Erkki Silvan Pajusaari)

46. AUNE HAARLA (40)
— En voi millään kuunnella hänen ääntään. Heti kun kuulen sen, näen punaista. On kuitenkin pakko joskus kuunnella kun vaimo kuuntelee aina Leporadion. (Esko Miettinen Koivistonkylä)

47. JUKKA KUOPPAMÄKI (46)
— Kun ei se osaa laulaa ja on olevinaan joku hippie. (Reijo Johanson Kaleva)

48. VELI SAARINEN (38)
— Olympiakarsinnoissa ei noudatettu oikeudenmukaisuutta. (Reijo Ruotsalainen Juva)

49. OLLIVER HAWK (37)

50. VIKTOR KLIMENKO (34)
— En sano sitä, etteikö hän oisi hyvä laulamaan, mutta yleisön hän saisi huomata paremmin. (Eini Padinki Oulainen)

Nämä 50 kansansuosikkia voivat syystä ylpeillä siitä, että ovat tehneet ainakin jonkin vaikutuksen ihmisiin.

Lista jatkuu siten, että HERTTA KUUSINEN (51.) ja GEORG MALMSTEN saavat yhtä paljon ääniä. ESKO KIVIKOSKEN (53.) yhtenään mörisemä »Kyllä» kiehuttaa muutamien mieliä. Kansaneläkelaitoksen pääjohtaja V. J. SUKSELAINEN (54.) käyttelee eläkeläisten mielestä laitoksen rahoja palatsien ja voimalaitosten rakentamiseen ja unohtaa, että monet kituvat kylmässä ja nälässä. Pääjohtajan kanssa tasaveroinen (54.) on EINO GRÖN, joka »ei osaa laulaa tunteella».

SEIJA TYNI (56.) saa moitteita Tuula Ignatiuksen avioliittoon sekaantumisesta. Häntä seuraa neljän pisteen erolla TABE SLIOOR (57.) tasaäänin SIRPA KUOPPAMÄEN kanssa. Pääjohtaja Mauno Koivisto (59.) muistetaan devalvaatiosta. EEMELI (60.) ei saisi puhua puolituhmiaan, ainakaan lasten kuullen.

Lintukin laulaa äänellään, mutta maaseudun puolueen puoluesihteerin EINO POUTIAISEN (61.) on syytä opetella herraskaisempi puhetapa, mikäli hän aikoo edelleenkin kalastaa ääniä Helsingistä. »Olalle taputtaja» JUKKA UUNILA jakaa 62. sijan ESKO SALMISEN ja VILLE-VEIKKO SALMISEN kanssa. MARGIT BORG-SUNDMAN (65.) ja ERKKI AALTO kulkevat käsikädessä.

Tasapäisen kolmikon muodostavat »tekopyhä» ylilääkäri MARTTI PALOHEIMO, »liian lapsellinen» MATTI KUUSLA ja »puhdas pulmunen» KATRI-HELENA. Sitten tulee kova paukku. Kirjailija ILMARI KIANNON (70.) suuttumusta herättäneet asunnonkerjuut ovat vielä hyvässä muistissa, mutta nyt häntä vedetään tilille Ryysyrannan pilkkaamisesta.

Hajahuitaisuja

Yli kymmenen ääntä keräävät vielä pastori JOUNI APAJALAHTI sen synnin hyväksymisestä, jonka takia Herra hävitti neljä kaupunkia ja pastori ANTTI LAMPOLA, koska antaa minihameiden häiritä ajatuksiaan.

Hajaääniä sai 83 henkilöä mitä kirjavimmin perustein, joukossa myös »nimettömiin» kohdistuneita henkilökohtaisia kaunanpurkauksia:

Tunnetuista ovat mukana »itsensäedustaja» kansanedustaja VÄINÖ LESKINEN, lääkintöhallituksen pääjohtaja »suurruhtinas» NIILO PESONEN ja akateemikko JOONAS KOKKONEN tasaveroisina LIANA KAARINAN ja ANNELI SAULIN kanssa.

Merkillisin lienee urheilijoiden lista: JORMA KINNUNEN, KALEVI HÄMÄLÄINEN, KALEVI LAURILA, EERO MÄNTYRANTA, PERTTI PURHONEN, SEPPO REIJONEN, valmentaja EINO KIRJONEN, jääkiekkoilija KALEVI NUMMINEN ja hännänhuippuna vielä KAI PAHLMAN. Perusteluina ei niinkään mainita heikkoja urheilusuorituksia kuin suurisuinen poskensoitto ja leveily yleensä. Urheiluväen joukkoon kuuluu PEKKA TIILIKAINEN, jonka tunnelmoinnista on kuulema saatu tarpeeksi. Ehkä kuivansorttiset tv-selostajat ovat kaivaneet maata hänen altaan.

Luettelomme kärkipäästä pudonneet laulajat olkoot huoleti. Kyllä teitä muistetaan muutamalla äänellä. Olette mukana CAROLASTA KARI KUUVAAN ja KAISA KORHOSESTA JUHA VAINIOON. Näihin väleihin mahtuu noin parikymmentä laulajanimeä.

Musiikkiväen epätoivelistalla on ihme kyllä myös Sooseko Svinski eli kapellimestari GEORGE DE GODZINSKY.

Koska kilpailumme pyörii niin voimallisesti TV:n ympärillä, sietää mainita, että niinkin suurilla suosikeilla kuin TEIJA SOPASELLA, KAUKO SAARENTAUKSELLA ja PASI RUTASELLA on vastustajansa. Lieksalaisen Tuula Turusen mielestä Rutasen puhe »on aivan änkytystä ja hän pilaa uutiset sillä pitkäveteisellä puheellaan ja niillä kiristyneillä kasvoillaan».

Kunnioitamme tätä mielenilmausta, joskin Washingtonin kirjeenvaihtajamme puhunee yhtä kaunista suomea kuin virkaveljensä Knud Möller, jota tunnetusti kuunnellaan »mieltymyksellä».

Nimeltä mainittujen ohella lukijat ilmaisivat inhonsa liikaa levähtäneitä pappeja kohtaan, koska he tekevät liian vähän töitä palkkaansa nähden.

Hämevaaralainen Helly Halme pitää epäsuosituimpana suomalaisena PENSAASSA KYTTÄÄVÄÄ POLIISIA. »Tulisi tielle ohjaamaan liikennettä niin siitä olis jotain hyötyä». ◻

PALKITUT

ASA-TELEVISION

saa arvonnan perusteella Elin Vilenius Littoinen.

CAR-ULA AUTORADIO:

Aulis Kariniemi Suomussalmi,
Erkki Lindqvist Petäjäsuo Langinkoski,
Veikko Ahonen Saarenpäänk. 28. Tornio
a M. Kekkonen M. Canthink. 24. Kuopio.

40 MK:N HAJUVETTÄ:

A. Ijäs Imatrankoskent. 19. Imatra 2,
Reijo Kuusela Kärppälä,
Anna-Liisa Pärnänen Gummeruksenk. 11. A. 9. Jyväskylä,
Marja-Leena Tietäväinen Värtsilä,
Matti Melasniemi Tuomiokirkkok. 8. B. 29. Turku 2,
Maija Tervo Mustanlahdenk. 26. Tampere,
Elviira Lakeus Orivesi as.,
Irja Savolainen Liisank. 27. A. 7. Helsinki 17,
Sirkku Laari Kumputie 1. Kouvola ja
Eero Hahla Ainonk. 3. Lappeenranta.

—SEK—

Asa Ulastori. Pikahipparadio.

Menkää minne vain. Avatkaa Asa Ulastori.

Odottakaa kunnes sinne tulee muitakin.

Se tapahtuu hyvin nopeasti, sillä ularadiona Ulastorissa on houkuttelevan puhdas ääni. Äänen väriä voitte säätää ylhäältä alas.

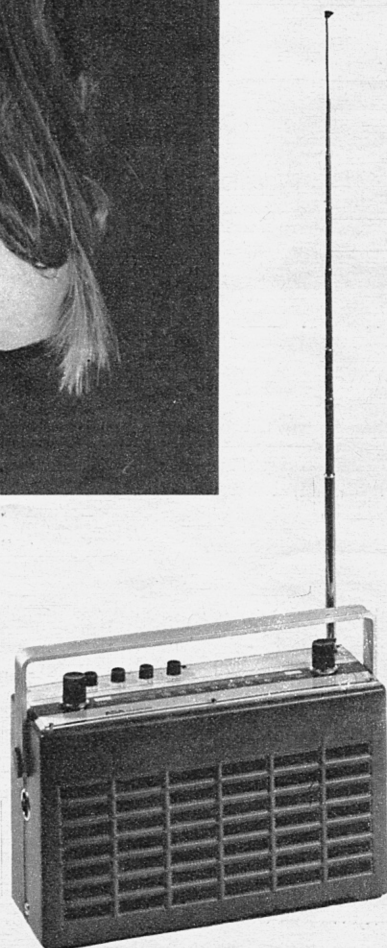
Kysykää, saatteko seuraavan tanssin. Tanssikaa tai kuunnelkaa. Automaattinen hienoviritin pitää aseman oikein viritettynä.

Ja jos ei tule mieleistänne kappaletta, niin kytkekää levysoittimenne tai nauhurinne Ulastoriin.

Mutta ennen kaikkea tätä, ostakaa Ulastori. Ohjehinta vain 225 mk.

Se ei ole liikaa kannettavasta tanssipaikasta.

ASA parempaa ette löydä

Kummituksilla tarkoitetaan sellaisia poikkeuksellisia ja tavallisesti pelkoa herättäviä ilmiöitä, jotka uhmaavat kaikkia materian ja fysiikan lakeja ja joita ei ole mahdollista "järjellisesti" selittää. Esineet liikkuvat, kuullaan erilaisia ääniä, nähdään usvamaisia olentoja. Keitä kummitukset ovat, mitä he tahtovat, mistä he tulevat? Emme tiedä. Kuitenkin arvellaan, kysymyksessä ovat kuolleiden ihmisten henget, jotka syystä tai toisesta "eivät saa rauhaa". Tässä artikkelissa kerrotaan eräitä esimerkkejä takavuosin todistettavasti havaituista kummituksista mutta vasta myöhemmin koettelemme lukijain omia hermoja tositeolla.

KUMMITUS

Teksti: VEIKKO ENNALA Kuvat: JUKKA KUUSISTO

Häijään Konekorjaamon omista- ja Jaakko Lind kummituspajassaan osoittamassa nurkkausta, josta ullakolla kävellyt näkymätön olento lähti liikkeelle. Pian tämän jälkeen kiisi kolmijalkainen jakkara pajan poikki ihmiskäden koskematta.

Kaksikymmentäkuusi vuotta sitten, eräänä varhaisena sunnuntaiaamuna, pelasi joukko miehiä korttia Kymin pitäjän Hurukselan kylässä, pienessä metsikössä lähellä kirkkomaan aitausta. He olivat pelanneet läpi yön ja nyt oli menossa viimeinen jako.

Kello lienee ollut kuuden maissa ja aurinko paistoi jo täydeltä terältä. Juuri silloin kajahti jostakin hirvittävä huuto, niin epäinhimillinen rääkäisy, että kukaan sen kuullut ei ole kyennyt sen kamaluutta kuvailemaan. Ääni ei ollut ihmisen mutta ei myöskään eläimen.

Pankinpitäjältä putosi pakka ja pelaajat katsahtivat toisiinsa säikähdyksestä kalvenneina.

Omituista äänessä ei ollut vain se, ettei sitä voinut verrata mihinkään aikaisemmin kuultuun ja tunnettuun ääneen, vaan myös sen paikantamattomuus. Oli mahdotonta määritellä, mistä se oli kuulunut.

Sikäli kuin paikalla olleet muistavat, kykeni heistä pelästykseltään vain yksi ainoa aukaisemaan suunsa ja lausumaan kaksi sanaa sisältäneen repliikin:

— Mitä helvettiä?

Tämä uskalikko oli mies, joka vastikään oli vapautunut vankilasta sovitettuaan siellä taposta hänelle tuomitun rangaistuksen.

Huuto, joka muuten kuultiin kautta koko Kymin kunnan alueen, uusiutui noin minuutin kuluttua. Se oli enemmän kuin pelurit saattoivat kestää, niin karskeja miehiä kuin jokainen heistä olikin. He nousivat ja lähtivät kukin omia teitään koteihinsa, taakseen katsomatta, vaieten. Kortit unohtuivat maahan tahi ehkä heidän sormissaan ei enää ollut voimaa niitä koota.

Tämä merkillinen huuto, jonka kestoaika kullakin kerralla oli muutamia sekunteja, uusiutui lähiviikkojen aikana silloin tällöin. Mutta mitään selvyyttä sen aiheuttajasta ei koskaan saatu. Metsikkö, josta se lähinnä tuntui lähtevän, tarkastettiin moneen otteeseen poliisivoimin, mutta mitään epätavallista ei löytynyt.

Hurukselaan saapui väkeä eri puolilta maata autobusseittain. Jotkut kuulivat huudon, jotkut eivät, sillä mitään aikataulua ilmiö ei noudattanut. Se parkaisi yhtä hyvin sydänyöllä kuin päivänvalossakin.

Teorioita oli yhtä monta kuin kuulijaakin. Kaksi puuta yksinkertaisesti hankasi tuulessa toisiaan, sanoi joku. Niinpä kyllä, mutta saattoiko kaksi puuta hangata toisiaan niin rajusti, että kahnauksen kehittämä ääni kuului enemmän kuin 10 kilometrin päähän? Naurettavaa ajatellakin. Ihminen ei missään tapauksessa mutta ehkä jokin lintu, arveli toinen. Hyvä näin, mutta mikä oli nimeltään tämä ennen tuntematon lintu, jonka äänivarat olivat näin hirmuiset?

Hurukselan kummitus, kuten ääni-ilmiötä ruvettiin nimittämään, kiljahteli noin kuukauden ajan silloin tällöin ja haihtui sitten lopullisesti. Arvoitus jäi iankaikkisesti ratkaisematta.

On valitettavaa, että magnetofonin kaltaisia äänen taltiointilaitteita ei tuohon aikaan vielä tunnettu, niin että huutoa olisi voitu myöhemmin analysoida. Huudon omin korvin kuulleita henkilöitä on kyllä kuulusteltu, mutta heiltä on yksinkertaisesti, kuten sanottu, puuttunut sanoja sitä kuvata. Vain yhdestä

seikasta melkein kaikki ovat yksimielisiä, siitä nimittäin, että ääni kuului »tuolta puolen».

Tyypillisenä kummituksena ei Hurukselan ääntä voitane pitää. Tosinpa aidommantuntuisenkin kummittelun yhteydessä on aina esiintynyt melua, mutta sen voimakkuus on ollut vähäistä: raskasta huokailua, laahaavia askeleita yms.

Sanoisinko oikeaoppisempi kummitus esiintyi joskus vuosisadan alkupuolella Pusulan pitäjän Hyönölän kylässä, talossa nimeltä Takala. Tästä ilmiöstä kertoi minulle aikoinaan Kaarlo Vasenius, hyväntahtoinen vanhus, jonka ei tiedetty koskaan päästäneen suustaan sanaakaan ilman perinpohjaista tuumailua.

Pian sen jälkeen, kun Takalan silloisilta omistajilta oli kuollut lapsi hiukan oudoissa olosuhteissa, alkoi talossa tapahtua kummia. Oveen taottiin, mutta kuitenkaan sen takana ei ollut ketään. Myös ruutuihin naputeltiin mutta kuitenkin hanki ikkunoiden alla oli rikkumaton. Lopuksi lasit alkoivat särkyillä niin että esim. paikkakunnan kauppias Sjöblom joutui uusimaan ne parisenkymmentä kertaa.

Loppujen lopuksi ilmassa alkoi lennellä puukko, joka näkymättömän käden pitelemänä kerran toisensa jälkeen iskeytyi seinään Takalan sairaan, sängyssä viruvan isännän pään yläpuolelle. Mainittu Vasenius oli Takalassa vieraisilla silloin, kun öljylamppu putosi pitimestään keskelle lattiaa. Kun Takalan emäntä sitten ihmetellen lausui, miksi lampun lasi oli jäänyt eheäksi, mureni sekin jauhoksi aivan Vaseniuksen hämmästelevien silmien edessä.

Erään kerran telkesi näkymätön olento paitsi talonväen myös vieraisilla olleet naapurit sisälle kiertäen ulkoapäin avainta ovessa.

Vielä senkin jälkeen, kun Takalan isäntä oli jo kuollut ja emäntä muuttanut Somerniemelle, mellasti tuntematon voima autiossa talossa ja ohikulkijat saattoivat joskus nähdä, miten puoliverhot ikkunoissa verkkaan avautuivat ja painuivat sitten jälleen hiljalleen yhteen. Joskus talosta kuului myös voimakasta mutta lähemmin määrittelemätöntä kumua.

Miten luotettavien silminnäkijöiden kuvauksia kummittelusta sitten olenkin kuullut, hienoinen epäluulo kyti mielessäni aina vuoden 1964 syyskesään asti, jolloin vihdoin ja viimein, monenmoisten etsiskelyjen jälkeen, olin ensimmäisen kerran omin silmin ja korvin toteamassa, että henkiolentojen maailmaa elävien maailmasta erottava kuilu ei ole ylittämätön.

Koska olen kertonut kokemastani perinpohjaisesti jo aikaisemmin eräässä toisessa aikakauslehdessä, tyydyn nyt lyhyesti vain luettelemaan havaintoni. Kummittelu tapahtui Karvaselän autiomajassa keskellä asumatonta kairaa Inarin—Kittilän maantien varressa. Makasin lavitsalla sydänyön lähetessä, vierelläni ivalolainen johtaja, välissämme valmiiksi viritetty kamera. Takassa paloivat pystypuut. Liekkien leiskahtelua lukuun ottamatta ei majassa muuta valoneuvoa ollut.

Majassa olivat tätä ennen sangen monet lappalaiset ja myös etelän tilapäisvieraat kokeneet kaikenmoista outoa ja pelottavaa. Seiniin oli taottu ja pöydän ääressä oli nähty miehen hahmo, selässään kahvaansa myöten sisään isketty lapinleuku.

Kello oli jokseenkin tasan 24, kun kuulimme pienen napsahduksen, joka jännityksen herkistämissä korvissamme tuntui tykinlaukaukselta. Äänen synnytti kameran magnesiumlamppu, joka tuntemattomasta syystä irtausi pitimestään. Kaikkein omituisinta jutussa oli, että lamppu löytyi aamulla lavitsan alta, mutta miten se oli sinne joutunut, se jäi ratkaisematta. Lavitsan laudoissa ei nimittäin ollut lampun mentävää rakoa millään taholla.

Pian tämän jälkeen lavitsaa aivan ilmeisesti potkittiin miten sanoisin alta käsin. Ja kun sitten kauhuissamme karkasimme ylös, näimme miten majan karkeatekoinen pöytä kohosi ilmaan arviolta noin 20 senttiä ja paiskautui sitten takaisin lattiaan niin rajusti, että sen päällä olleet vanhat sääskiöljytölkit kaatuivat.

Se oli hermoja raastava yö.

Aamulla tarkastimme sekä lavitsan alustan (laudat irti kiskottuamme) että pöydän. Mutta mitään selitystä potkuille sen paremmin kuin pöydän liikehdinnälle emme voineet löytää.

Kun juttu Karvaselän autiotuvan kummituksesta oli julkaistu, alkoi paikalle oikea kansainvaellus majan kaukaisesta ja eristyneestä sijainnista huolimatta. Jotkut lukijat ilmaisivat pettymyksensä ja syyttivät minua tietoisesta valehtelusta, kun olivatkin saaneet viettää yönsä rauhassa.

He eivät tulleet ajatelleeksi, että kummittelu ei ole säännönmukaista ja ehdottomasti jokaöinen tapahtuma. Aivan ilmeisesti yliaistillisia ilmiöitä on havaittavissa vain erityisen suotuisissa olosuhteissa. Minkälaatuisia ne ovat, siitä kohta lähemmin.

Tiedän, että useimmat ihmiset hymyilevät, kun puhe kääntyy aaveisiin. Voi, miten helppoa onkaan epäillä ja olla sankari keskellä ihmisjoukkoa päivänvalossa. Monet ilmoittavat, että he eivät usko mihinkään mitä eivät ole omin silmin nähneet. Mutta onko enää tuhmempaa perustetta kieltää joku tahi jokin?

Noin 70 prosenttia suomalaisista sanoo uskovansa Jumalaan. Kysyisin, moniko heistä on H ä n e t nähnyt?

Ken uskoo Jumalaan, hänen voidaan olettaa uskovan silloin myöskin taivaaseen ja siihen välitilaan, Manalaan, jossa sielut raamatun mukaan odottavat viimeistä tuomiota.

Oikealla Jaakkolan tilan upouusi päärakennus, vasemmalla ulkorakensia, joiden ikää ei ole kyetty selvittämään. Oletettavasti ne ovat 1800-luvun alkupuolelta.

Onko täysin mahdotonta ajatella, että joidenkin henkien (sielujen) onnistuisi antaa heikkoja, epämääräisiä merkkejä itsestään yli sen autiomaan, joka erottaa elämän kuolemasta? Mitään erityisen vaikeata ristiriitaa en esimerkiksi juuri uskonnollisuuden ja okkultismin välillä havaitse.

Tämän teorian mukaan siis kummitukset olisivat kuolleiden henkiä. Epätavallisia ilmiöitä on havaittu nimen omaan sellaisissa paikoissa ja taloissa, joissa joku ihminen on saanut epätavallisen lopun, tehnyt itsemurhan, tullut tapetuksi yms. Ratkaisematta kuitenkin on, onko »rauhaton henki» tappajan vaiko tapetuksi tulleen. Eräiden kummitustalojen alustoista on kaivettu esiin ihmisluita ja kummittelu on lakannut sen jälkeen, kun nämä ihmisruumiin jäänteet on viety »siunattuun maahan».

Onpa esitetty sellainenkin ajatus, tosin vaikeasti omaksuttava, että kummitukset olisivat eksyneitä sieluja, karkuteillä olevia henkiä, jotka ovat välttäneet jonkinmoisen taivaallisen järjestyspoliisin alati valvovan silmän ja jääneet unohdettuina oleksimaan siinä talossa tai tienoossa, jossa ajallisen loppunsa kerran kohtasivat.

Selitetään myös, että kummittelua havaittaisiin vain silloin, kun suurempi ryhmä ihmisiä täydellisen hiljaisuuden vallitessa ja kaikkien häiritsevien sivutekijöiden tultua esim. öiseen aikaan eliminoiduksi, keskittyy ajattelemaan ja suorastaan toivomaan, että henki esiintyisi. Tällöin, niin väitetään, henki saa heistä eräänlaisena tilapäislainana »elonvoimaa» sen verran, että kykenee joko osittain aineistumaan tai ainakin ilmaisemaan läsnäolonsa esineitä siirtelemällä tai muulla tavoin. Tämä teoria tulee lähelle spiritismiä vain sillä erotuksella, että spiritistien istunnoissa meediona esiintyy yksi erityisen herkkä ihminen (HYMY 7/1966), kummitustaloissa meedioita ovat kaikki läsnäolevat.

Mutta toiselta puolen kummittelua on havaittu myös täysin yllättäen olosuhteissa, joissa millekään hengille ei ole uhrattu ajatustakaan.

Sen jälkeen kun HYMYlehti tämän vuoden helmikuun numerossaan oli ilmoittanut etsivänsä kummitustaloa, otti meihin yhteyttä kymmenien muiden ihmisten ohella häijääläisen (Vammala) konekorjaamon omistaja Jaakko Lind.

Hän osti vuonna 1948 suurehkon pajarakennuksen seppä Vihtori Saloselta. Tämä tiettävästi spiritismia harrastanut mustanpuhuva parrakas mies oli ollut elintavoiltaan perin kummallinen. Hän aloitti likimain joka lauseensa sanoilla »ei sillä eikä millään» ja höysti puhettaan kirosanamukaelmalla »perketi» niin että häntä kutsuttiinkin perketi-sepäksi.

Lindin ja monen muun kertoman mukaan perketi-seppä kykeni loihtimaan ihmisen liikuntokyvyttömäksi ja niinpä vieraat pelkäsivät erityisesti hänen keinutuoliaan, josta kyettiin irtautumaan vasta kun Salonen oli antanut luvan poistua. (Oletettavasti kysymyksessä on ollut hypnoosi.) Lindin mukaan Salonen harjoitti myös pirunpalvontaa »mölisemällä käsittämättömiä» vuoteessaan vällyjen alla.

Kun perketi-sepän kultavarsinen partaveitsi varastettiin (Salonen oli ollut vuosikausia Amerikassa ja veitsi oli Lännen -tuomisia), sanoi hän:

— Ei sillä eikä millään, mutta se tulee takaisin.

Ja eräänä päivänä sen palauttikin muuan Lindgrén -niminen mies, perketi-sepän entinen apulainen.

Myydessään pajansa Lindille seppä Salonen varoitti, että rakennuksessa ei saisi tehdä mitään muutoksia. Se oli suorastaan kaupanteon eräs ehto. Kuitenkin Lind jo vuotta myöhemmin suoritti eräitä uudelleenjärjestelyjä siirtäen muun muassa ahjon paikkaa. Tämä oli kovasti suututtanut perketi-seppää ja hän oli raivonnut, että ei sillä eikä millään, mutta tätä omavaltaisuutta ei hyvä seuraisi.

Nyt tullaan asiaan. Eräänä syksyyönä vuonna 1950, kun Jaakko Lind oli pajassaan korjailemassa työkaluja, kuului ullakolta askelten töminää. Ja pian sen jälkeen katosta putosi painava ponttilauta alas pajan lattialle alasimen viereen.

Yllättynyt Lind suoritti lyhdyn valossa tarkastuksen, mutta koko rakennuksessa ei ollut häntä itseään lukuun ottamatta ketään. Kun Lind sitten istahti alasimelle kummastelemaan, mitä ihmettä oikeastaan oli tekeillä, pyörähti pikkuinen kolmi-

jalkainen kengitysjakkara pajan lattian yli yli ilman että ihmiskäsi siihen kajosi.

Päivän valjettua Lind sai kuulla, että perketi-seppä oli yöllä kuollut.

Selittämätöntä liikehtimistä Lind on kuullut perketi-sepän kuolinyön jälkeen vain yhden kerran. Mutta eräänlainen kirous pajassa näyttää Lindin mukaan säilyneen. Lindille on kasautunut taloudellisia vaikeuksia, työt ovat vähentyneet ja vaikka hän on ilmoittanut myyvänsä kiinteistönsä, yhtään ostajaa ei ole ilmaantunut.

Purkaessaan vanhaa ahjoa Lind muuten löysi sen sisältä peltirasian, joka oli täynnä erityisiin asentoihin pantuja rautalanganpätkiä. Niiden päällä oli ehtoollisleipää muistuttava pikku »kakku», joka kosketuksesta mureni tomuksi.

On hyvin vaikeata vetää rajaa kummittelun, noituuden, hypnoosin ja itsesuggestion välille. Saadaanko kummittelu aikaan noituudella, joka puolestaan taas on pitkälle vietyä kaukovaikutteista hypnoosia? Kysymykseen ei voida vielä antaa vastausta. Valitettavaa on, että kaikkiin »salaoppeihin» suhtaudutaan niin ennakkoluuloisesti eikä mitään järkiperäistä tieteellistä tutkimustyötä juuri ole suoritettu. Jos nyt kuitenkin esim. noituus on jonninjoutavaa ja harmitonta puuhailua, miksi sen harjoittaminen sitten on lain erityisellä pykälällä kielletty (RL 42:8)?

Yksinäisen henkilön harha-aistimuksia ei kummittelu aina voi olla, sillä yli järjen käyviä näkyjä ja ilmestyksiä on havainnoitu kokonaisten seurueiden aistein. Joskus kummitusten menoaminen on ollut niin rajua ja väkivaltaista, että »syyllisiä» on etsitty virkavallan voimalla. Ja monet tapaukset ovat menneet aina käräjiin asti (mm. Ylöjärvellä ja Nikkilässä). Päätös on aina ollut sama: asialla ovat olleet tunnistamattomat voimat.

Ajatteleeko ehkä joku, että oikeuslaitoksen kaltainen instituutio kokoontuisi vakavasti harkitsemaan asioita, jotka todellisuudessa ovatkin vain pilaa, hermoherkkien näkyjä tai silkkaa valhetta?

Olisi toivottavaa, että joku maamme vanhoista sukukartanoista avaisi ovensa okkultismin ja parapsykologian erikoistuntijoille systemaattisen tutkimustyön suorittamiseksi senkin uhalla, että oman kodin rauha joiksikin ajoiksi siitä rikkoutuisi. Onhan julkinen salaisuus, että esimerkiksi Yläneen Vanhassakartanossa, jonka nykyisin omistaa maanviljelysneuvos Onni Rantasalo, vielä tänäkin päivänä vaikuttaa normaalein ihmisaistein havaittava olento, jota sen aineettomuuden vuoksi on mahdotonta muuksi kuin aaveeksi nimittää.

Kummittelun selitysyrityksiä on paljon. Erään uskomuksen mukaan aaveita esiintyy vain silloin, kun havainnoitsijoiden joukossa on jokin sellainen fyysisesti tai fyysispsyykkisesti sairas henkilö (Takalan talon tapaus), joka kykenee muuttamaan oman tahtonsa energiaksi. Tämänlaatuiseen »metamorfoosiin» on kumminkin äärettömän vaikea uskoa, sillä merkitsisihän se siis käytännössä sitä, että kun joku voimapersoona ylitehostetusti toivoo vaikkapa pöydän nousevan, se todella nousee ilman että siihen kosketaan.

Teoria johtaisi äärettömän pitkälle yli nykyisin tuntemiemme dimensioiden, semmoisiin hämärän outoihin ulottuvuuksiin, joita ei voi kuvata koska tietomme ja ymmärtämyksemme raja on siinä missä sanavarastomme loppuu.

Saimme siis ilmoituksia kummitustaloista monia kymmeniä. Ensimmäiseksi vierailin yhdessä Jorma Virtasen kanssa Kärkölän pitäjän Marttilan kylässä, Jaakkolan talossa talon isännän ystävällisellä luvalla.

Isäntä itse ei ollut mitään epätavallista havainnut eikä hän omakohtaisten kokemusten puutteessa kyennyt aaveisiin uskomaan. Mutta hän myönsi vaimonsa ja aikaisemman palvelusväkensä kertoneen, että parissa hänen tilansa vanhimmissa rakennuksissa »oli ollut rauhatonta».

Kyseiset erilliset rakennukset olivat nyt autioina. Niiden ikää ei isäntä tiennyt. Joka tapauksessa ne olivat ikivanhoja, todennäköisesti 1800-luvun alkupuolella valmistuneita.

Avattuaan meille ovet isäntä poistui omaan, moderniin päätaloonsa ja niin jäimme kynttilän lepattavassa valossa odottamaan ihmettä tapahtuvaksi. Kello oli tällöin 21.

Rakennuksessa, jossa ensinnä olimme, oli Jaakkolan renki joitakin vuosia sitten pannut merkille, että väliovi käyttäytyi »kummallisesti». Kun hän sulki sen, avautui se hetimmiten itsestään. Huoneeseen tuntui joku tulleen, koskapa lattiapalkit parkuivat kuin askelten alla ikään. Mitään tietenkään ei näkynyt.

Istuimme lattialla puoliääneen puhellen. Ulkona oli säkkipimeää. Kynttilän leiskahtelevassa valossa ikkunaruudut tuntuivat elävän. Tarkastimme oven, jolla aiemmin oli ollut taipumusta itsekseen avautua, mutta emme havainneet siinä mitään merkillistä. Pihtipuolet olivat suorat, kamana tavallinen ja kun jätimme oven puoliavoimeksi, se pysyi aloillaan eikä esimerkiksi jonkin vääntyneisyyden pyrkinyt sulkeutumaan.

Hieman jälkeen puolenyön särki hisahtamattoman hiljaisuuden Jorma Virtanen, joka kysyi, näyttikö myös minusta siltä kuin toisen, viimeisillään kituvan kynttilän liekki olisi kääntynyt vedon vaikutuksesta ulko-ovea kohti. En voinut nähdä.

Totesimme sitten, miten aistit tietynlaisen jännitystilan aikana saattavat valehdella ja kuinka helposti esimerkiksi lämmönvaihtelun aiheuttamat paukku-reaktiot seinähirsissä voidaan sälyttää kummituksen kontolle.

Kello 1:n tienoissa siirryimme toiseen kummitusrakennuksista, mutta sielläkin oli täysin hiljaista. Kello 4 aamuyöllä saimme tarpeeksemme ja lähdimme samalla kertaa sekä huojentuneina että pettyneinä.

Vielä kahdessakin muussa paikassa vierailimme tavoitettamme silmällä pitäen tuloksetta. Kunnes sitten neljäs talo ryskeineen sai meidät ensin ymmälle, sitten säikähtymään ja lopulta juosten poistumaan paikalta.

Koetan ensi kerralla kertoa ko. talosta, sen historiasta, kauhustamme ja suorittamistamme tutkimuksista lähemmin. Iltalukemiseksi se reportaasi ei ole parasta mahdollista, luulisin. □

Ovi, joka aikoinaan ei mitenkään pysynyt suljettuna tuntemattoman voiman avatessa sen kerran toisensa jälkeen. Kuva otettiin vieraillessamme Kärkölän kunnan Marttilan kylässä Jaakkolan tilalla.

SEKAANNUIN ALAIKÄISEEN OPPILAASEENI

Haastattelu: JORMA VIRTANEN

Sotkamossa koululakko siveellisyysrikos syynä

Koululakko alkoi eilen Sotkamon Juurikkalahdessa opettaja Kusti Korhosen erästä oppilasta kohtaan tekemien törkeyksien vuoksi. Opettaja pahoinpiteli helmikuun 6. päivänä erästä poikaoppilasta koulun karttavarastossa niin, että 12-vuotias poika joutui turvautumaan kunnanlääkärin ja terveyssisarten apuun. Opettaja oli pahoinpidellyt oppilaan sukupuolielimiä sekä purrut häntä eri puolille ruumista. Pojan mielentasapaino on järkkynyt tapahtumasta. Lapsen vanhemmat sekä koulun johtokunnan jäsenet tekivät ilmoituksen asiasta Sotkamon nimismiehelle helmikuun 16. päivänä ja rikospoliisi on tutkinut asian, mutta ei ole pidättänyt opettajaa. Opettaja on kuitenkin pidätetty virantoimituksesta.

Törkimyksen teoista suoritti ilmiannon poliisille Sotkamon kunnanlääkäri, joka joutui hoitamaan pahoin kohdeltua lasta. Kyseinen opettaja on aikaisemminkin syyllistynyt samanlaatuisiin tekoihin, mutta on välttänyt viranomaisten puuttumisen asiaan maksamalla oppilaiden vanhemmille. Kouluviranomaista, kouluneuvos Toivo M ä k i s t ä emme eilen tavanneet virkamatkan vuoksi. Juttu on nyt koulu- ja poliisiviranomaisten hoidettavana. Aikanaan asia tulee esille Kajaanin käräjillä.

— Olen tiennyt sairauteni. Olen pelännyt sitä. Nyt olen käyttäytynyt homoseksuaalisesti 12-vuotiasta oppilastani kohtaan. Saan ehkä linnatuomion, menetän virkani, ehkä eläkkeenkin. Olen romuttamaisillani perhe-elämäni toivottomuuteen; saattanut syyttömän perheenikin kärsimyksiin. Haastateltavani on opettaja Kusti K o r h o n e n (56) läheltä Sotkamoa. Ulkoisesti asiallisesti käyttäytyvä ihminen, joka on törmännyt vanhaan lakiimme »samaan sukupuoleen sekaantumisesta». Joskaan hänen tekonsa ei ole puolustettavissa edes »normaalina» homoseksuaalisena tapauksena, sillä »uhri» oli vielä aivan lapsi.

Lehtileikkeet kertovat opettajan sekaantumisesta alaikäiseen oppilaaseensa Juurikkalahden koululla suorasukaisesti:

»Koululakko alkoi eilen Sotkamon Juurikkalahdessa opettaja Kusti Korhosen erästä oppilasta kohtaan tekemien törkeyksien vuoksi. Opettaja pahoinpiteli helmikuun 6. päivänä erästä poikaoppilasta koulun karttavarastossa niin että 12-vuotias poika joutui turvautumaan kunnanlääkärin ja terveyssisaren apuun. Opettaja oli pahoinpidellyt pojan sukupuolielimiä sekä purrut häntä eri puolille ruumista. Pojan mielentasapaino on järkkynyt tapahtumasta. Lapsen vanhemmat sekä koulun johtokunnan jäsenet tekivät asiasta ilmoituksen Sotkamon nimismiehelle . . .»

Tuo mies, jota lehtileikkeissä syytetään suorin sanoin, istuu haastateltavanani. Minun ei ole tarvinnut suostutella häntä rahalla kertomaan tapauksesta. Opettaja Kusti Korhonen haluaa puhua, jos tästä esimerkkitapauksesta suinkin olisi hyötyä muille samankaltaisille; saiiraille.

— Olen ollut tietoinen taipumuksistani homoseksuaalisuuteen pitkän ajan. Jouduin köyhän metsätyömie-

hen poikana jo 11-vuotiaana savottatöihin. En ollut saanut minkäänlaista tiedollista valistusta yleensäkään ja kansakoulukurssin suoritin kirjeopiston kautta vasta vartuttuani aikuiseksi. Sukupuoliasioista minulla ei ollut minkäänlaista tietoutta ja uskonkin, että kieroutuneen sukupuolisuuteni eräs perustekijä juontuu juuri noilta savotta-ajoilta.

— Savotalla nukuttiin hyvin lähekkäin. Oltiin kaukana ihmisten ilmoilta ja homoseksuaaliset taipumukset olivat varsin yleisiä sen ajan savottaihmisillä.

— Vuosien varrella olen pelännyt nyt tapahtuneen katastrofin tuloa. Kaikki hyvät ystäväni ovat jättäneet varoittamatta minua sairauteni vaaroista, vaikka useat heistä ovat tienneet tilani. Tuo tietoisuus käy ilmi niistä »valittelukirjeistä», joita nyt tapahtuneen jälkeen olen saanut. Miksi ystävät eivät ole yrittäneet puhumalla auttaa minua aikaisemmin. Siksikö, että meillä Suomessa on yleensäkin sukupuoliasioista puhuminen »tabu».

— Ystäväni ovat »piiloutuneet», ehkä juuri yleisen mielipiteen orjuuttamina. En voi välttyä olettamukselta, että ystävät kulkevat »pappeina» ja »leviittoina», ollaan itsetyytyväisiä, viattomia ja pidetään kiveä »lakkarissa» syntisen pään menoksi. Kristillinen lähimmäisenrakkaus ei tunnu yltävän minuun asti. Olen tehnyt syntiä, loukannut moraalikäsityksiä ja rikkonut lain kirjainta vastaan. Tietenkin minun on kärsittävä rangaistus; niin sanoo laki ja oikeus. Kuitenkin tahdon väittää, etten ole teollani tahtonut pahoittaa tai vahingoittaa.

Opetaja Korhonen on silmin nähden hermostunut. Kuitenkin hän etenee kertomuksessaan selkeästi. Hän yrittää selvittää omia vaikutteitaan, jotta joku »veli» hänen sanoistaan hyötyisi.

— Kaikki mitä lehdet ovat tapauksesta kertoneet on vääristeltyä. Eivät lehtimiehet suinkaan ole olleet paikalla todistamassa tapausta. Mutta, koska homoseksuaalisuus meillä vielä tänäkin päivänä lasketaan samaan kastiin huoruuden ja varastelun kanssa, nähdään minunkin tapaukseni kaameana mörkönä. Olen nyt suurrikollinen, täysin epäkelpo kansalaiseksi.

Opettaja Korhonen kertoo oman mielipiteensä ja versionsa tuosta tapahtumasta koulunsa karttahuoneessa. Ne lukijat, jotka ette halua lukea asioista niiden oikeilla nimillä, voitte kääntää sivua. Sillä selventääkseni kirjoitustani ja opettaja Korhosen käyttäytymistä ja siihen johtaneita seikkoja, minun on yritettävä toistaa hänen kertomuksensa suurin piirtein sellaisena kuin hän sen minulle kertoi.

— Olin kuullut kun muut luokan pojat kuiskuttelivat, että sillä ja sillä pojalla on iso penis. Ymmärsin, että hän saattaa olla ns. varhaiskypsä. Ja luonnollisestikin minun taipumuksillani varustettu henkilö on kiinnostunut, kun kysymyksessä on nuori poika ja vielä varhaiskypsä sellainen.

— Annoin ajan kuitenkin kulua ja vasta viikkoja kuulemani muiden poikien kuiskuttelun jälkeen kutsuin tuon kysymyksessä olevan pojan tuntien päätyttyä luokseni. Selitin hänelle tuolloin vain miten on meneteltävä. On peseydyttävä kunnolla ja selitin mistä erityisesti. Poika tuntui ottavan neuvoni asiallisesti vastaan. Enkä minäkään tehnyt hänelle minkäänlaisia ehdotuksia.

Luonnollisesti olin jatkuvasti kiinnostunut pojasta ja kun sitten eräällä ruokavälitunnilla satuimme koulun karttahuoneeseen samaan aikaan, halusin varmistua pojan varhaiskypsyydestä. Suljin huolellisesti karttahuoneen oven, ettei kiusallisia välikohtauksia pääsisi syntymään. Kysyin pojalta, voisiko hän mahdollisesti riisua housut jalastaan, että voisin tarkistaa hänen varhaiskypsyytensä. Poika suostui ja minä liikuttelin varovasti pojan peniksen esinahkaa ja tarkistin huolellisesti, että se vielä palautui niin kuin pikku pojilla pitääkin, normaalisti ennalleen.

Opettaja Korhonen jatkaa kertomustaan edellä kuvatun laisesti. Yksityiskohta toisensa jälkeen pulpahtaa hänen puheistaan. Ensi ajattelemalla ne pöyristyttävät, melkeinpä oksettavat. On vaikea kuvitella tuota 56-vuotiasta miestä hänen itsensä kuvaamanlaisena sairaalloisena yksilönä.

— Olen aina pyrkinyt oppilassuhteissani mahdollisimman lievään kanssakäymiseen. En ole koskaan toteuttanut viettejäni raa'asti, vaan hellävaraisesti. Koko ajan muistaen, etteivät oppilaat saisi tapauksista minkäänlaisia traumoja.

Mitä tuosta miehestä tulisi ajatella? Hän kertoo neuvottelun jälkeen avoimesti yleisesti pöyristyttävänä pidettävästä seksuaalisesta kieroituneisuudestaan. Hän kertoo siitä kuin jokapäiväisestä asiasta. Mitä tuo mies todella ajattelee sairaudestaan?

— Minua on seurannut koko elinikäinen syynalaisuuden tunne. Taipumukset on pyrittävä salaamaan mahdollisimman tarkkaan. Olen pelännyt patoutumia, joita jokahetkinen onnettomuuden ehkäisyyn varautuminen aiheuttaa. Olen yrittänyt hajoittaa voimani. Olen toiminut todella sosiaalisen ihmisen tavoin olemalla kaikenlaisessa toiminnassa mukana. Koulun ulkopuolella olen toiminut monissa nuoriso- ja kansalaisjärjestöissä sekä muussa julkisessa elämässä. Ainoa pyyteeni on ollut, että sain hukuttaa energiani julkisesti hyödylliseen toimintaan ja pyrin toimiessani työntämään sairaat seksuaaliajatukset mielestäni.

— Entä nyt? Olen edelleen täysin raitis. En edes tupakoi ja omasta mielestäni käyttäydyn normaalioloissa fiksusti. Kun kuitenkin ilmitulon johdosta minut on jo erotettu muutaman järjestön johtopaikoilta herättämäni pahennuksen johdosta, olen murtunut. Toiminta järjestöissä on ollut minulle henki ja elämä ja kun niistä näin joutuu luopumaan, joutuu luopumaan paljosta. Minulle erottaminen on ollut suuri nöyryytys.

Ettekö kadu tekoanne?

— Tietenkin niiltä osin mitä se koskee täysin syyttömiä ihmisiä. Olen pojankin kotona käynyt selvittelemässä asioita. En usko, että poika olisi tapauksen johdosta kärsinyt henkisesti, ellei lehtien ansiosta asiasta olisi tehty niin mahdottoman suurta juttua. Niin ikään kadun perheeni puolesta.

Tunnette siis kuitenkin kiinnostusta naissukupuoltakin kohtaan?

— Kyllä, joskin harvoin ja lievää.

Tunnetteko tehneenne väärin sekaantuessanne nuoreen poikaan?

— Niin, tämä tapaus ei suinkaan lisännyt kuormaani homoseksuaalisessa mielessä. Olen sairas. Sairas, joka ei varmastikaan parane vankilassa. Jos jätetäänkin huomioimatta se seikka, että ilmitulleessa tapauksessa oli kysymyksessä alaikäinen poika, arvostelisin yleensä lakia, joka tuomitsee vankilaan samaan sukupuoleen sekaantuneet.

Jospa esittäisin — Teistä ehkä naurettavalta tuntuvan — väitteen. Väite on nimen omaan minun henkilökohtaisesti, enkä voi taata, että jokaisella homoseksualistilla olisi yksi päämotiiveistaan näinkin platooninen kuin minulla.

— Minä nimittäin jopa uskon, että miesten keskinäinen kanssakäyminen on siveellisempää, kuin jos juoksisin naisten perässä saalistamassa. En edes yritä turmella nuoria naisia ja heidän mahdollista koskemattomuuttaan. Minun ja kaltaisteni jäljiltä ei tule eitoivottuja lapsia eikä kaameita sikiön lähdettämisiä tai lähdettämisyrityksiä.

Opettaja Kusti Korhonen esittää vuorostaan kysymyksiä.

— Jos ja kun on homoseksuaalinen, mutta kuitenkin sosiaalinen ja yhteiskunnallisesti toiminnallinen yksilö, täytyykö silloin hävetä sairauttaan, seksuaalista poikkeavuuttaan?

— Homoseksuaalinen tyyppi ei yleensä ole ympäristölleen vaarallinen; mitä muuta sellaista vaaraa hänestä sitten on niin paljon, että hänelle voidaan langettaa linnatuomio?

Opettaja Korhosen puheet liikkuvat hänen oman seksuaalisen poikkeavuutensa, sairauden sekä siitä olevan vanhentuneen lain väliä. On mahdoton asettua hänen asemaansa. Toisaalta on mahdoton edes käsittää häntä tai yleensä seksuaalisesti poikkeavia. Toisaalta kuitenkin tuomionkin langettaminen tuntuu mahdottomalta kun on kuunnellut tuota miestä. Hän kuvailee elämäänsä ja toimintojaan niin mielekkäästi, että on vaikea asettua hänen yläpuolelleen ja tuomita hänet.

Pikemminkin kallistuu niiden puolelle, jotka kannattavat kyseisen lainkohdan muuttamista, jolloin homoseksuaaleja henkilöitä kohdeltaisiin sairaina eikä teljettäisi vankilaan, jossa heidän taipumuksensa eivät ainakaan parane. Päin vastoin, normaalikin kansalainen saattaa vankilamatkallaan sortua uuteen rikokseen — sellitoveriinsa.

Kenties tässä yhteydessä on syypalauttaa mieliin muutama pastori Jouni Apajalahden ajatus kirjoituksesta »Homoseksualistitkin ihmisen arvoisiksi» Hymylehti 10/67). Pastori Apajalahden toivomus aloitehan on, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin homoseksualistien rangaistavuudesta annettujen määräysten muuttamiseksi siten, ettei samaan sukupuoleen sekaantuminen olisi rangaistava teko.

Kansanedustaja-pastori Apajalahti sanoo lähtökohdakseen mielenterveyden. »Jos halutaan, että yhteiskunnassa esiintyy mahdollisimman vähän homoseksuaalista käyttäytymistä, on pyrittävä luomaan sellaisia olosuhteita, joiden vallitessa homoseksuaalisesti käyttäytyvän henkilön mahdollisuudet kehittyä terveeseen heteroseksuaaliseen suuntaan ovat nykyisin suuremmat. Kun yhteiskunta pitää homoseksuaalisuutta rikoksena se vaikuttaa homoseksuaalisesti käyttäytyviin henkilöhin eristävästi ja luotaantyöntävästi. Tästä on seurauksena, että heidän homoseksuaalinen asennoitumisensa vakiintuu . . .

. . . Jos yhteiskunta sen sijaan ei pitäisi homoseksuaalisuutta rangaistavana tekona, homoseksuaalisesti käyttäytyvillä henkilöillä olisi varaa suhtautua itseensä vähemmän tuomitsevasti ja lähestyä ongelmiaan asiallisesti.»

Opettaja Kusti Korhonen osaa arvostaa mm. pastori Apajalahden mielipeitä.

— Minun tapaukseni on tietenkin sikäli poikkeava, että laki tuntee vielä erikseen käsitteen alaikäisyys. Olkoonkin, että kerrotussa tapauksessani poika oli tosiaan varhaiskypsä ja siis normaalia paremmin kehittynyt. Mutta niin kuin alussa mainitsin, en väitä sitä vastaan, että olen poikennut lain kirjaimesta ja että siitä minulle normaalisti kuuluu rangaistus.

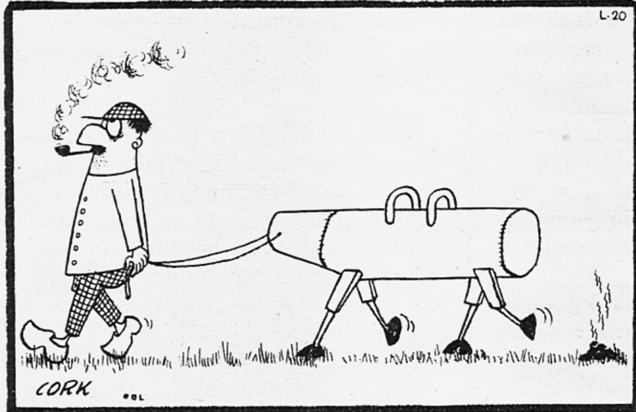
— Eri asia sitten on mikä tuo rangaistus tulee olemaan kokonaisuudessaan. Todennäköisesti ei riitä, että minut tuomitaan vankilaan, vaan menetän virkani, eläkkeeni ja kaikki luottamustehtäväni, perheeni joutuu kärsimään sekä henkisesti että myös taloudellisesti. Minun on enää tällä ikää vaikea löytää muuta työtä, millä elättää perheeni.

Tiedän, että lukijoiden joukossa on rusaasti ihmisiä, jotka sanovat »itsehän hän on saattanut itsensä ja omaisensa tuohon pinteeseen, koettakoon vain selvitä ruikuttamatta». Mutta jos ottaa lähtökohdaksi tarkastelussaan sen, että opettaja Kusti Korhonen on tosiaan sairas. Että yleisen mielipiteen muuntumisella, asenteiden muuttamisella voitaisiin ehkäistä vastaisuudessa vastaavanlaiset tapaukset, säästettäisiin monta ihmistä henkiseltä kidutukselta.

Se mitä kertomuksen poika on joutunut kärsimään on konaan toisen kirjoituksen arvoinen asia. Tässä olen pyrkinytkin kirjoittamaan vain opettaja Kusti Korhosen mielipiteet. Nekin sikäli puolueellisesti, että hänen nimen omainen toivomuksensahan oli, että joku toinen homoseksuaalisen poikkeavuutensa kanssa itsesyytösten vallassa elävä voisi edes lohduttautua luettuaan tämän kertomuksen.

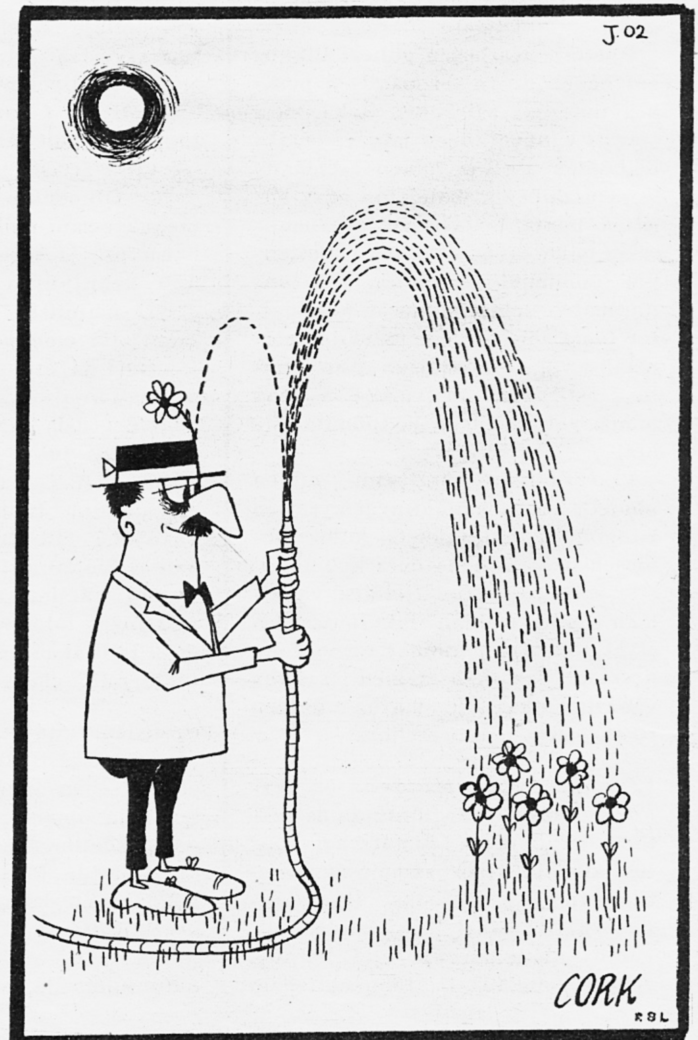
Itse Juurikkalahden koulun karttahuoneessa tapahtunut homoseksuaalinen lähentyminen ei suinkaan puolusteluja siedä. Ja julkaistavaksikin se sopii vain esimerkkinä siitä, mihin lain kirjaimen säälimätön noudattaminen yhdessä yleisen, ymmärtämättömän mielipiteen kanssa saattaa johtaa. □

HYMYÄ

Lääkäri vastaa sukupuoli-kysymyksiin

Tri H & A Storen, rohkeasti ja realistisesti sukupuolielämää käsittelevä erikoisteos. Kuvitus rohkea ja yksityiskohtainen. Sisällöstä mainittakoon: Sukupuoliyhdyntä. Yhdynnän tekniikka. Kiihoittumisalueet. Paritteluasennot. Hekuman huippu ja eroottinen valmius. Rakastamisen taito. Kuinka yhdyntä voi vaarattaa tapahtua. Raskauden ehkäisy 25 ehkäisykeinoa. Miehen yliherkkyys ja syyt. Sukupuolitaudit. Kastorointi. Epänormaalit sukupuolisuhteet. Onania ja homoseksuaalisuus. Tässä muutamia poimintoja kirjan laajasta sisällöstä. Teos on 212 siv. Hinta 22:– smk. Jälkivaatimuksella kulut lisätään. Maksun seuratessa tilausta liitämme mukaan veloituksetta 27 »Unelma Tyttöä» mustavalkoinen kuvasarjamme kuva koko 15 × 23 cm. Lähetykset toisella lähettäjänimellä, ehdottomasti huomiota herättämättä. Tilaukset alla olevalla osoitteella.

SEX-SENSAATIOKIRJA UUTUUS

Kirjamme 170 sisällöstä mainittakoon: Yhdyselämän edellytykset. Leikki rakkaudella. Lemmen leikkimme. Turvallisuus, rauhallisuus ja ilo. **Sataseitsemänkymmentä (170) eri asentoa rakkaudesta symbolisin kuvin esitettynä,** – se on sexiä parhaimmillaan. Kirjan hinta 22:– smk. Toimitusehdot samat kuin edellisessä. Alleviivatkaa kirja jonka haluatte. Kirjojen tilaus osoite on

T:mi Verona Turku

Uuden postimyynti-liikkeen avaustarjous!

NYT ON VALOKUVAUS HELPPOA JA HUOLETONTA! TILATKAA ITSELLENNE VARMA AMERIKKALAINEN ARGUS CAREFREE KASETTIKAMERA!

Argus Carefree on huoleton ja kestävä — todellinen näppäilijän kamera! Ei valotusaikojen säätämistä! Ei kuvausetäisyyden asettamista! Ei hankalaa filmin pujotusta — Instant-pikalatauksen ansiosta filmikasetti vain paikalleen! Lisäksi Argus Carefreessä on terävästi piirtävä kunnon erikoislasinen 38 mm:n objektiivi, kaksoisvalotuksen esto ja salamavaloistukka, jossa salamakuutio kääntyy automaattisesti filmiä siirrettäessä. Samalla kuutiolla 4 salamavalo-otosta! Kamerassa voidaan käyttää joko 12 tai 20 kuvan Instant 126 kasetteja, joilla saadaan väripaperikuvia, kuultokuvia tai mustavalkoisia paperikuvia.

Lähetämme kameran edustavassa lahjapakkauksessa, joka sisältää lisäksi ● 12 kuvan Ilford Instant 126 filmikasetin ● 2 elohopeaparistoa ● salamakuution ● kätevän rannelenkin. Hinta ainoastaan 69,80 (+postikulut)! Tilaukset lähetämme saapumisjärjestyksessä!

✂ – – – – – – – – – – – – – – – – ✂

Lähettäkää tilauskuponki osoitteella

SUOMEN TARJOUSMYYNTI

Tunturikatu 10. Helsinki 10.

Tilaan täten postiennakolla Argus Carefree 164 K kasettikameran

Nimi ....

Osoite ....

Palautusoikeus 8 päivää. H468

HALUATTEKO KASVAA HETI 6 CM?

Pituus antaa itsevarmuutta ja lisää miehekkyyttä. BIG-BEN kenkä lisää pituuttanne 6 cm piilokantansa ansiosta. BIG-BEN on täysin normaalikengän näköinen, kevyt kävellä, miellyttävä jalalle, erittäin tyylikäs ja kestävä. Se on valmistettu parhaista raaka-aineista erikoistyönä. N:ot 38–44. Värit: musta sileä ja ruskea mokka. Hinta 59,–. Tilatkaa jo tänään allaolevalla kupongilla!

59:-

– – – – – – – – – – – – – – – – – – – –

LASSEN KENKÄ OY Mannerheimintie 94 – Hki 25

Tilaan postiennakolla Big-Ben kengät n:o ......

Väri: musta sileä/ruskea mokka. Hinta 59,–

Nimi ....

Osoite ....

HYMY 4

Aaaaa ... qua Vera!

– jopa tekee terää,
pitää kunnossa
ja hoitaa pojan pintaa
– yliveto Aqua Vera!

Aqua Vera – parranajon miehekäs päätös

VOH 1/2 pullo 1:95
1/1 pullo 3:40 Luxury 4:95

Oxygenol vuodesta 1912

— Ja tiällä Nerkoo . . . Tältä pallilta pudottelee keskuksenhoitaja leskikerhon jäsenten nimiä ja osoitteita kuin tyhjää vaan. Nerkoolla on varaa valita, uskokaa pois!

NERKOON LESKITYTÖT:

TERVETULOA NAIMAAN -PAITSI ROIKALEET!

Teksti: JAAKKO VAARA Kuva: AUVO SAURAMÄKI

Karkauspäivä 45 lesken Nerkoolla oli oudon hiljainen. Kertaakaan ei kosittu, ei edes mekkokankaan ihanassa toivossa.

Nerkoo on pieni maalaiskylä Ylä-Savossa Lapinlahden pitäjässä. Viitostien äärellä. Tällä kylällä on eräs erikoispiirre, jos ei peräti Suomen ennätys: Nerkoon koulupiiristä löytyy 45 leskeä. Se on jämpti ja laskettu luku, sen ovat keskuksenhoitaja Alma Vainikainen ja poliisi Koposen leski Heta moneen kertaan räknänneet.

Pienenä vihjeenä sanottakoon, että 29 leskeä löytyy kolmen kilometrin matkalta valtatie 5:n varrelta.

Naisenpuolia Nerkoon leskistä on ainakin 36. Ovat siinä mieslesket ja kylän ainoa vanhapoika Kestin Teodori helisemässä. Näin karkausvuonna ja vieläpä karkauspäivänä. Tällaisia ounastelimme, mutta kuinkas kävi.

Puhelinkeskus on jokaisessa maalaiskylässä yhdyskunnan sielu ja tietotoimisto. Siellä tiedetään ensimmäisten joukossa naapurin piian kihlaus ja kylänvanhimman lopullinen lähtö.

Näin se on Nerkoollakin. Leskirouva Alma Vainikainen on hoitanut yli viisikymmentä numeroa käsittävää keskustaan jo seitsemäntoista

vuotta. Siinä ehtii tulla tutuksi puolin ja toisin. Leskikatraskin luetellaan kuin apteekin hyllyltä.

Alma Vainikainen nauraa rehevää nauruaan ja ihmettelee Nerkoon yhtäkkistä kuuluisuutta!

— Nyt tänne saattaa tulla joukkoryntäys. Mutta pankaa sinne lehteen, ettei Nerkoolle ole asiaa minkään maailman roikaleilla. Entisen miehen ottaisin enkä ketään muuta. Parempaa ei löydy.

* Nerkoon leskillä on kuulemma yleensä vankka vakaumus. Esimerkkikään ei hevillä houkuttele. Leski-ihmiset Martti Lappalainen ja Nanni Martikainen löivät viime keväänä hynttyyt yhteen. Hyvin kuuluvat pärjänneen. Nanni on lähettänyt terveisiäkin, että älkää murjottako, vaan menkää naimisiin. Mutta kun ei niin ei. Heta Koponenkin on ollut leskenä viidettäkymmentä vuotta ehdityään olla aviossa vain muutaman vuoden.

Alma Vainikainen on ollut leskenä kymmenen vuotta. Mies selvisi kolmesta sodasta, mutta kuoli vaikeavammaisena siviili-invalidina vuonna 1957. Kuolio vei ensiksi molemmat jalat ja lopulta koko miehen.

Hän oli kuitenkin hyvä mies loppuun saakka ja on ja pysyy Alma Vainikaiselle ainoana elämänkumppanina. Sulhasmiesten lähettiläitä, puhemiehiä, on kyllä Nerkoon keskuksessa vieraillut tuhkatiheään, mutta aina on Alma keksinyt tärkeämpää tekemistä: silloin on keskuksessa soinut ja salamoinut.

Nerkoon lesket eivät välitä kuuluisuudesta. Tähänastisestakin julkisuudesta osa heistä on kovasti pahoillaan. Hanna Ollikainen on ollut leskenä vasta neljä kuukautta. Hänellä on suruaika ja ajatukset raskaat.

— Sanomalehdet ovat räävänneet meidän Nerkoon leskien kustannuksella jo liikaakin. Lemmenlaakson tanssilavalla muka purjataan miehenpuolta etsimässä. Tämä on jo liian paksua. Tämän iän ihmiset eivät tarvitse muuta kuin leipää ja lämmintä.

— Minulle oli Antti hyvä elämäntoveri. 60-vuotiaana kohtasi äkkikuolema. Niin kauan kuin yksissä oltiin, en koskaan tarvinnut pelätä enkä riidellä. Kertaakaan ei tullut kotiin nelinkontin.

Kun tässä nyt tuli julki se pelätty ja paha Lemmenlaakso, sanottakoon sananen siitäkin. Lemmenlaakso on ikääntynyt tanssilava Iisalmen ja Nerkoon välillä, Peltosalmella. Toistakymmentä vuotta se oli suuressa suosiossa ja jauhoi rahaa sikäläisille sosialidemokraateille. Sitten tuli urheiluseura ja rakensi lähemmäksi kaupunkia uuden lavan, tyylikkään ja tilavan. Lemmenlaakso oli vuosia kylmillään, mutta on jälleen herännyt joltiseenkin eloon.

Nykyisin siellä kesäisin konkaroidaan eli pidetään vanhojen tansseja. Ja totuuden nimessä on sanottava, että on siellä nähty Nerkoon leskiäkin. Mutta tässäkö olisi häpeämistä, eihän toki. Syyhyää ne jalkapohjat itsekullakin.

* Karkauspäivä Nerkoon leskikylässä oli oudon hiljainen. Maineko lie painanut? Raitilla ei liikehtinyt yhtäkään miehenpuolta, ja naisetkin pysyttelivät tuvissaan. Siellä he elivät niin kuin ennenkin, Väisäsen Alviinat ja Lindin Riikat, Taimi Lappi ja Liisa Turpeinen, Nordin Sanni ja Lyydia Kumpulainen, Korhosen leskiä koko joukko.

Turhaan odotteli kauppias Kähkönenkin tiskinsä takana, mittanauha vierellä valmiina ja pyhäpyntteissään. Nerkoon leskikylässä ei kosittu.

Mirjam Karuaho on Nerkoon leskiä nuoremmasta päästä, yksi niistä, jotka silloin tällöin pistävät jalalla koreasti Lemmenlaakson lattialla. Sievän uuden talon omistaja ja huumorintajuinen ihminen.

Yli kaksi vuotta leskenä ollut rouva Karuaho oli juuri tullut työstään naapurikoululta Lahdenperästä, missä hän toimii keittäjä-siivoojana.

— Sen voin sanoa, että kosimaan en uskalla. Saattaisi vielä käydä niin, ettei saakaan pukukangasta vaan huonon miehen.

Taidetaanko taas sanoa paremmin julki Nerkoon leskien jos ei niinkään vakaumus niin ainakin huoli. Miehenpuolet kautta Suomenniemen, kavahtakaa Nerkoolle aikoessanna. Mutta terveen itsetilin tehtyänne ottakaa hattu kauniisti käteen ja kävelkää ensimmäisestä ovesta reippaasti sisälle.

* Sääntöä ei yleensä ole ilman poikkeusta. Ei myöskään Nerkoolla. Kaksi kertaa naimisissa ollut ja yhtä monesti leskeksi jäänyt Toini Kuosmanen sanoo yhä, ettei yksin ole hyvä olla ja on menossa hyvää vauhtia naimisiin. Tämä ei ole kuitenkaan karkausvuoden satoa. Sulhaskandidaatti Armas Ville Tissari tuli naapuripitäjästä Varpaisjärveltä asioimaan Lapinlahden kirkolla ja sattui kuulemaan Nerkoon leskistä. Ja vaimoehdokas löytyi heti kylän alkupäästä. Kuosmasen Toinin mökissä on nyt aika tavalla armas aika.

Vaikka Nerkoon naislesket eivät olekaan järin hanakoita käyttämään karkausvuoden oikeuttaan, saattaa olla, että tulevana suvena heidän joukkonsa jälleen harvenee.

Näin ainakin uhittelee leskikylän ainoa vanhapoika, 70 täyttänyt Teodor Kesti. Reipas eläkevaari, entinen metsäteknikko, uskoo osaavansa temput, vaikka saikin ensimmäisellä yrittämällä kirkaasti rukkaset.

Nerkoon lesket sanovat vieraalle mielellään, ettei tässä enää miestä tarvita. Mutta yhden jos toisenkin silmänurkasta kertoo savolainen veitikka, että kirjoitahan pois. Tiedä häntä, jos Röngän Hilja — leskiä hänkin — kantaisi kylään vaikka kosimakirjeitä. □

SEKSIPIMU ANITA POLVILLAAN PINNALLA

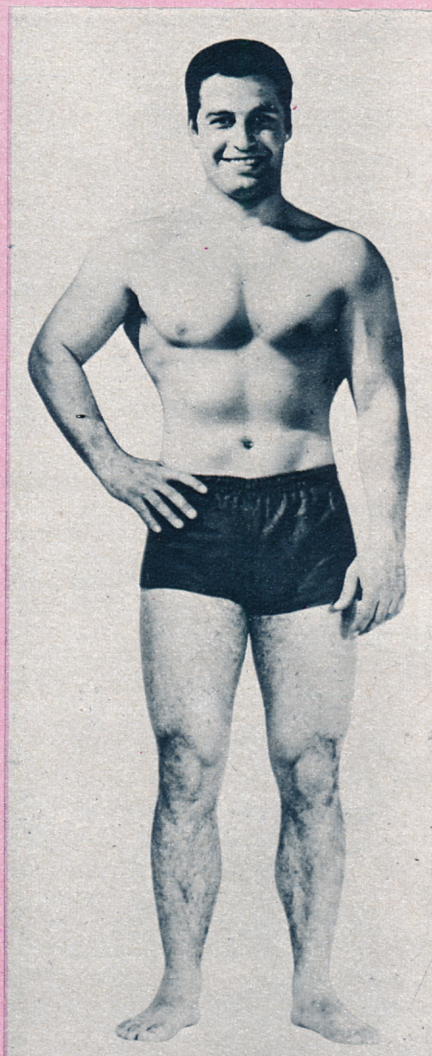
Teksti: IRIS TUUNAINEN

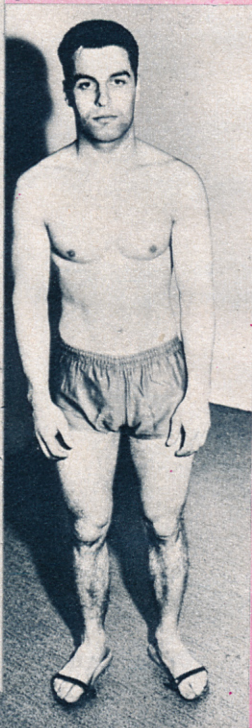

KÄÄNNÄ

FANTASTINEN SAAVUTUS VAIN 35 PÄIVÄSSÄ

⬆ JÄLKEEN ENNEN ➡

TAKAAMME TEHOKKAAT TULOKSET

BULLWORKER 2-menetelmä takaa, että saavutatte toivomanne tulokset. Ellette tunne itseänne terveemmäksi, nuoremmaksi ja voimakkaammaksi, Teidän ei tarvitse maksaa mitään.

- **Voimakas ja miehekäs vartalo**
- **Lisää voimia ja kestävyyttä**
- **Hyvinmuodostunut ja sopusuhtainen ulkomuoto**
- **Hyvä yleiskunto**
- **Voimakkaammat sääret**
- **Leveämmät hartiat**
- **Hyvinkehittyneet käsivarren lihakset**
- **Voimakkaat ja joustavat ranteet**
- **Laajempi rintakehä**

MILLOIN TUNSITTE VIIMEKSI OLEVANNE HUIPPUKUNNOSSA?

Suuri ILMAINEN esite antaa ohjeita siitä, mikä on kaikkein tärkeintä elämässä — hyvän yleiskunnon saavuttaminen. Kuvitelkaapa, miten arvaamaton vaikutus sillä voi olla elämäänne niin uraanne ja työtänne kuin terveyttänne ajatellen.

Kiirehtikää, sillä kirjasia on varastossamme vain rajoitettu määrä! Lähetämme ne tilausten saapumisjärjestyksessä.

HOBBY HALL, Hämeentie 157, Helsinki 56, Puh. 79 00 22

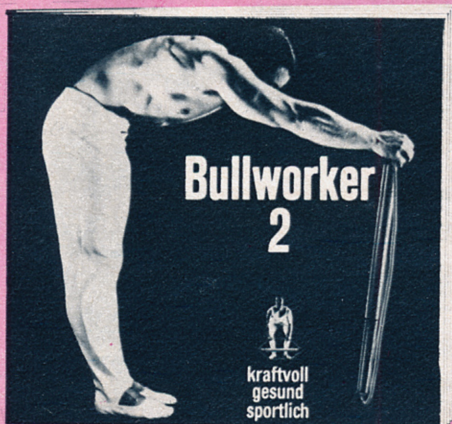
Leikatkaa tilauskortti irti ja postittakaa se ilman kuorta ja ilman postimerkkiä jo tänään!

Nämä kaksi kuvaa, jotka esittävät 28-vuotiasta edustajaa, on otettu vain 35 päivän välein. Jo viidessä viikossa tämän miehen onnistui harjoittelun avulla saada aikaan näin valtava muutos — lisätä rinnanympärysmittaansa 12 cm:llä, hauislihastaan 5 cm:llä, kaulalihaksistoa 2 cm:llä, reisilihaksia 8 cm:llä ja pohjelihaksia 2 cm:llä. KAIKKI BULLWORKER-HARJOITTELUN ANSIOTA.

Myös Teillä on nyt mahdollisuus hyötyä tästä tehokkaasta lihastenkehittämisohjelmasta — siitä riippumatta, oletteko 20-, 40- tai 60-vuotias. Vain 5 minuutin harjoittelu päivittäin ja lihaksenne muuttuvat aivan uskomattoman suorituskykyisiksi, veltostunut vatsanne häviää. Te näytätte nyt paljon reippaammalta ja tunnette itsenne paljon voimakkaammaksi ja miehekkäämmäksi.

ILMAISEKSI
KUVITETTU ESITE

Saatte suuren 4-värisen esitteen ilmaiseksi. Siinä kerrotaan 24 sivulla kuvin ja ohjein, miten kaikenikäiset miehet voivat saada apua tästä ainutlaatuisesta menetelmästä, joka on kehitetty Gert F. Kölbel -instituutissa, Hannoverissa, yhteistyössä kansainvälisesti tunnettujen valmentajien ja lääkäreiden kanssa.

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab
Postilokero 56018
HELSINKI 300

Hymy 4

Lähettäkää minulle ilmaiseksi ja ilman velvoitteita suuri kuvitettu esitteenne, jossa selostetaan hämmästyttävää BULLWORKER 2 -menetelmää.

Nimi (tekstaten) ....

Osoite ....

Postitoimipaikka ....

Postikonttori, Helsinki 10, Lupa n:o 1700

Kokenut manageri Jorma Weneskoski tietää miten tähtiä myydään. Niinpä Anita Hirvonen, 22-vuotias laulajatyttö, joutui pari vuotta sitten Weneskoski-tuotannon leipiin siirtyessään tarkan tutkimuksen kohteeksi. Anitasta tehtiin seksikäs. Juuri silloin muotiin tullut mini sai luvan olla auttajana, Anitalla näet on hyvät sääret. Kun lisäksi liitetään vielä pikkuisen tuhmat laulut, joita Anita on laulellut, Avussa julkaistu (tosin aika pahasti epäonnistunut) seksikuva, halusikin kansa nähdä tytön.

Tässä seksijutussa on siis ollut koko ajan kysymys mainos- ja markkinointijutusta. Idea on mennyt hyvin läpi, Anita on tähti vaikka hänellä on takanaan vain pari levytystä. Nyt Anitalla on kahdeksan vuoden ura. Pari viimeistä vuotta hän on ollut myyntitilastojen huipulla. Hänellä on keikkoja jatkuvasti. Seksi on tuonut rahaa niin tytölle kuin idean isälle, Weneskoskellekin.

★ Anita on reilusti alle 160-senttinen, yllättävän leveäharteinen ja tavallisen näköinen tyttölapsi. Rohkeasti lyhennetyt minimekot tuovat esiin sirot, vai pitäisikö nyt sanoa seksikkäät sääret? Anitan tapauksessa ei eteenpäin pääsyssä ole käytetty kyynärpäitä, vaan polvia.

Anitan seksikkyys ei ole pelkästään siinä, että hänen hameensa ovat tavallista lyhyempiä. Hän on kehittänyt myöskin erittäin tehokkaan esiintymistyylin, liikkuvan, elävän ja menevän. Tytön esiintymisessä on vauhtia joka tempaisee mukaansa vastahakoisenkin tyypin. Poliisiin se saattaa tosin tehdä epäedullisen vaikutuksen. Kokkolassa Anitan esiintymistä pidettiin yliseksikkäänä, ja syntyneen metelin vuoksi tytön oli lopetettava siltä illalta.

Anitan tyyliin kuuluu suora sinuttelu, olipa keskustelukumppanina kuka tahansa. Hän saattaa myös yllättää esimerkiksi hississä niiaamalla syvään itsensä ikäiselle herralle. Anitan pikkuinen koko on hämäävä tekijä, kasvot sensijaan vahvasti meikattuine silmineen todistavat tytöllä olevan ikää niin paljon, ettei syvä niiaaminen kuuluisi enää asiaan.

Anitalla on runsaasti huumorimieltä. Hänen esiintymisensä tanssipaikoilla puhuu tämän lahjan olemassaolosta, hän saattaa kutsua joukon nuoria lavalle kanssaan, jutella, tanssia ja pelleillä heidän kanssaan kaikkien yhteiseksi iloksi. Hänen seksikkyyttään eivät tytötkään pistä pahakseen, Anitan huumari taittaa kärjen liialta seksiltä. Vanhemmat ihmiset suhtautuvat hiukan epäillen seksiin, mutta hyväksyvät pienen harkinnan jälkeen sen tytön hersyvän elinvoiman osoituksena.

★ Anitan kotiolot eivät olleet kehuttavat. Jo pikkuisena tyttö muutti asumaan mummonsa luo. Määrätietoisesti hän pyrki eteenpäin omaan suuntaansa. Sukuaan hän ei ole kuitenkaan unohtanut, vaan tapaa näitä jatkuvasti menestyksestään huolimatta. Siskon sairastumisen ansiota oli aikoinaan Anitan nousu esiintyväksi taiteilijaksi — Anita näet lähti siskonsa sijasta keikalle. Jyväskylän Teatteriravintolassa hän viihdytti yleisöä 14-vuotiaana — alaikäisyytensä vuoksi hän ei olisi saanut laulaa siellä vielä ollenkaan, mutta jo silloin tytössä oli seksiä täysi-ikäisen naisen verran.

Jyväskylä alkoi kuitenkin tuntua ahtaalta, ja niin Anita lähti etsimään menestystä maailmalta. Otti ja lähti vain — ei ollut tietoa asunnosta eikä työstäkään.

Yleensähän tähdet lähtevät levy-yhtiöiden kutsusta Helsinkiin. Anitaa ei oltu tässä vaiheessa vielä huomattukaan. Hän luotti erääseen muusikkotuttavaansa, joka oli sanonut työtä Hesan ravintoloista löytyvän. Kun Anita sitten toivorikkaana meni mainitun muusikon luo, tämä nauroi ja kysyi, luuliko Anita voivansa tuolla rumalla naamallaan esiintyä ravintoloissa. Anita suuttui, käveli ulos ja päätti näyttää kaverille ja kaikille muillekin epäilijöille, että kyllä se käy.

Nyt Anita on tunnettu tähti jolla on paljon työtä eri puolilla Suomea ja ulkomaillakin. Jokin aika sitten hän palasi Leipzigin kansainvälisiltä messuilta joilla hän kävi esiintymässä. Anita teki siellä vaikutuksen esiintymisellään, se on varmaa. Hänelle on tehty joitakin levytystarjouksiakin sieltä päin, joten hyvin menee.

Anitalla on siis syytä olla tyytyväinen. Hänellä on työtä, rahaa ja ihailijoita. Ikäväkseen hän vain toteaa, ettei hänellä ole ystäviä. Asunnossaankin hän poikkeaa vain harvoin. Anita asuu erään nuoren parin alivuokralaisena pienessä huoneessa. Hän ei katso tarvitsevansa mitään suurta huoneistoa, koska hän ei ole juuri koskaan kotosalla. Hän ei tarvitse keittiötä, koska ei osaa laittaa ruokaa, hän syö ulkona. Nuoren parin luona hän asuu siksi, että ei viihdy yksin.

★ Mitenkä käy Anitan seksin, jos paljon puhuttu maksimuoti pitkine hameineen valloittaa Suomen? Laskeeko hänen menestyksensä? Luultavasti ei, sillä hän on saavuttanut vankan jalansijan »myytyjen tähtien» tilastoissa. Hänellä on sitäpaitsi mielenkiintoinen tumma ääni ja jos hänen laulettavakseen annettaisiin jotakin muutakin kuin tuhmia lauluja, saattaisi levyjen myynti olla entistäkin vilkkaampaa. □

TIMO T:

Jatkoa sivulta 20

Heti radio- ja televisiouransa alussa reviisori Kaukosta ärsytti sana speaker. Hän keksi sille suomalaisen vastineen juontaja. Ohjelmajohtaja Jussi Koskiluoman avustuksella kyseinen sana virallisesti hyväksyttiin yleiseksi suomenkielen sanaksi. Alussa juontajaa vähän kummasteltiin, mutta ei kummastella enää. Nyt kummastellaan speakeriä.

Tietokilpailukysymyksistä Timo Tee keksii itse noin 90 prosenttia. Hän kerää niitä jatkuvasti, muuten ei pärjää.

— Kysymyksissä olisi hirvittävä työ, jos niitä ei koko ajan pistäisi paperille, kun mieleen tulee. Liikkeen johdollisten pulmien ratkaisu on kuitenkin päätyöni — visailut vain harrastus.

Katsotteko koskaan omia ohjelmianne televisiosta?

— En. En usko, että opin niistä enää mitään. Ihminenhän suhtautuu itseensä aina värittyneesti. Eli ei voi olla puolueeton.

Miksi hymyilette niin harvoin?

— En pidä kiiltokuvamaisuudesta. En jaksa pitää yllä hammastahnahymyä.

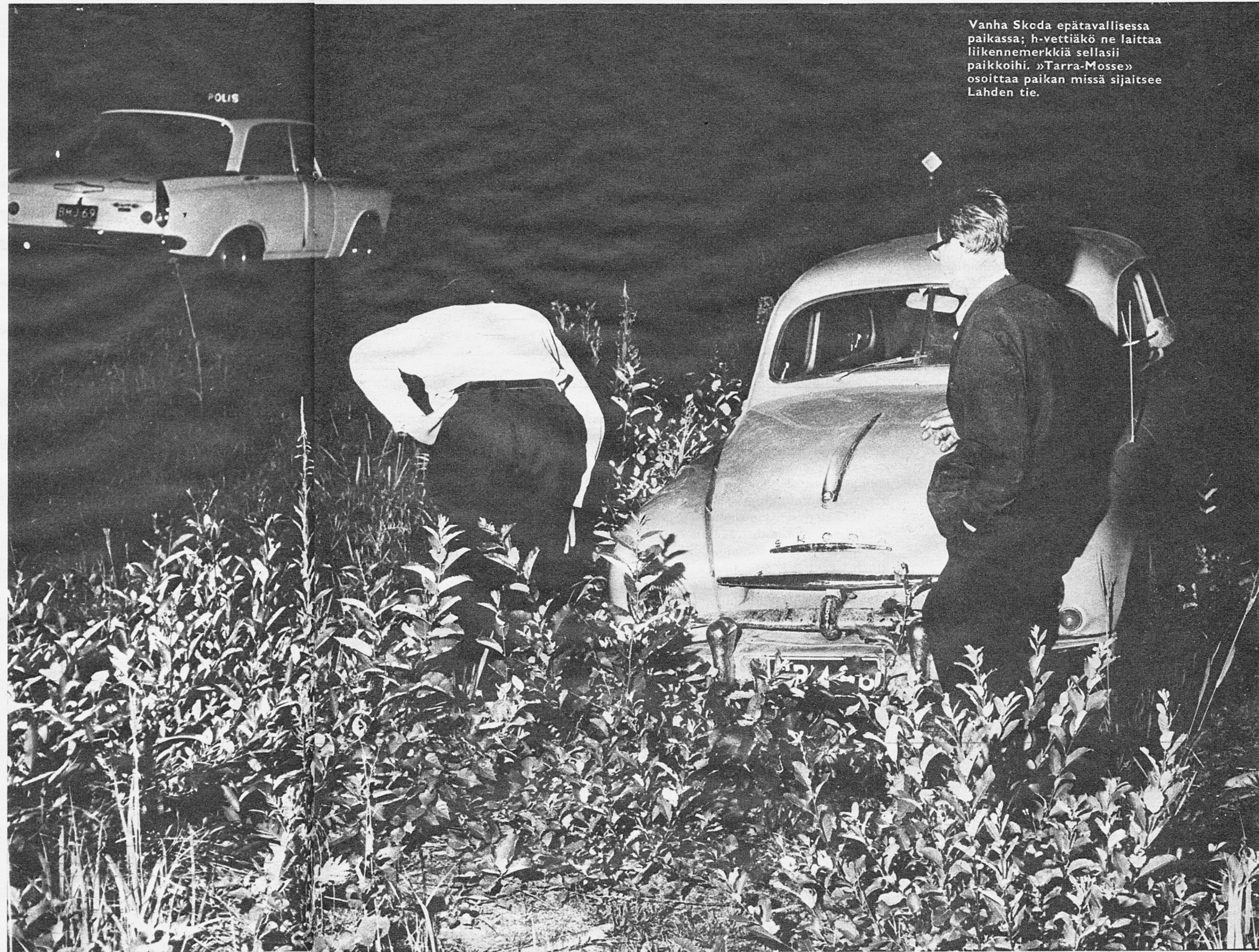
Mikä vahinko, sillä Timo Kaukosella on täydelliset hampaat ja valloittava hymy!

Alkoholia tietomies ei käytä juuri lainkaan, koska ei ole aikaa. Hänen mielestään juominen on pakoa todellisuudesta eikä hän halua paeta mitään eikä ketään. □

KUKA ON H-U-U-G-O?

Teksti: HANNU KARPO

Itseensä ryömiminen ei liene koskaan pahasta, joten tätä kirjoitelmaa ei ole pidettävä hyökkäyksenä virkapukuista järjestyksenpitäjää vastaan. Onpahan vain tarkoitettu keinoksi auttaa katseen suuntaamisessa välillä omaan napaan.

Vanha Skoda epätavallisessa paikassa; h-vettiäkö ne laittaa liikennemerkkiä sellasii paikkoihi. »Tarra-Mosse» osoittaa paikan missä sijaitsee Lahden tie.

Tiedotustoimintaa tiedotustoiminnasta

Poliisien lehdistökerho, joka lienee perustettu hyvässä uskossa siihen, että luotaisiin silta virkavallan ja »asiakkaiden» välille, on muodostunut mukavaksi naukkupaukku-porukaksi. Liikeyritys lähtee enää harvoin tekemään asiaansa tunnetuksi perustamalla myhäilyhenkistä mukiklubia: Poliisin asian markkinoinnin suhteen olisi meneteltävä samoin.

Nyt tehdään pr:ää siitä, että yritetään tehdä pr:ää. Tämän sokean pisteen parissa ei paini pelkästään ylipoliisipäällikkö Fjalar Jarvan johtama lehdistökerho; suuremmassa määrin tiedotustoimintaa tehdään tiedotustoiminnasta esim. liikenneturvallisuustyön saralla.

Turpiinko vain?

Viimeisen vuoden kuluessa olen saanut muutaman ilmoituksen väitetyistä pahoinpitelyistä. Aikaisemmin ei toimittajanpostiini tätä koskettelevia kirjeitä ole tullut.

Tuohtuneet mielet ovat lähteneet asialle ja minulta on tiedusteltu, mikä on kansalaisen oikeusturva tässä tasavallassa.

En puutu näihin pahoinpitelyväitteisiin; niistä lienee julkisuudessa jo kylliksi keskusteltu ja sitäpaitsi uskon poliisin ryhtyneen todella näitä väitteitä tutkimaan. Kerronpa kuitenkin muutaman »veijaritarinan» sinisen veljen työsaralta. Tämä työsarka on minun käsittämässäni mielessä niin laaja, ettei kritiikki suinkaan kohdistu jokaisessa tapauksessa poliisiin itseensä. Siltä saralta löytyy syyttäjäviranomainen, oikeuslaitoksemme ja huolella vaalittu alkoholilainsäädäntömme muiden muassa.

Se viinan kauhistus

TAPAUS 1:

Tampereella tuomittiin henkilö alkoholin vaikutuksen alaisena ajosta 3 kuukaudeksi vankeuteen ja menettämään ajokorttinsa 3 vuodeksi. Verikoe osoitti, että henkilöllä oli 0,14 promillea alkoholia veressään. Tämä vastaa kahden pilsneripullon nauttimisesta syntyvää määrää.

Poliisien uteliaisuus oli herännyt em. »rattijuopon» tehtyä kadulla

sellaisen käännöksen, että etupuskuri oli kolhaissut talon vesiränniä. Poliisit todistivat valallaan, että em. henkilössä oli ollut havaittavia päihtymyksen merkkejä.

TAPAUS 2:

Luopioisissa jäi suurratsian yhteydessä kiinni mieshenkilö, joka pysäytettäessä oli ajaa yhden ratsiapoliiseista kumoon ja kokeeseen vietynä hänellä todettiin olevan alkoholia veressään 1,53 promillea.

Kihlakunnanoikeus vapautti syytetyn.

— Ei tämä ollut ensimmäinen kerta, kertoo paikkakunnan poliisi. On työhalu poissa, kun tällaista sattuu. Ensin tehdään vakaassa käsityksessä juttu ja sitten huomataan, että on taas tehty turhaa työtä.

TAPAUS 3:

Porvoon raastuvanoikeudessa pidettiin kortteliajoon osallistumista raskaampana rikoksena kuin juopuneena ajoa.

TAPAUS 4:

Kopioin tähän sanatarkan kertomuksen siitä, kuinka täysin raittiina olleesta puolestaan voidaan tehdä rattijuoppo.

Kertojana on Hans Ylinen:

— Heinäkuun 3. päivän iltana (1967) olin lupautunut kyyditsemään muutamia kavereita juhlista kotiin. Yksi näistä kavereista omisti jeepin, jolla olin seuruetta hakemassa ja hän halusi kaupunkiin n. klo 22. Senjälkeen minun piti kyyditä pari muuta kaveria Malmilta ravintola Tillikasta.

— Keskustelin toisen kanssa siinä ravintolan lähistöllä noin puolen tunnin ajan hieman ennen puolta yötä. Seisoskelimme jalkakäytävällä, jonka vieressä oli samoihin aikoihin poliisin partioauto. Partioauto lähti paikalta ja erottuamme, minä kävelin jeepiin. Jäin istumaan autoon, koska olin sopinut äskeisen kaverin kanssa, että hän palaisi n. 10 minuutin sisällä, mikäli haluaisi kyydin.

Toinen kaveri oli jo kadonnut omille teilleen.

— Odottaessani autossa poliisiauto palasi ja pysähtyi jeepin viereen. Kaksi poliisia nousi kadulle, kuljettajan jäädessä paikalleen. Kuuntelin radiota: radio soi hiljaa ja virta-avain oli paikallaan. Kiellettyään kuuntelemasta julkisella paikalla matkaradiota, poliisit kysyivät kenen jeep oli.

— Kaverin auto.

Toisen poliisin potkiskeltua kuhmuuntuneen jeepin lokasuojia ja peltejä partioauto lähti pois.

— Odottelin turhaan kaveriani ja niin minäkin lähdin noin 5 minuuttia jälkeen puolenyön. Etuajo-oikeutettua Latokartanontietä ajaessani näin poliisiauton tulevan sivutieltä suunnilleen samanaikaisesti, mutta mitään erikoista partioauton käyttäytymisessä en huomannut. Jatkoin matkaa kotiin. Keskustelin vielä naapurin kanssa silloin yöllä ennen kotiin menoa.

— Viikkoa myöhemmin sain postitse tiedonannon käydä poliisiasemalla. Siellä sain tietää, että minua odotti syyte rattijuoppoudesta ja tiesulun läpi ajosta.

— Partioauton poliisit olivat pääpiirteittäin yhtäpitävästi, vaikkakin yksiyiskohdissa ristiriitaisin lausunnoin antaneet kuvan aivan toisenlaisesta keskustelusta välillämme. Olin heidän kertomansa mukaan vaikuttanut lievästi päihtyneeltä ja he olivat muka kieltäneet minua ajamasta autoa. Myöhemmin heidän nähtyään minun ajavan, he olivat näyttäneet pysähtymismerkkiä, jota en ollut noudattanut. Jeepin huippunopeus oli parhaimmillaan 60 km/h, se ei lujempaa kulje, mutta poliisi kertoi etteivät he olleet kyenneet tavoittamaan minua.

— Olin ällistynyt.

— Siinä vaiheessa luotin sinisilmäisesti asian selviävän oikeuskäsittelyn aikana. Ainoa varsinainen harmi oli se, että ammattiajokorttini vietiin »hyllylle» ja taloudellisesti tuntui sekin, että oli pakko turvautua asianajajan apuun.

— Kun asiaa sitten ksäiteltiin kolmannen kerran oikeudessa ja siitä annettiin päätös, olin sen tosiasian edessä, että 5 kuukaudeksi linnaan ja kortti 5 vuodeksi pois.

— Enkä ollut aikoihin maistanut alkoholia.

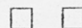
— Olen ollut aikaisemmin kuokkimassa, sain silloin 4 kk ja sen oli ansiosta annettu. Olinko nyt vanhana rikoksentekijänä ja rattijuoppona jo valmiiksi tuomittu? Vai onko ihminen tässä valtiossa syyllinen, ellei pysty todistamaan itseään syyttömäksi?

— Eniten minua kiukuttaa ja ihmetyttää se, ettei minua tutkittu silloin yöllä millään tavoin. Ei pyydetty sanomaan HUUGOA, verikokeesta puhumattakaan. Olisin toki herättänyt vaikka puoli kylää todistamaan olinko selvä vai en, jos hiukkaakaan olisin aavistanut. Olisiko minun pitänyt oivaltaa vaatia tutkimusta? Poliisit olivat varmoja juopumuksestani ilman kokeita — naapurit, joiden kanssa hetkeä myöhemmin keskustelin, eivät olleet havainneet minussa mitään.

— On heikosti pullat uunissa, vai mitä?

— Jos näin heikosti käy kenelle tahansa kadunmiehelle ilman omaa syytään, niin on jo oikeusturva vähissä.

— Ainut asia, jonka olisin pystynyt todistamaan, oli se jeep, mutta oikeudessa minun käskettiin olla hiljaa. Poliisi nimittäin todisti, että hänen pistäessään päänsä sisään jeepin ikkunasta, oli sisällä autossa tuntunut lievä alkoholin tuoksu. Ihmettelen, mistä ikkunasta poliisi päänsä pisti, koska jeepissä oli vain etuikkuna. Muuten se oli täysin avoin, siis koko korin yläosa kattoineen ja ikkunoineen oli aikaisemmin otettu pois.

Olenpa kertonut nämä neljä tapausta, en osoittaakseni poliisia sormella, vaan näyttääkseni käytännössä, kuinka erilaisia päätöksiä yhdestä ja samasta rikkeestä voi tulla. — Ja kuinka ihmisen inhimillisen erehtymisen tai mielikuvituksen varaan saatetaan jättää ratkaisu toisen ihmisen tuomitsemisesta.

Jos kerran valallaan todistaa pistäneensä päänsä sisään olemattomasta ikkunasta, voi erehtyä jossain muussakin seikassa.

Minkä maagisen erehtymättömyyden voiman sininen virkapuku tai virkamerkki sitten antaa poliisille? Valitettavasti se ei takaa erehtymättömyyttä, mutta usein kyllä uskottavuuden.

TAPAUS 5:

Kamerateknikko pysäytti autonsa jalkakäytävän taakse liikennevalojen vaihduttua punaisiksi. Poliisimiehen ohjaama yksityisauto törmäsi rajusti jo pysähtyneen auton perään.

Poliisi: Minä olen poliisi, mitenkäs te täällä törmäilette?

— ?

— Te olette syyllinen.

— ?

Kamerateknikon seisoskellessa ymmällään tumput suorana lyttyyn ajetun ajokkinsa vierellä, perään törmänneen poliisin kanta hieman lieveni:

— Maksetaan kumpikin omat vahinkomme.

Siinä vaiheessa toinenkin osapuoli sai puhekykynsä ja rupesi vastustamaan, vaikka tiesikin hyvin vastustavansa virkavaltaa. Koska sopimukseen ei päästy, törmäyksen aiheuttanut poliisi soitti paikalle virkaveljensä.

Paikalle saapunut partioryhmä puhui törmäyksen aiheuttajalle pitkän ajan järkeä ja niin ne vastaanhangottelemiset vähitellen päättyivät syyllisyyden tunnustamiseen.

— Pannaan se juttu sisään. Jos näyttää, että hävitään, niin revitään sitten paperit, oli viimeinen epätoivoinen yritys ennen myöntymistä.

TAPAUS 6:

Radiotoimittaja Raimo Häyrinen pysäyttää autonsa kielletylle paikalle, miettii hetken oliko siellä edellisessä kadunkulmassa kieltomerkki, mutta kun näkee poliisin seisovan mitäänsanomattoman näköisenä autonsa vieressä, ottaa kuljettamansa taakan ja lähtee kiikuttamaan sitä viereiseen taloon.

Palatessaan tuokion kuluttua on tuulilasinpyyhkijän alla kehoitus saapua kuulusteluun. Kuulustelun jälkeen Häyriselle kirjoitetaan sakkolappu.

Nyt Häyrinen ihmettelee: Eikö poliisin tehtävänä olekaan ehkäistä rikoksen tapahtumista?

— Miten poliisi on voinut kertoa kuulustelussa, että hän on poistunut radiotalon suuntaan autostaan, vaikka todellisuudessa menikin radiotalosta poispäin.

Onkohan tapahtunut niin, että ennen kuulustelua em. poliisi on saanut lukea Häyrisen kuulustelupöytäkirjan, jolloin hänen mielikuvituksensa on luonut poistumistapahtuman: totta kai radiotoimittaja menee radion suuntaan.

Mutta kun ei mennyt.

TAPAUS 7:

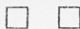
Autoraihnallaan laitakaupungilla (jälleen Malmilla) illalla tyttöystävänsä kanssa liikkeellä ollut peltisepänoppilas joutuu poliisin ratsiaan.

— Teiltä puuttuu autostanne roiskeläppä ja sitten te vaihdoitte naisseuralaisenne kanssa paikkaa ennen saapumistanne ratsiapaikalle. Onko seuralaisellanne ajokortti.

— Ei ole, hän on 16 vuotias.

Raastuvanoikeus tuomitsee peltisepänoppilaan siitä, että hän on luovuttanut autonsa ajokortittoman kuljetettavaksi. 16 vuotias tyttöystävä ei kelpaa edes todistajaksi, koska hän on alaikäinen. Eikä riittänyt myöskään se, että oikeudelle ilmoitettiin, ettei em. tyttö saa edes autoa liikkeelle, ajamisesta puhumattakaan. — Ja se, että käytännössä tällainen kuljettajan vaihtaminen ratsiapaikan näkyvyysalueella on kyllä niin suurta tekniikkaa vaativa toimenpide, ettei sellaisen suorittaminen voinut olla mahdollista.

Vastakkain olivat nuori häkeltynyt peltisepänoppilas ja kaksi poliisikonstaapelia. — Ja poliisikonstaapelit olivat nähneet.

— Et voi kuvitella, miten rankkaa on tulla partioreissulta, jos sulla ei ole juttuja. On kerta kaikkiaan oltava: puhutaan sitten virallisesti mitä puhutaan.

Tämä oli erään poliisin palveluksesta eronneen minulle kertomaa. Tuntuu siitä, että vaikka poliisin pr-pop--in-out-kampanja kuinka uutterasti vakuuttelisikin pyrkimystä ennalta ehkäisevään työskentelyyn, käytäntö osoittaa toista.

Jos olet hyvä poliisi, löydät rikoksen.

Jos et löydä rikosta, et ole hyvä poliisi.

Juttujen aikaansaaminen on oman tulevaisuutensa luomista, ikäänkuin omaa kehua. Tämän ovat lukuisat kenttämiehet minulle myöntäneet.

Kun järjestyspoliisi huhtikuun alussa viettää luentopäiviään pääkaupungissa, voisi tähän seikkaan erityisesti kiinnittää huomiota.

Kansalaisen oikeusturvan kustannuksella ei yhdelläkään poliisilla ole varaa ryhtyä hankkimaan itselleen ylennystä.

Yleinen syyttäjä käy päälle kuin yleinen syyttäjä

Eli miksi yleisen syyttäjän asenne suomalaisessa oikeusistuimessa on se, että jokaisesta jutusta muodostuu taistelu voitosta. Mitä enemmän syytetty tuo tuekseen todistusaineistoa, sitä raivokkaammaksi syyttäjäviranomaisen pyrkimys syytteen läpiajamiseksi käy. On kuin olisi kysymys syyttäjän kunniasta tai sen kunnian kertakaikkisesta häviämisestä, mikäli syytettyä ei tuomitakaan.

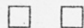
Kysymys: Eikö syyttäjäviranomainen ole olemassa siksi, että ehdoton totuus tulisi ilmi. Onko syyttäjän siis mahdotonta perua syytettään »kun nyt kerran syytetyn syyttömyytensä vakuudeksi esittämä lisäaineisto on tehnyt syyttämistoimenpiteen tarpeettomaksi»?

PAISE ON PUHKAISTAVA

sanoo Uudenmaan läänin poliisitarkastaja Nils-Olof Söderström. Yleensä poliisi ei lyö ketään, mutta jos niin sattuu, se tietysti yleistetään. Meillä on valitettavasti sadisteja poliisin palveluksessa, mutta ne yritetään karsia. On hyödyllistä, että näihin asioihin kiinnitetään huomiota. Jokaisella on tässä maassa oikeutensa; ruumiillista koskemattomuutta on kunnioitettava.

— Pidin tästä aiheesta esitelmän Kööpenhaminassa viime kesänä. Poliisin toiminnan oikeudellinen perusta, oli esitykseni otsikkona. Muiden Pohjoismaiden edustajat olivat hämmästyneitä kertoessani Suomen poliisin valtuuksista. Meillä poliisin toiminnan laajuus on aivan ilmeinen verrattuna muihin pohjoismaihin. Tämä on hyvä, mutta se velvoittaa meitä pitämään poliisikuntamme tätä edellyttävällä korkealla tasolla.

— Toistan vielä, että sadistinen leima on poistettava miehestä, joka aikoo olla poliisin palveluksessa.

Poliisi on viimeistään pop silloin kun

□ poliisin harteilta otetaan pois juttujentekemisen pakon paine,

□ alkoholin suhteen saadaan aikaan määrätyt promillerajat, jotka kylmän matemaattisesti ratkaisevat syytetäänkö vai ei,

□ poliisikunnan jakuvan koulutuksen ja palkkauksen kehittämisen avulla saadaan poliisi pitämään muustakin työstään, kuin pensaassa piileskelemisestä ja polttamisesta.

□ kenttämiehiä kuuntelemalla saadaan vihdoinkin todenmukainen kuva poliisin työstä ja vaikeuksista.

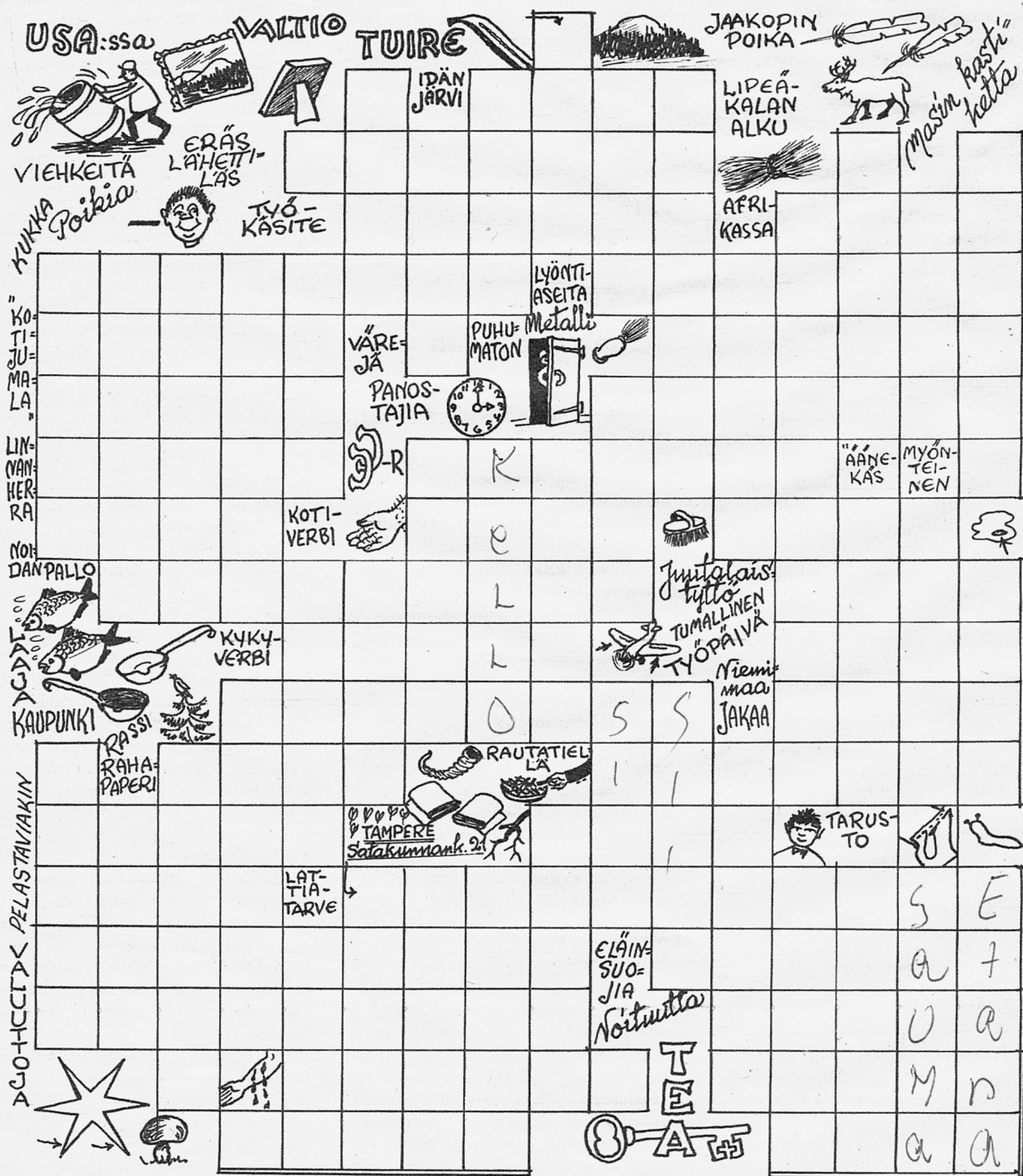
□ asioista saa keskustella kärkevästi myös toinen osapuoli, ei vain toimittaja.

Pidän arvossa poliisitarkastaja Söderströmin asennetta paneutua vaikeuksiin jahkailematta. Tämä on virastobyrokratiassamme harvinaisia piirteitä.

Sininen veljeskunta on rikkomaton, sanoo Söderström, mutta ei emmi puhkaista paisetta sen löytäessään.

Omasta puolestani kiitokset poliisille hinausavusta, renkaanvaihtotyökaluista — ja parista sakosta.

HUHTISANAPUNOS

MAALISSANAPUNOKSEN vastausten pinosta nousivat seuraavat voittajiksi: Mustekynä: Liisa Hänninen, Mussalo Kotka, Kirjapalkinnot: U. Raekallio Järvik. 8. F. 48. Tampere 51, Taina Kinnunen, Jämsänkoski ja Leila Vuori Valkeakoski, Valtak. 15. **HUHTISANAPUNOKSEN** vastausten tulisi olla toimituksessa 25. 4. mennessä. Osoitteemme: Hymylehti, Puutarhak. 8 Tampere. Muistakaa kirjoittaa myös nimenne ja osoitteenne ristikon laitaan!

Aina on tilaa vielä yhdelle – joka käyttää Rexonaa!

Rexona on tehokas deodoranttisaippua, jonka heksaklorofeenia sisältävä vaahto puhdistaa ja raikastaa vartalonne täydellisesti. Se hävittää iholta bakteereita ja pitää siten hienhajun poissa.

Peseytykää Rexonalla joka päivä, niin saatte ihollenne pysyvän, pesujenkin välillä säilyvän suojan hikoilua vastaan. Ja tunnette, että vartalonne on raikas – todella suihkunraikas – koko päivän.

Rexona – suihkunraikas toisten seurassa!

UUSINTA MUOTIA

Minimuodin luoja Mary Quint väittää, että seuraava vaihe ihmisten "pukeutumisessa" on ihon koristelu erilaisin kuvioin. Luonnonkansat ja merimiehet ovat kyllä säilyttäneet meidän päiviimme tätä ikivanhaa tapaa mm. tatuointien muodossa. Kohutaiteilija Kalevi Kääriö on Mary Quintin kanssa samaa mieltä. Toisaalta naisvartalo on aina ollut kiinnostavin kohde taiteilijalle. Kalevi Kääriö kysyi, miksi pitää aina maalata naisvartalo kankaalle tai paperille, mikssei maalata itse vartaloa. Tuumasta toimeen. Tässä on tulos.

6062. 17 kiv. miest. kello, vesit. cromiteräskuori, halk. 33 mm. Hinta 80:— tai **8x10**:—.
MYÖS MUSTALLA TAULULLA

332. 17 kiv. miest. autom. kello, vesit. doubl. tai jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta 120:— tai 1 × **20**:— ja 10 × **10**:—.

400. Pronto Tropic Master, 25 kiv. nelikulmainen autom. kalenterikello, doubl. kuori, halk. 30 mm. Hinta 225:—, tai 5 × 45:—.

402. Pronto, 17 kiv. mies. kalenterikello vesit. jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta 115:— tai 5 × **23**:—

8009. 25 kiv. miehisten miesten autom. vetoinen kalenterikello ns. sukeltajankello, vedenpit. 200 m syv. ast. jaloteräskuori, halk. 38 mm. »Tropic» ranneke. Hinta 180:—, tai **5x36**:—

6055. 17 kiv. naisten kello, vesit. doubl. kuori halk. 20 mm. Hinta 70:—, tai 7 × **10**:—.

6053. 17 kiv. naist. siro kello, doubl. kuori, halk. 20 mm. Hinta 70:— tai 7 x **10**:—

6054. 17 kiv. kaunis naist. kello, saf. lasikkeella, doubl. kuori, halk. 18 mm. Hinta 80:— tai 5 × **16**:—.

326. 17 kiv siro naist. kello, vesit. doubl. kuori. Halk. 17 mm. Hinta 85:— tai 5 × **17**:—.

344. 17 kiv. siro ja tyylikäs naisten kello. Kaunis saf. lasike. Doubl. kuori halk. 17 mm. Hinta 100:— 5 × **20**:—.

KELLOJA KORUJA KIHLOJA

KELLOSEPPÄ

VILANNOLTA

KELLOT VIELÄ VANHAAN HINTAAN!

Sveitsiläiset hyvät: incabloc iskusuoja, murtumaton jousi 1 v. takuu, sekä koruja edullisesti

OSAMAKSULLA

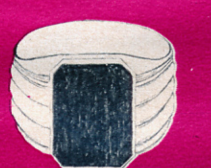
SILEÄT RANNERENKAAT

a) puolipyöreä b) tasapäällinen

108.	lev. 8 mm.	H. **150**:—,	tai 1 × **30**:—	ja 6 ×	**20**:—
110.	lev. 10 mm.	H. **175**:—,	tai 1 × **35**:—	ja 7 ×	**20**:—
112.	lev. 12 mm.	H. **200**:—,	tai 1 × **40**:—	ja 8 ×	**20**:—
114.	lev. 14 mm.	H. **250**:—,	tai 1 × **50**:—	ja 10 ×	**20**:—
116.	lev. 16 mm.	H. **275**:—,	tai 1 × **55**:—	ja 11 ×	**20**:—

49. Upea miesten kult. savukv. kantasormus (16 × 12 mm). Hinta 150:— tai 5 × **30**:—.

46. Miest. kult. kantasorm. must. onyx-kivellä. Hinta 100:— tai 5 × **20**:—.

KULTAISET BISMARK RANNEKETJUT
(Kotelolukolla)

150.	Lev 3 mm.	Hinta	65:—,	tai	5 × 13:—
151.	Lev. 3,2 mm.	Hinta	75:—,	tai	5 × 15:—
152.	Lev. 3,7 mm.	Hinta	85:—,	tai	5 × 17:—
153.	Lev. 4,2 mm.	Hinta	95:—,	tai	5 × 19:—
154.	Lev. 5 mm.	Hinta	120:—,	tai	5 × 24:—
155.	Lev. 6 mm.	Hinta	150:—,	tai	5 × 30:—
156.	Lev. 7 mm.	Hinta	200:—,	tai	5 × 40:—

45. Kaunis miesten kult. sormus tumman sinisellä spinellillä. Hinta 150:— tai 5 × **30**:—.

51. Miesten kultasormus onyx kivellä. Hinta 72,50:— tai 5 × **14,50**:—.

66. Naisten upea kult. sorm. (isolla 14 mm. kivellä) a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. Hinta 105:— tai 5 × **21**:—.

59. Naisten kaunis kult. sorm. a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. c) savukv. Hinta. 115:— tai 5 × **23**:—.

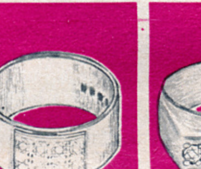
68. Naisten kult. sorm. pyöreällä 12 mm. kivellä a) savukv. b) rub. pun. spin. Hinta 80:— tai 5 × 5 × **16**:—.

58. Naist. kultainen sormus. pitkä (9 × 24 mm) a) savuk., c) tiik.silmällä. Hinta 95:— tai 5 × **19**:—.

104. Naist. kult. sorm. a) valk. b) akvam. vär. ja c) rub. pun. spin. Hinta 85:— tai 5 × **17**:—.

101. Upea naisten kult. sormus. 8:lla valkospinell. Hinta 80:— tai 5 × **16**:—.

99. Naisten kult. sormus 5:llä valkospinellillä Hinta 75:— tai **5x15**:—

KELLO-JA KULTALIIKE

O. VILANTO

Fredrikinkatu 18. HELSINKI 12

Tilaan postiennakolla osamaksulla/käteismaksulla esineen

N:o .... Mk ....

Nimi ....

Ammatti ....

Synt.aika ....

Osoite ....

Työpaikka ....

Sormustilauksissa ilmoittakaa sormuksen halkaisija tai ympärysmitta tarkasti.

KIRJOITTAKAA SELVÄSTI

18 kar. sileitä kihlasormuksia. Hinnat painon mukaan 12:— gramma. Alk. 60:——150:—, tai 5 × 12:— 30:—. Til. n:ot 5, lev. 5 mm., 6., lev. 6 mm., 7. lev. 7 mm, sekä 10, lev. 10 mm. Tasapäällisenä. Tiln:ot 5 T. lev. 5 mm. ja 6 T, lev. 6 mm. Taottu puolipyöreä. Til.n:o 6 TA, joissa hinnat 80:——120:—, tai 5 × 16:——24:—.

201. Kult. korvakoruja b) sininen spinelli, c) valk. spin., e) punainen korundi. Hinnat 48:— tai 3x**16**:—.

202. Kult. korvak. a) savukv., b) valk. spinelli, d) rub. pun., f) viol.vär., g) verik., h) vihr. turmal. vär. spinelli. Hinta 60:— tai 4x**15**:—.

SILPPUSÄKKI

Tony Curtisin uusin

Filmitähti Tony Curtis on asumuserossa 19 vuotta nuoremmasta vaimostaan Christine Kaufmanista, jonka kanssa hänellä on 3-vuotias Alexandra ja 1-vuotias Allegra. Tony ei paljon välien rikkoutumista enää sure, sillä hänellä on loistavalahjainen lohduttaja, epämääräinen tähdetär Joanne Malouf, joka muuten yleensä käyttää peruukkia. Christine on matkustanut äitinsä luokse Mallorcalle, jossa tämä omistaa talon. Mutta kauan hän ei aio täällä majailla, sillä hän on päättänyt jälleen ryhtyä filmihommiin, jotka aikoinaan Tonyn vuoksi jätti. Tulossa on elokuva »Return» (Paluu), jossa Christinellä on pääosa.

Judyn surullinen show

Laulu- ja filmitähti Judy Garland, joka niin usein on pettynyt elämässään, esittää New Yorkissa showta omasta henkilökohtaisesta tragediastaan. Hän saapuu esiintymispaikalle tunnin myöhässä, on hiukan päissään ja horjuu. Hän ei muista tekstejä, jolloin ohjaaja tulee lavalle kuiskaamaan oikeat sanat hänen korvaansa. Judy Garland haluaa näyttää yleisölle, minkälaista helvettiä hänen elämänsä on ollut ja yhä edelleen on.

Ex-kuninkaalle uusi sydän

Italian entinen kuningas Umberto (63) potee vaikeaa sydänsairautta, jonka vuoksi hänet on kuolemaan tuomittu. Nyt kuningas on pyytänyt apua etelä-afrikkalaiselta maailmankuululta sydänsiirtoja suorittavalta professorilta Christian Barnardilta. Umberto haluaisi itselleen uuden sydämen. Mutta odotuslistalla on häntä ennen monta muuta potilasta...

Kuulun professorin vaimo on kovasti miehestään huolissaan. Christian Barnardilla ei ole enää aikaa perheelleen. Hän viettää vapaa-aikansa yöklubeissa filmitähtien kanssa. Juo viskiä eikä huolehdi huomisesta. Kuuluisuus on kihahtanut päähän. Onko siinä oikeastaan mitään ihmeteltävää? Professori Barnardkin on vain ihminen!

Fabiola leikattiin

Belgian kuningatar Fabiola (40) leikattiin helmikuun 25. päivänä Brysselissä. Leikkaus tehtiin, että Fabiola vihdoinkin saisi kaipaamansa lapsen. Tämä oli viimeinen keino. Kuningatar on jo keran aikaisemminkin leikattu ilman minkäänlaista tulosta. Tällä kertaa leikkaus eroaa hiukan edellisestä. Jos nyt on epäonnistuttu, ei kuningattarella ole enää koskaan mahdollisuutta saada perillisiä. Keskenmenoja on tähän mennessä ollut viisi. Belgian hovissa eletään siis parhaillaan äärimmäisen jännityksen vallassa.

Vaarallinen käsi

Televisiolähetys keskeytyi, kun laulajatar Petula Clark laski kätensä laulaja Harry Belafonten käsivarrelle. Syy: Petula on valkoihoinen ja Harry neekeri. Mustat ja valkoiset eivät Yhdysvalloissa saa julkisesti koskettaa toisiaan. Petula Clark

oli äärimmäisen hämmästynyt keskeytyksestä ja sanoi, että hän tekee, mitä haluaa. Show-ohjelmaa yritetään kuuleman mukaan vielä jatkaa kaikesta huolimatta. (Kuvassa Harry pikku poikansa kanssa.)

KÄÄNNÄ

POP

UUTUUS

US. ARMY

POP

KAULARIIPUS

HOPEOITU LUOTI 4:95

HOPEINEN TUNTOLEVY 9:50

HOPEOITU TUNTOLEVY 4:95

KULT. TUNTOLEVY 29:-

KAIVERRUS

nimi + synt. aika 1:-

MAHDOLLISET

LISÄKAIVERRUKSET 1:-

SUOSION SAAVUTTANEET KORUT!

TILAAN POSTIENNAKOLLA os "US ARMY"

POSTE RESTANTE H:ki 18

☐ Hopeoitu luoti

☐ Hopeinen tuntolevy

☐ Hopeoitu tuntolevy + Postikulut

☐ Kult. tuntolevy

☐ Kaiverrus: ____________________

Nimi ____________________

Läh.os. ____________________

Postitoimp. ____________________

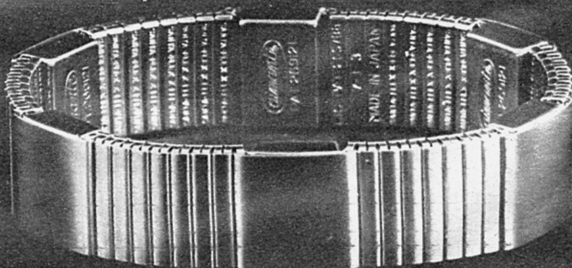
HYMY 2

Vaivaako Teitä

- NIVELSÄRKY
- UNETTOMUUS
- PITKÄAIKAINEN PÄÄNSÄRKY
- JÄYKKÄ NISKA

Kokeilkaa tieteellisesti tutkittua biomagneettista FERRI terveysranneketta: Se auttaa!

Magnetismi

On jo kauan tiedetty, että ihminen on altis auringon magneettisen kentän vaikutukselle. FERRI'n vaikuttavat aineosat ovat erityiset biomagneetit, jotka ovat sijoitetut määrättyyn suhteeseen toisiinsa. Nämä luovat FERRI'n magneettikentän, jonka läpi veri kulkee.

Patentoitu 43:ssa maassa

Sekä prof. Nakagawan että toht. Tanakan tutkimukset Japanin Biomagneettisessa laitoksessa ja Tokion Yliopistossa osoittivat, että veren kulkiessa FERRI'n magneettikentän läpi se ionisoitui ja syntyi heikko elektromotorinen voima. FERRI'n tehokas vaikutus todettiin hoidettaessa mm. korkeata verenpainetta, pitkäaikaista päänsärkyä, unettomuutta jäykkää niskaa ja eri reumasairauksia.

Tuloksia lyhyessä ajassa

Yllättävän hyviä tuloksia saavutettiin monessa tapauksessa jo lyhyen ajan FERRI-käsittelyn jälkeen. Peräti 60 %:lla korkeasta verenpaineesta kärsivillä koehenkilöillä todettiin huomattava parannus jo **neljäntoista päivän kuluessa.**

FERRI-terveysranneke on vahva apu reumaan, särkyihin ja unettomuuteen. Tilatkaa jo tänään biomagneettinen FERRI-terveysranneke. Se on tyylikkäästi muotoiltu, kullattu tai hopeoitu, ja se maksaa vain 29:50.

FERRI ei ole mikään tavallinen ranneke!

Leikatkaa irti kuponki ja lähettäkää se osoitteella

BIO-MAGNEETTI, BOX 10 541, Helsinki 10

Täten tilaan 14 päivän palautusoikeudella postiennakolla ...... kpl. FERRI-biomagneettinen terveysranneke naisille/miehille, kullattu/hopeoitu.

Nimi ....

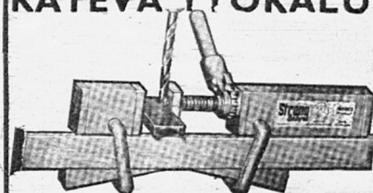
Osoite ....

Hymy 4

HINTAYLLÄTYS

19.-

KÄTEVÄ TYÖKALU

Strong Baby

Strong Baby on kätevä erikoistyökalu. Se soveltuu yhtä hyvin ammattimiehen kuin askartelijankin käyttöön.

Voitte käyttää Strong Babyä viilapenkkinä, höyläpenkkinä, nostimena eritavoin, liimapuristimena, jonka puristusväli on rajattomasti säädettävissä, levittäjänä ym.

Rungon ja tartuntakoukun väli 45 mm, puristus tai nostovoima 1000 kg, puristimen pituus 210 mm, kiristyspituus 105 mm, omapaino 2,5 kg, mukana seuraa vastakappale + kiilat. Jokainen joka puuhaa ja rakentelee tarvitsee Strong Babyä. Mikäli ette ole tyytyväinen, voitte palauttaa sen 8 pv:n aikana. Tähän hintaan rajoitetusti. Tilatkaa postiennakolla; osoitteemme

C-MYYNTI OY

Puuvillatehtaankatu 12, Tampere
Puhelin 931-33506 Box 1503

Nimi ____________________

Osoite ____________________

VERKKO/PARISTO

NAUHURI 5"

vain 28 mk/kk

Korkealuokkainen äänentoisto, ihanteellinen kotona, autossa, toimistossa. Sharp uutuus transistori nauhuri, musiikin kuunteluun, kielten opiskeluun. Erityisen korkea laatu, suuri 5" kelakoko. Toistoaika nauhasta riippuen jopa 6 tuntia. 2 eri nopeutta 9,5 ja 4,75. Voidaan myöskin käyttää valmiiksi äänitettyjä nauhoja. Korkealuokkainen mikrofoni varustettuna kauko-ohjauksella Verkkoliitäntäjohto korvakuuloke, täysi- ja tyhjänauhakela, paristot sekä käyttöohje seuraavat vakiovarusteina mukana. Käteisellä 289:—.

PIRKK A-TV

Rautatienkatu 18 Tampere puh. 28001

Lähettäkää Sharp-nauhuri kät.maksulla osamaksulla postiennakolla. Vastaanottaessani suoritan mk 60:— + rahti ja kuukausittain 9 × 28:—, minkä jälkeen nauhurin omistusoikeus siirtyy minulle. — 6 kuukauden takuu. Palautusoik. 8 pv. aikana.

Nimi ....

Osoite ....

Kirjoilla .... Ikä .....

Työpaikka ....

Mieluimmin painokirjaimin

....

Omakätinen nimikirjoitus

Zsa Zsa Gaborin ajatelma

Menneiden vuosien loisteliaan sexpommi Zsa Zsa Gaborin mietelmä kuuluu näin: — Minua huvittavat kovasti naiset, jotka ovat huolissaan siitä, miltä näyttävät aamulla herätessään. Eihän se ole tärkeää. Tärkeää on vain se, miltä nainen näyttää illalla vuoteeseen mennessään.

Charlesin säädytön rakastettu

Englannin kruununprinssi Charles (19) on jo pitemmän aikaa seurustellut täysin porvarillisen tytön kanssa. Tytön nimi on Nicola Buxton, ammatiltaan opettajatar. Nicolan isä, majuri Buxton, on prinssi Philipin hyvä tuttava, mistä johtuen miesten lapset ovat melko paljon joutuneet tekemisiin toistensa kanssa jo pienestä pitäen. Mutta kukaan ei aavistanut, että asiat kehittyisivät näin pitkälle. Edes prinssi Philip ei kannata nuorten avioliittoa — saati sitten kuningatar Elisabeth.

Ei annettu kuolla

Filmitähti Jennifer Jones hyppäsi jyrkältä kallionrinteeltä jokin aika sitten ja toivoi kuolevansa. Mutta erään poliisin pikaisen toiminnan ansiosta hänet saatiin ajoissa sairaalahoitoon. Syy, miksi Jennifer halusi kuolla, oli yksinäisyys. V. 1965 hänen miehensä tuottaja David O. Selznick kuoli, pojat Bob ja Mike edellisestä avioliitosta olivat jo silloin naimisissa, tänä vuonna 13-vuotias tytär Mary Jennifer pääsi sisäoppilaitokseen. Ketään ei jäänyt tähden seuraksi, jonka yleisö oli jo auttamattomasti alkanut unohtaa. Jennifer Jones ei nähnyt elämässään mitään, minkä vuoksi elää.

Kallis elämäkerta

Upporikas kreikkalainen laivanvarustaja Aristoteles Onassis on kertonut elämäkertansa amerikkalaiselle lehtimiehelle nimeltä Willi Frischauer. Alkajaisiksi Willi sai Onassikselta noin 202, 500 nykymarkkaa kirjoittamisen vaivoista. Nyt suuri amerikkalainen lehti Ladies Home Journal on ostanut yksinoikeuden romaaniin ja maksaa noin 20 mk — sanalta. Eivät siis kaikki toimittajat ole köyhiä . . .

Onnellinen ruma

Etevä englantilainen näyttelijätär Rita Tushingham (»Hunajan maku» ja »Temppu») on onnellinen, koska hän ei ole liialla kauneudella pilattu. — Jumalan kiitos, etten ole koskaan ollut kaunis. Minun ei tarvitse pelätä vanhuutta — en voi menettää ulkonäköäni, koska minulla ei ole koskaan edes ollut minkäänlaista ulkonäköä! Minun ei tarvitse tehdä muuta kuin yrittää olla hyvä näyttelijätär, sanoo Rita, joka on naimisissa ja yhden lapsen äiti.

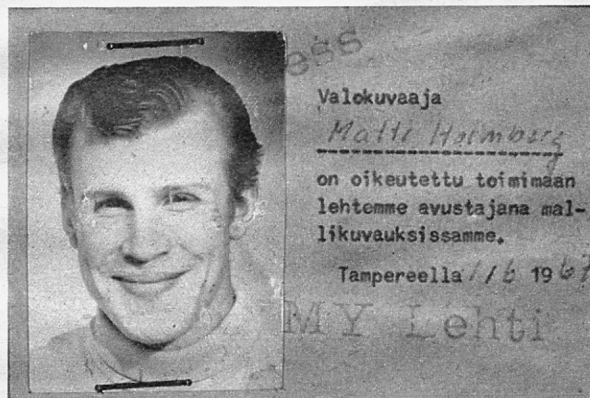
Huijareita

Paperikauppias Vera Karhamo Helsingistä lähetti toimitukseemme liikkeensä portailta löytämänsä »lehtikortin». Kiitämme kovasti kortin lähettäjää, sillä saimmehan näin kiinni erään lehtemme nimeä väärin käyttäneen henkilön. Hän ei ole ainoa, meille on monasti tullut soittoja, joissa kerrotaan henkilöistä, jotka omaa etuaan tavoitellen ovat esiintyneet Hymylehden toimittajina.

Maailman rikkain filmitähti

Tällä hetkellä maailman rikkain filmitähti on hämmästyttävää kylläkin — Peter Sellers. Hän ei heittele rahojaan sinne sun tänne kuten useimmat muut tähdet. Mutta jollakin tapaa hänenkin täytyy todistaa maailmalle upporikkautensa: tässä eräänä päivänä hän pysäköi yhden Rolls Royce-autoistaan BBC:n radiotalon eteen ja jätti sen sinne. Auto seisoi paikallaan yli neljä kuukautta, ennen kuin joku korjasi sen parempaan talteen.

Valokuvaaja Matti Holmberg on tekaissut »lehtikorttinsa» melko alkeellisesti pienelle paperipalalle liittäen mukaan valokuvansa ja lasten leikkikirjasimilla lyötyjä leimoja. Hymylehden nimenkin hän on latonut väärin! Kortissa väitetään, että hänellä olisi oikeus toimia avustajanamme mallikuvauksissa. Vanha tapa iskeä hyvännäköisiä tyttöjä, vai kuinka?

TILAUSSHEKKI

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

HYMYLEHTI

Puutarhakatu 8
TAMPERE

Tampereen postikonttorin lupa n:o 250/68

postitse Ⓒ *myynnistä* *postitse* Ⓒ *myynnistä*

tässä tulee

STEREO

ja mikä hinta 372:—

(osamaksulla 72:—, käsiraha ja 10 x 33;—)

SOITIN MAAILMANKUULU GARRARD, automaattinen katkaisija, äänivarren painosäätö, kokometallirunko jousitettu jalopuualustaan, erittäin korkealuokkainen moottori, joka takaa tasaisen ja äänettömän käynnin. GARRARD-sarjan suosituin malli.

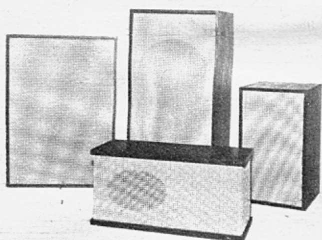
VAHVISTIN kaksikanavainen stereo 2×3 W sinus, erilliset säädöt kummallekin kanavalle, täystransistoroitu.

KOVAÄÄNISET TH 6 kompakt, painekammiomenetelmä. (Katso allaolevasta kuvasta).

TAKUU PUOLI VUOTTA
TEHKÄÄ TILAUKSENNE HETI!

Kaupantekijäisiksi 30 sm LP stereolevy.
Mainitkaa tilauksessa toivomuksenne.
Voitte luonnollisesti soittaa myös kaikki monolevyjä tällä soittimella.

UUSI FANTASTINEN KUUNTELUNAUTINTO

LUXUSLUOKAN ÄÄNIBOXIT TUOVAT ORKESTERIN **TÄYDELLISENÄ** KOTIINNE

NYT EDULLISEMMIN KUIN KOSKAAN

Liittäkää boxi matkaradioonne, nauhuriinne, levysoittimeenne, stereoonne, radioonne, televisioonne, kaikkiin missä on lisäkovaäänis liitäntä. Ohmiluku 4—8.
Todetkaa mitä saatte »irti» laitteestanne. Mikäli ette ole tyytyväinen voitte palauttaa boxin (boxit) 8 pv aikana.

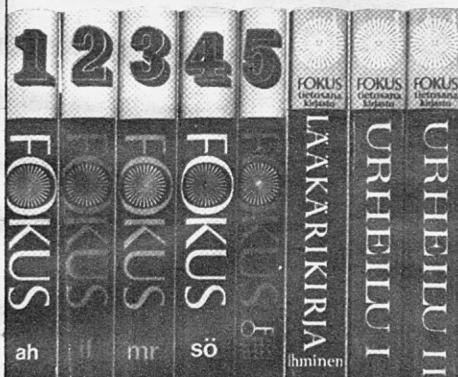
Tyyppi	Kät. hinta	Osamaksulla
TH 2 Popular	129:—	29:— käsiraha ja 6 × 17:70
TH 6 Kompakt	115:—	25:— » » 6 × 15:90
TH 7 Maximal	188:—	38:— » » 6 × 26:50
TH 8 Special	89:—	19:— » » 6 × 12:40

Mikäli tilaatte 2 kpl laskemme hinnat yhteen.

Tyyppi	Teho	Toistoalue	Mitat	Ohmiluku
TH 2 Popular	10 W	50—18 000	355 × 495 × 155	4
TH 6 Kompakt	10 W	50—18 000	200 × 350 × 205	4
TH 7 Maximal	14 W	35—20 000	280 × 260 × 575	4
TH 8 Special	10 W	60—16 000	410 × 204 × 165	4

VALMISTETTU PAINEKAMMIOMENETELMÄLLÄ, paitsi Special, jossa basso refleks menetelmä.
PUULAATU TEAK JA JAKARANDA.

NYT ARVOTEOKSET EDULLISESTI

Fokus

tietosanakirjasto

20:-lla kirjasto kotiin ja loput 20,- kk

Dumas'n Historialliset romaanit kuvittavat historian värikästä todellisuutta

LOISTAVAN EDULLINEN TILAISUUS säästäkää 31,60 — Dumas'n Historialliset romaanit I ja II sarja (yhteensä 14) vain 144:10. Alkumaksu 14:10 ja kuukausimaksut 10 × 13:—

ALLAOLEVA LUETTELOMME TARJOAA TEILLE LISÄKSI SEURAAVAT TEOKSET:

Tilaan rastilla merkitsemäni kirjat korottomasti ja rahtivapaasti
HUOM. Ulkomaille ainoastaan käteisellä

☐ kuukausimaksulla ☐ käteisellä	hinta	kk-maksu
☐ Fokus-tietosanakirja 1—8 ns	520:—	20:—
☐ Fokus-tietosanakirjasto 1—7 kk	470:—	20:—
☐ Uusi Tietosanakirja 1—24 ns	1035:—	
Kirjojen saapuessa 20:—, seuraavat 35:—/kk		
☐ Koululaisen Tietosanakirja 1—5 muovik.	245:—	15:—
☐ Fokus 1—5 ns	310:—	15:—
☐ » » kk	290:—	15:—
☐ Fokus-Lääkärikirja Ihminen ns	70:—	15:—
☐ » » » kk	60:—	15:—
☐ Fokus-Urheilu 1—2 ns	140:—	15:—
☐ » » » kk	120:—	15:—
☐ Tiedon Portaat 1—8 ns	320:—	15:—
☐ » » » kk	256:—	15:—
☐ Suuri Tietokirja 1—8 ns	320:—	20:—
☐ Suuri Eläinkirja 1—2 ns	264:—	20:—
☐ Suomen Sana 1—24 ns	648:—	40:—
☐ » » » kk	492:—	35:—
☐ Kaunis Maailma 1—9 ns	693:—	20:—
☐ Suuri Luonnontieto 1—4 muovik.	330:—	15:—
☐ Autojen Sähkövarusteet muovik.	53:—	10:—
☐ Dieselmoottorit 1—2 muovik.	97:—	10:—
☐ Autosähkövar. + Dieselmoott. 1—2 yhdessä	150:—	15:—
☐ Jalna-sarja 1—6 kk	130:60	15:—
☐ Maailman Suurromaaneja I sarja 1—12 ns	150:—	30:—
☐ Dumas: Historialliset romaanit sarja 1—14	144:10	13:—
☐ Metsästäjän tietokirja ns	56:—	15:—
☐ Sähkötekniikan käsikirja 1—2 muovik.	110:—	10:—
Valmistuu toukokuussa		

Ⓒ MYYNTI OY
☎ 33506 BOX 1503, TAMPERE

Tilauskuponki

TILAAN
osamaksulla ☐
käteisellä ☐

Tuote ______________________

Puuvillatehtaank. 12 Tampere
Postilokero 1503 puh. 33506

____
nimi painokirjaimin

____
arvo tai ammatti

____
täydellinen osoite puh.

____
omakätinen nimikirjoitus H 4

RAPPIONARKOMAANI

Haastattelu:
HANNU RAHKONEN

Kuva: VEIKKO LINTINEN

Narkomaani tekee kaikkensa saadakseen ainetta. Samoin tekee juoppokin. Mutta ero on mielestäni siinä, että juoppo saattaa antaa ryyppykaverilleen krapularyypyn. Narkomaani ei anna viivaakaan ilmaiseksi. Juopoilla on usein muutakin yhteistä kuin viina, mutta »nisejä» yhdistää vain myrkky. Alkoholisti voi olla ilman viinaa, mutta narkomaani e i v o i o l l a ilman »ainetta». Sitä on pakko saada ja keinoja on paljon.

— Pahimpina aikoina olen usein nähnyt unia huumausaineista. Rauhallisesta nukkumisesta ei ole ollut puhettakaan. Unet ovat tavallisesti nautinnollisia aina siihen saakka, kunnes pullo tai ampulli halkeaa. Juuri kun on saanut ruiskun täyteen ainetta, se särkyy tai pistäminen suoneen ei onnistu. Aina jokin menee vinoon. Se on tuskallista.

□ □

Mies, joka tämän tarinan kertoo, on keski-ikäinen, parhaassa iässään. Hänen elämässään ei ole muuta vikaa kuin huumausaineet, lääkkeet ja viina. Hän on niitä narkomaaneja, jotka voivat käyttää huumausaineiden kanssa samanaikaisesti alkoholia. Hänen elämänsä aamut ovat suurimmaksi osaksi olleet kahden krapulan aamuja.

Tämän miehen mielestä huumausaineiden käyttö ei missään muodossa ole mieltä ylentävää, ajatuksia jalostavaa tai tajuntaa laajentavaa. Näinhän nuoret underground- kulttuurin älylliset edustajat väittävät.

— Heidän höpätyksensä on lasten leikkiä, mutta se leikki on vaarallista ja kallista: hintana voi olla elämä. Huumausaineiden avulla ei luoda kulttuuria, sanoo tuo sairas mies. Hän tietää mistä puhuu, sillä hän ei muista ainetta, jota ei olisi tullut kokeilluksi. Kaikki alkoi vaarattomalta tuntuvasta kokeilusta. Tuloksena on pahasti raunioitunut, itsensä tuhonnut ihmispoloinen, jonka tulevaisuus ja elämä ovat huumausaineiden ja alkoholin varassa. Se perustus ei ole luja.

Hän ei syytä ketään, korkeintaan itseään. Hän ei halua esiintyä omalla nimellään, koska liika rehellisyys voi olla pahasta. Vaikka Hymylehdessä on tapana käyttää omaa nimeä, teemme tässä tapauksessa poikkeuksen. Tällä narkomaanilla on työpaikka ja hän pystyy mitenkuten hoitamaan työnsä. Hänen kertomuksensa on sellainen, ettei ole syytä arvella sitä vilpilliseksi — jokainen sana on yhtä totta kuin itsensä Jumalan sanat.

Motiivina sille, että hän on kertomuksensa kertonut, ei ole siis kuuluisuuden tavoittelu, ei myöskään raha. Ehkäpä motiivi on se, että hän haluaa osoittaa muutamia epäkohtia narkomaanien hoidossa, lääkäreissä, yhteiskunnassa. Ehkä hän toivoo, että hänen kertomuksensa pelastaisi koko joukon viattomia kokeilijoita kierteestä, josta pahimmassa tapauksessa pääsee irti vain yhdellä tavalla: kuolemalla.

□ ÄIDIN KUOLEMA

— Kun muutimme Helsinkiin, olin noin viisivuotias. Emme ehtineet kauan asua kaupungissa, kun äitini kuoli järkyttävällä tavalla. Olimme äidin kanssa menossa Hietaniemen torille ostoksille. Sinebrychoffin puiston lähettyvillä ylitimme kadun. Äitini kulki metrin verran edelläni. Näin kuinka muuan polkupyöräilijä törmäsi äitiin. Hän kaatui, takaraivo murskaantui eikä minulla kahden tunnin kuluttua enää ollut äitiä. Kadussa oli vielä kauan musta läiskä. Äitini äkillinen kuolema on järkyttävistä kokemuksistani järkyttävin.

— Isä otti siirron maaseudulle. Oltuaan vuoden verran leskenä, hän meni uusiin naimisiin. Pian muutimme takaisin Helsinkiin, mutta kohta taas maalle talvisotaa pakoon.

— Äitipuoli ei vastannut oikeaa äitiä. Isän kanssa en tullut toimeen, vaan jatkuvasti meillä oli jotain rähinää. Valitettavasti voin tunnustaa, etten surrut isäni kuolemaa.

— Olin irrallinen nuori ja opin tuntemaan alkoholin ja huumausaineet varhain. Kukaan ei tiedä miksi Jeppe juo tai miksi minusta tuli narkomaani. Ehkä kaikki tuo: äidin kuolema, isän kovuus, äitipuoli, ujous, kokeilunhalu, johti minut narkomaanin todella kapealle polulle.

□ »FASUN» JENGI JA »KALPEA KAMALA»

— Kun viimeksi muutimme Helsinkiin, se oli vuonna 1946, oli »Fasulla» (Fazerin kahvila) oma jengi. Siihen minäkin jollain tavalla liityin. Balladi-niminen kuppila oli yksi kokoontumispaikoistamme. Tässä jengissä kokeilin ensimmäisen kerran heroiinia, joka siihen aikaan oli muodissa.

— Pilleri jauhettiin tavallisesti paperirahan välissä ohueksi pölyksi, jota nuuskattiin. Alussa ei pistetty suoneen. Ensimmäinen kerta ei ollut millään tavoin miellyttävä, koska otin liian suuren annoksen. Kun opin annostelemaan aineen oikein, se oli mukamas hienoa. Se tosiaan oli hienoa vielä silloin.

— Heroiinista tulee riippuvaiseksi parissa viikossa. Kun en aina saanut ainetta, alkoi abstinenssi- eli vieroitusoireita tulla päiväsaikaan koulussa. Aloin käyttää heroiinia päivälläkin. Opettajat ihmettelivät, pinnasin, koulunkäynti jäi lopulta kesken. Vähitellen kotonakin saatiin tietää, että käytin huumausaineita, mutta vanhempani eivät oikein ymmärtäneet koko asiaa.

— Muuan huumausaineiden välittäjä ja myyjä oli lempinimeltään »Kalpea Kamala». Tämä nainen oli päivisin toimessa huoltovirastossa. Iltaisin hän myi heroiinia kasvoillaan suruharso. Omien sanojensa mukaan hän itse ei käyttänyt heroiinia, mutta luulen hänen kuitenkin käyttäneen sitä. Varsin monet huumausaineiden välittäjistä ovat itsekin narkomaaneja ja hankkivat toimeentulonsa myyntityöllä.

— Sota-aikana heroiinia sai lähes kaikilta lääkäreiltä yskään ja nuhaan. Myöhemmin se liuotettiin tislattuun veteen ja ruiskutettiin suoneen. Siitä tuli nopea säväys. Muutamassa sekunnissa aine alkoi vaikuttaa. Määrätyt lääkärit kirjoittivat reseptejä erilaisia lahjuksia vastaan. Sain rahaa huumausaineisiin milloin mistäkin. Kotoa sain taskurahoja. Lisäksi olin työssä silloin tällöin.

— Vuonna 1948 heroiini loppui. Silloin siirryttiin morfiiniin. Mielestäni heroiini oli parempaa. Kun morfiini meni tiukalle, tuli algidon. Alussa sitä jaettiin narkomaaneille ilmaiseksi. Lääketiede oli tehnyt suuren keksinnön narkomaanien parantamiseksi. Viisi viivaa algidonia teki morfinistin terveeksi ja hyväkuntoiseksi. Tuon lääketieteen suuren keksinnön suuri voima oli siinä, että algidonia saaneista morfinisteista tuli algidonisteja. Eläköön lääketiede.

— Algidon keksittiin Saksassa, josta kaava joutui amerikkalaisille. Aineen valmistus on kuulemma tavattoman yksinkertaista. Sen kaikkia aineita saa vapaasti mm. Suomesta, mutta kaavaa ei tunneta.

□ NARKOMAANIN ELÄMÄNKENTTÄ

— Narkomaanin elämänkenttä supistuu vain yhden ainoan teeman ympärille: Mistä saan rahaa, mistä saan huumausainetta, mistä saan sitä huomenna. Kaikki muu menettää merkityksensä. Mitään muuta elämänlankaa ei ole olemassa. Yleensä huumausaineita jatkuvasti käyttävä ei koskaan anna vaikutuksen loppua kokonaan, koska oireet saattavat tulla niin voimakkaiksi, ettei enää pysty hankkimaan ainetta lisää. Moni on kuollut. Viime syksynä löydettiin eräs tuntemani »nisti» asunnostaan kuolleena. Tarkkaa kuolinsyytä en tiedä, arvelen vain. Viimeksi on kuukauden sisällä kuollut kolme narkomaania.

— Kaikki normaalit vietit ovat narkomaanilla lamassa — häntä ei voi nainenkaan muuttaa. Moni nainen on pettynyt ja pilannut elämänsä. Minä en ole avioliitossa. Elämä on kaikin puolin rauhatonta. Unet ovat usein hirvittäviä painajaisia, jotka aina päättyvät onnettomasti. Juuri kun on saanut ruiskuun sopivan annoksen ja on pistämäisillään sen suoneen, tapahtuu jotain: ruisku halkeaa tai neula katkeaa. Tuskatilat, nivelsärky, tunne kuin hiiret juoksisivat pitkin ruumista, ovat yleisiä.

— Kun aloitin huumausaineiden käytön, opin tuntemaan noin 400 narkomaania Helsingissä. Tästä poppoosta on tuskin sata enää elossa. Muut ovat kuolleet tai tappaneet itsensä.

— Jalkani ovat hirvittävän näköiset. Kaikki suonet on hakattu näkymättömiin. Samoin on käsivarsieni laita. Olen ollut jalkaleikkauksessakin, koska suuriin laskimoihin oli muodostunut kummallisia pusseja. Muistini on tavattoman huono. En enää voisi elää tavallista, normaalia elämää.

— Moni narkomaani on kuollut, koska ei ole mennyt sairaalaan. Moni ei millään ehdolla mene sairaalaan, koska siellä ei saa ainetta, ei mitään. Kun nisti sairastuu ja viedään sairaalaan, tulevat sairauden lisäksi vielä vieroitusoireet. Sekin on koitunut monelle kuolemaksi. Mieluummin he jäävät johonkin murjuun kuolemaan. Sairaalassa pitäisi antaa ainetta, ehdottomasti. Jos narkomaani lähtee pois sairaalasta, hänen on allekirjoitettava paperi, jossa sanotaan, ettei sairaala vastaa potilaasta.

— Englannissa valtio ohjaa narkomaanin lääkärin vastaanotolle. Valtio maksaa hänen tarvitsemansa morfiiniannokset. Narkomaanit voivat käydä työssä, he saavat varmasti elintärkeän annoksensa, heidän elämänsä on turvattu. Kroonikkoja ei yritetäkään parantaa. Niin on halvempaakin menetellä, morfiini on tavattoman halpaa. Suomessa kaikki on niin salakähmäistä.

— Olen usein hakeutunut sairaalahoitoon vapaaehtoisesti, mutta hoidolla ei ole ollut suurtakaan vaikutusta. Ensimmäisen kerran olin hoidossa vuonna 1953, koska halusin päästä eroon huumausaineista ja alkoholista. Menin Nikkilän sairaalaan vähennyskuurille. Annokset pienenivät päivä päivältä, viimeinen oli vain pari viivaa. Kun sekin loppui, tuli helvetti. Sain sähköshokin ja olin unessa ja horroksessa suurin piirtein viikon. Kun heräsin, halusin vaatteeni. Läksin pois, menin Helsinkiin ja hankin heti ainetta. Nikkilässä olen ollut pari kertaa, Järvenpäässä neljästi,

Tällainen on "hakattu" jalka. Narkomaanien keskuudessa ruiskeen pistämistä suoneen kutsutaan hakkaamiseksi. Näky ei ole erityisen viehättävä.

Lapinlahdessa kerran ja Hesperiassa kahdesti.

— Se hyöty sairaalakäynneistä on ehkä ollut, että olen siirtynyt yhä enemmän alkoholiin. Mutta tuntuu siltä, että alkoholi on nyt minun ongelmani. Muutaman kerran olen huumausaineita ja lääkkeitäkin käyttänyt. Luojan kiitos, että huumausaineet ovat nyt Helsingissä tiukalla. Kun on jotain käyttänyt ja jostain luopunut, tulee aina jokin uusi aine tilalle, kierre on loputon. LSD:täkin täällä on liikkeellä ja luulen, että se vuoden kuluessa yleistyy voimakkaasti.

— Huumausainekauppa ei käsitykseni mukaan ole mitenkään organisoitunut, vaan perustuu yksityisyritteliäisyyteen. Jotkut tekevät matkoja Ruotsiin varsin usein. Uskon kuitenkin, että organisoituminen tapahtuu ennen pitkää.

— Hashis tekee ainakin minut ihan hölmöksi. Kun ollaan »pilvessä», silloin tosiaan vain ollaan eikä useinkaan tehdä mitään. Jutut huumausaineorgioista ovat suurimmaksi osaksi keksittyjä. Huumausaineethan tavallisesti lamaannuttavat normaalit vietit. Nuoriso etenkin kuvittelee, että huumausaineet ovat jotain jumalaista. He vain matkivat apinoiden tavoin toisiaan ja esikuviaan.

□ TAKAA-AJETUT

— Vuonna 1956 sattui sellainen tapaus, että muuan kuuluisa huoltopoliisi, »Piikki-Nokka» nimeltään, tuli kerran vastaani. Hallussani oli 300 viivaa algidonia. Juoksin lähimpään baariin ja suoraan miesten vessaan. Iskin kaiken suoniin. Vasta sitten avasin oven ja jouduin tietenkin suoraan Pengerkadun poliisiasemalle. Kaksi päivää viruin siellä, mutta en kertonut mitään. Jos olisin kertonut, olisin päässyt heti pois.

— Muuan toinen tapaus sattui Hämeentiellä, jossa olin eräässä asunnossa algidoni- ja pirtukekkereissä. Huoltopoliisi oli jostain saanut vihjeen ja he tulivat oven taakse metelöimään. Vasta neljän aikaan aamulla olivat kaikki luvattomat aineet lopussa ja avasimme oven. Pengerkatu oli jälleen päämäärä. Paikka on tullut tutuksi.

— Olen jo maininnutkin, että narkomaani tekee mitä tahansa saadakseen rahaa aineeseen. Siksi suurin osa Helsingin naisnarkomaaneista on joko prostituoituja tai myymälävarkaita tai molempia. Ainaisesta pelosta ja takaa-ajettuna olemisesta huolimatta he jatkavat elämäntapaansa. On pakko.

□ SENSAATIOUUTISET

— Huumausaineista on vallalla paljon harhakäsityksiä. Hyvä esimerkki oli Helsingin Sanomien aikanaan julkaisema sensaatiouutinen, jonka otsikko julisti kissan kokoisin kirjaimin: »Huumausainekauppias pidätetty Helsingin asemalla». Lehdessä oli kuva, jossa kaksi rotevaa passipoliisia raahasi mukanaan tätä onnetonta. Nauroin katketakseni tuolle jutulle. Todellisuudessa ei ollut kysymys lainkaan huumausaineesta, vaan aivan tavallisesta unilääkkeestä, jota melkein jokainen lääkäri kirjoittaa unettomuuteen. Lääkkeen nimi oli Bentobromital, pelkkä promidiyhdiste.

— Tosin Helsingissä on elänyt ammattikunta, joka vuosikausia on hankkinut toimeentulonsa etupäässä algidonin ja methedrinen myynnillä. Heillä on ollut tapana matkustella ympäri maata reseptejä hankkimassa. Eräs keino on ollut väärennetyt syöpäpotilaan paperit — niitä värkättiin yhteen aikaan kovasti. Lääkintöhallitus on kuitenkin ryhtynyt kovempiin toimenpiteisiin ja nykyisin ei näitäkään aineita saa enää kovin helposti.

— Vuonna 1955 narkomaanit keksivät oivan keinon, millä saada huumausaineita. He väärensivät maaseutulääkäreiden reseptejä. Laki on sellainen, että ainoastaan sillä paikkakunnalla, jolla lääkäri toimii, ovat hänen reseptinsä laillisia. Mutta maaseutulääkärin reseptin voi esimerkiksi helsinkiläinen lääkäri tarkistaa ja panna nimensä alle. Tällä konstilla hankittiin yli 10 litraa Algidonia. Lopulta kävi käry ja viitisentoista nistiä oli raastuvassa. Tuomiot vaihtelivat 3—14 kuukauteen kuritushuonetta. Oikeuden puheenjohtajana oli silloin Kurt Valden.

□ ONKO ONGELMAA?

— Lääkintöhallitus väittää, ettei meillä täällä Härmässä ole mitään huumausaineongelmaa. Mutta on se vain kummallista, että eräät lääkärit ovat vuosikymmeniä saaneet rauhassa kirjoittaa huumausainereseptejä. Joukossa on myös lääkintäneuvoksia. Ennen marihuanan tuloa kaikki täällä käytetty myrkky tuli lääkäreiden kautta.

— Olisi siis aika joidenkin meidän kunnianarvoisen lääkärikunnankin edustajien aika saada nokilleen. Sattumalta tiedän joka ainoan lääkärin nimen, joka on saanut kiellon ensimmäisen luokan myrkkyjen kirjoittamiseen. Mutta se on vain murto-osa niistä jotka siihen ovat syyllistyneet.

— Ne lahjukset, joita lääkärit vaativat resepteistään, ovat hyvin vaihtelevia. Eräs kirjoitti vain naisille määrättyä palvelusta vastaan. Mutta oli myös eräs toinen lääkäri Helsingissä, jolle kelpasivat vain miespotilaat. Jostain syystä hän pyysi reseptiä pyytämään tullutta miestä riisuutumaan alasti ja tutki tämän sukupuolielimet varsin tarkoin tiedustaen kuinka ne nykyisin toimivat. Jos mies oli nuori ja hauskan näköinen, tuli resepti helposti ja melko halvalla. Toisille täytyi viedä määrätyn merkkistä konjakkia tai viskiä. Joillekin kelpasi pelkkä raha.

— Jotkut lääkärit ovat ansainneet tällä toiminnallaan suuria omaisuuksia, huviloita, autoja jne. Muuan lääkäri kirjoitteli reseptejä tukuttain, joita sitten eri apteekeista noudettiin. Lahdessa toimi kerran muuan lääkäri, jonka vastaanotolla joka päivä kävi Helsingistä joku.

— Voisin luetella vaikka kuinka monta sokeaa ja vanhuudenhöperöä lääkäriä, joka on kirjoittanut erilaisia myrkkyjä tajuamatta mitä tekee. Laki on niin hullu, että lääkäri säilyttää oikeutensa, tulipa kuinka vanhaksi ja sairaaksi tahansa. Helsingissä on tällä hetkelläkin lääkäri, joka kirjoittaa reseptejä, vaikka viherkaihi on vienyt häneltä näön lähes täysin.

— On ihme, ellei huumausaineongelmaa aleta pitää todellisena ongelmana. Ellei se ole yhteiskunnalle vielä ongelma, se on sitä sadoille narkomaaneille, joiden keski-ikä laskee jatkuvasti. □

Strong!

MIEHET JOTKA MENEVÄT NÄKEVÄT JA TEKEVÄT VETÄVÄT NE VÄKEVÄT

Filter Strong
vahva savuke

nyt nykyvahvat
tupakat, miehille tehdyt
tukevat
kaupoissa
kautta maan.

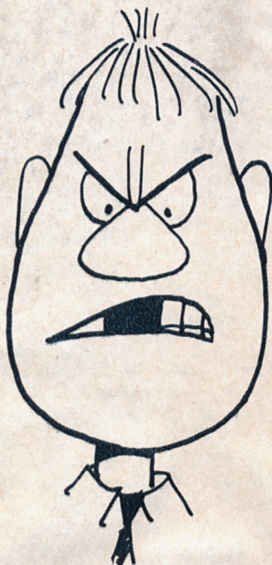
yötäpäivää

Amer-Tupakka Oy

mv

Jammu:

NASTA-HAMPAAN HISTORIA

Herran meteli sentään, millaisen riesan yksi strategisella paikalla sijaitseva nastahammas saattaakaan aiheuttaa ihmiselle!

Kauneus on tässä maailmassa semmoinen arvo, että vain kummitus tai hottentotti saattavat suhtautua siihen yliolkaisesti. Kun siis keskellä yläleukaa sojottavan nastahampaan perustukset alkavat rakoilla, ei tilanne naurata — eikä asianomainen henkilö sitäpaitsi voisikaan nauraa pelkäämättä, että samalla tulee nielaisseeksi kalliin tekokapineensa.

Puhun vakaumuksesta, sillä menetin yhden etuhampaistani jo nuorena, ja se korvattiin lääketieteellisellä paikallisproteesilla. Vuosikausia hammas vartioi horjumatta paikoillaan. Sillä sopi purra, imeä, esittää viehkeintä hymyään, rikkoa saksanpähkinöitä ja suhista mukavia likkojen korvaan. Tuli kuitenkin päivä, jolloin hampaan juuri joissakin törmäilyissä halkesi ja proteesi alkoi vipattaa kuin lakana tuulessa. Tästä alkoi seikkailu.

Kuten tunnettua ihminen ei lähde hammaslääkäriin ihan ensimmäisessä hädässään. Tulee ajatelleeksi, että kyllä tässä kovalla sisulla ja ilmiömäisellä mielenlujuudella vielä hetken — sanotaan pari kuukautta — selvitään. Niin suunnittelin minäkin, ja sulloin pullasuttua pahimpiin rakoihin. Näin nastahammas roikkuikin mukana muutaman viikon, kunhan varoin sanomasta muutamia rasittavimpia sanoja, kuten perkele, kermanvärinen, traktorin peräkärry, raatokärpänen, verenkarvainen, perheen rahaministeri jne.

Tällainen puolihuolimaton tilanne rasittaa kuitenkin ihmisen hermoja arvaamattomalla tavalla. Jos olin lähdössä hienompiin juhliin, joissa esiinnytään kengät kiillotettuina ja parta ajeltuna, hermoilin jo etukäteen, että tuleeko hampaani kestämään seurustelun vai ei. Jos ajoin jäykkäjousisella autolla, jouduin pitelemään toisella kädelläni hammasta ojennuksessa. Pahin pelko iski kuitenkin iltaisin, koska koskaan ei voi tietää, millaista käyttöä hampailla on öisin. Ajattelin aina, että heräänköhän aamulla harvahymyisenä, ja jos herään, mistä kumman paikasta alan etsiä hammastani.

Näin sujui ankeata aikaa pari viikkoa. Sitten jouduin kokoukseen, jossa katsoin, pöhkö, asiakseni sanoa pari valittua sanaa. Puheenvuoroni päätteeksi ilmoitin kohteliaasti: »Lopetankin tähän, hyvät herlllat.» Tuo viimeinen sana oli juuri se maailmankaikkeuden hetki, jolloin nastahampaani tipahti pöydälle.

Seuraavat päivät olivat epätoivoisia muistuttaen lähinnä ihmisaran ja mykän henkilön elämää. Kaartelin sivukaduilla ollakseni törmäämättä tuttuihin ja esitin asiani mahdollisimman laveasti, kuten hmnjuu, nduodanoin, emnätie, oiskohanniin . . . Siitä huolimatta monet entiset ystävät käyttelivät naurujänteitään kuin pellinnaruja. Kirlottua aikaa.

Monien puhelinsoittojen ja ahkeran jonotuksen jälkeen pääsee ihminen kuitenkin aina hammaslääkärin penkkiin. Minun hammasraunioni nähdessään pudisteli lääkäri merkitsevästi päätään ja sitoi nenänsä eteen tiiviin hajunaamarin. Kun korjaustyö, johon näköjään käytettiin omakotitalon perustusvaiheen verran sementtiä, oli ohi, totesi tohtori: »Kyllähän se siellä tilapäisesti roikkuu, mutta en mene takaamaan kuinka kauan. Parasta totuttautua vain velliruokiin.»

Tässä sitä nyt eletään, hammas ja minä. Edellämainitun ei voi sanoa viettävän erityisen vakaata elämää, viimemainitun sensijaan on pakko, sillä kiroilla ja metelöidä ei uskalla.

postia

Pastori Lampolan miniajatukset

Minihamepastori Antti Lampola on »vakaumuksensa nojalla loukannut siveellisiä Suomen naisia ja äitejä» ja saa siipeensä sen mukaisesti — yhtä poikkeusta lukuunottamatta. Eräs kirjoittaja kysyy, milloin joku pappi puuttuu poikien piukkoihin housuihin, sillä hänen tietojensa mukaan monet nuorisopapit ja poikatyöntekijät ovat homoja.

Eikö papeilla ole varaa enää lausua totuuksia saarnatuolista? En minä enää ihmettele, miksi kirkon evankeliumi on pyöreää kuin pallo.

Olen kuunnellut pastori Lampolan saarnoja ja minusta hän on hyvin suoralla linjalla. Mutta eihän maailmanmieliset ole koskaan hengellisiä asioita oikein ymmärtäneet.

Hyvät tytöt. Pidentäkää hameenhelmanne ja menkää pyytämään pastorilta anteeksi. Älkää odottako, että Lampola pyytää teiltä.

Seurakuntalainen

Älä himoitse rippikoulutyttöjen sääriä, älä reisiä, äläkä mitään, mikä on niitten yläpuolella mini tai mini-mini hameiden peittäminä!

Julkisuudessa olleiden tietojen perusteella olen tullut siihen tulokseen, että te pastori Antti Lampola olette varmaankin sielunelämältänne, jos teillä sitä on, erittäin tasapainoton ja ajatuksenne liikkuneekin pääasiallisesti vain seksuaaliasian parissa ja tässä intohimossanne kierrätte ja vaanitte tilaisuutta kuin kiljuva jalopeura (vertaa »Pukki paratiisissa») saadaksenne panna käytännössä toteen sen, mitä ajatuksissanne olette jo tehnyt.

Miten pitkälle teidän annetaan mennä, ennenkuin huomataan, että olisi ollut parempi jos myllynkivi olisi ripustettu teidän kaulaanne ja teidät heitetty . . .

Paul Henrison
Kemi

Me alettiin kirjoittaa minihameiden puolesta, koska katsottiin se tarpeelliseksi. Meillä ittellä on minihameet ja me ollaan rippikoulussa eikä meitä olla erotettu.

Eikä me uskota, että juuri minihameiset on huoria. Meilläkin on minihameet, eikä me olla. Anita Hirvosella on vielä lyhyempi hame kuin niillä erotetuilla tytöillä.

Kaksi minihameista

Minun on »kansakoulupohjalta» vaikea ymmärtää pastori Lampolaa tyttöjen erottamisen johdosta. Kaikkihan me olemme erehtyväisiä, mutta ei pitäisi kaikkialla nähdä pornoa.

En halua painostaa pastori Lampolaa. Osaan antaa arvoa kristilliselle työntekijälle, mutta suutari pysyköön lestissään. Seurakuntalaisen terveisin

Kristitty

Kun tulee maximuoti, niin erotatteko te taas kaksi maxityttöä? Aika hyvä konsti päästä kuuluisaksi, vai mitä?

Kaksi nuorta muodinseuraajaa

Jos ei tyttöjen vanhemmilla ole mitään lyhyitä hameita vastaan, ei pitäisi silloin olla pappismiehelläkään. Mielestäni pastori Lampola voitaisiin rinnastaa rouva Ant-Wuoriseen miespuolisena tapauksena!

20-vuotias nuorukainen
Hanko

Sanon kaikille alle 60-vuotiaille naisille: jos säärenne ovat hyvät, käyttäkää minihameita. Ne ovat kauniita ja käytännöllisiä.

Vieno Räsänen
Joroinen

Tyyne Tyydytetty

Parahin Tyyne. **Nykyisen käsityksen mukaan on mielenterveyden kannalta erittäin tärkeätä, että normaalia sukupuolista kanssakäymistä avioliitossa jatketaan vielä yhdeksännessäkin kuussa. Tämä on tärkeätä molempien osapuolten kannalta. Kaupan olevista oppaista selviää Teille tekniikka ellei oma mielikuvitus riitä.**

Onnellisella sukupuolielämällä ei ole mitään tekemistä lapsien siittämisen kanssa.

Aina Haluava

Nimimerkki Tyyne Tyydytetyn juttu järkytti. Hänelle sanoisin, ettei kenenkään naisen ole pakko alistua väkisinmakaamiseen raskauden yhdeksännellä kuukaudella eikä synnytyksen jälkeen pariin kuukauteen. Uskomatonta, että niinkin eläimellisiä miehiä on olemassa. Luettakaa moisella pässillä lääkärikirjaa, ellei hän muuten älyä! Mitä rakkautta se sellainen on!

Onnellinen yhden miehen vaimo
Kuopio

Ilolinnun verot

Nimimerkki »A. S. Lahti» oli vähäsen huolissaan Ilolinnun veroilmoituksen suhteen, mutta ei kannata, sillä heille laadittiin oma kaavake jo silloin, kun Eeva antoi ja minä söin. Toisaalta on huomattava, että kun hallitus vahvistaa lain, jossa eläimeen sekaantuminen ei enään ole rangaistava teko, niin silloin hinnat alkavat pudota näiden ilolintujenkin kohdalta. Silloin elämme aikaa jolloin työttömät ja pa. olevat lähtevät riemumielin lauantaiehtoopuolella paimeniksi.

Maapallon kaiken elollisen sivistystasoa ryhdytään kaikin keinoin kohentamaan. Arveluttavia toimenpiteitä?

Nakertaja

Katri-Helenan avioero

Olen pieni, vaalea ja hento eronnut rouva. Koska entinen mieheni on Tohmajärveltä, kysyn, ovatko kaikki tohmajärveläiset sellaisia, että haluavat erota. Minulla alkaa olla heistä huono käsitys.

Kuinka teillä, Katri-Helena, on sydäntä jättää noin suloisen näköinen mies. Se on oma vika jos antaa avioliiton tappaa rakkauden.

Kun tyttö menee ensi kertaa avioon, siinä on jotain kaunista, mutta kun hän eroaa, on maku pois. Toivon, että joskus maailman polulla tulette sen huomaamaan.

Vaalea pikkurouva

Toivon, että te, herra Turunen, ette rupeaisi käyttämään alkoholia sen takia, että Katri-Helena haluaa erota. Te olette nuori, teillä on elämä edessänne. Ei kannata surra sellaisen Katrin perään joka ei halua lapsia vaikka mies haluaisi.

Eihän se mikään koti ole, jossa vaimo käy joskus nukkumassa keikkaväsyt pois ja puuteroimassa naamansa lentääkseen taas juhliin.

Kyllä te löydätte tytön, josta tulee oikea vaimo ja äiti, joka osaa tehdä teidät onnelliseksi ja luoda oikean kodin. Ei kaikki tytöt ole sunnuntailapsia. On sellaisiakin, joista lapsen synnytys ei tunnu kamalalta vaan tavalliselta asialta.

Ostakaa vaan vaunut valmiiksi. Kyllä kunnon tyttö vielä löytyy. Ei kannata Katrin menoa surra, juhlikoon ja keikkukoon ihailijoittensa edessä.

Onnellinen äiti
Itäpuoli

Katri-Helena ei tule koskaan saamaan parempaa ja muutenkin niin fiksua miestä kuin tämä Matti oli. Kyllä se vieläkin kääntyisi parempaan suuntaan, jos Katri-Helena pyytäisi Matilta kaikki anteeksi.

Vapaa 21-vuotias, ei laulava tyttö

Onnen pipanoita

»Uskovainen», »kristitty» ja »tosikristitty» -nimimerkkien suojassa esiintyvät lukijat ovat lähettäneet summattoman määrän uhkauskirjeitä sen takia, että tällä postipalstalla yritetään »liian selvin sanoin» ratkoa sukupuolielämän ongelmia.

Kunnioitamme jokaisen lukijamme vakaumusta, mutta eikö raamattua voi ymmärtää niinkin, että olkoon ihminen miten vähäpätöinen, kurja ja syntinen tahansa, hänellä ei kuitenkaan saisi olla **liian** huono käsitys itsestään? Juuri epäsuhtainen sukupuolielämä pilaa monen maan matosen elämän.

Psykologia osoittaa, että ihminen pakenee sielullista tyhjyyttään seksualismiin.

Lehmän tasolle tai sitäkin alemmaksi laskeutuu nainen, joka kymmenien miesten kanssa seurustelee. Ja tämä kaikki muka rakkaudesta.

Lehmälläkin on aikansa, jolloin se sietää. Mutta irstas nainen elää kiima-aikaa jatkuvasti, eikä ajattele seurauksia. Hän on kuin sonnieli möyrytautinen sairas lehmä. Luuletteko te tällaisen tyylin naiset löytävänne elämän onnen ja sille perustalle rakentavanne kerran oman perheen?

Se on suuri erehdys.

Pohjimmaltaan mies halveksii sellaista naista, eikä ajattele avioliittoa vaikka käyttääkin hyväkseen. Mies on luotu metsästäjäksi ja hakee kunnon tyttöä.

Rouva X
Jämsä

Mieheni sanoo, että tekisit sinäkin joskus aloitteen siinä yhdessä asiassa. Kun olen yrittänyt, hän sanookin, että »tekeeks mieles» ja kääntää selkänsä. Kyllä siinä lämpö katoaa vaimoltakin vaikka olis kuinka kuuma.

36-kesäinen akka

Avioliitto solmitaan aina kiintymyksestä toiseen ihmiseen. Suurin kiintymys on seksuaalinen, ei sitä kannata kieltää. Himoa se on eikä sitäkään ole syytä hävetä. Mutta vuosien ja vuosikymmenien saatossa tämä kiintymys, himo, saa erilaisia muotoja, kehittyy. Se vaatii jatkuvasti kummaltakin puolelta huolellista hoitoa, onhan kysymyksessä perheonnen kaikkein tärkein tekijä.

Te avioliiton tämän puolen taitavat naiset: tarttukaa nyt kynään, neuvokaa ja ohjatkaa kanssasisarianne, joille avioliiton seksipuoli uskonnollisista tai muista perityistä estoista johtuen on kielletty hedelmä.

Heitä on uskomattoman paljon ja heidän rinnallaan kituu yhtä paljon sukupuolisesti tyydyttämättömiä miehiä, jotka ovat liian rehellisiä ollakseen uskottomia. Eikö pornokuvien laaja levinneisyys juuri todista seksin nälkää?

Ainakin vanhemmalle miehelle seksi on joskus arvokkaampi kuin yhdyntä. On kuitenkin paljon vaimoja, jotka eivät hyväksy edes valoa makuuhuoneeseen.

Ulos kehästä
Puistola

Lopettakaa tuo tuollainen joutavain asiain vispaaminen. Minua naisena hävettää, että meitä portoiksi luullaan. Koko avioliiton kauneus vedetään kuin lokaan, mitä enemmän siitä »sänkyrakkaudesta» puhutaan. Ei niistä ole ennenkään kirjoiteltu ja yhtä hyvin on maailmassa eteenpäin menty.

M. R.
Vaasa

Mitäpä työstä palaava mies muuta kaipaakaan kuin puhtautta ja rakkautta. On otettava myös huomioon, että epäpuhdas nainen ei ole iloksi miehelle, mutta Rexonaa käyttävä nainen on aina suosittu.

Jukolauta, ei ihmisen ole hyvä olla yksin.

K. K.
Lahti

Jos olen teitä Annikki Ant-Wuorinen ymmärtänyt oikein, on moni ihmispoloinen teille paljosta velassa, koska olette julkituonut elämän syvimmät arvot tavalla, jota ei ole ennen huomattu.

Timpuri
Kokkola

Kyllä aviomies pettää vaimoaan olipa tämä kuinka kiihkeä hyvänsä. Olen jopa kysynyt muiltakin kuin nykyiseltä mieheltäni, olenko kylmä vai kuuma nainen?

Aina on vastattu, että olen hyvä petikaveri. Mutta se ei riitä miehelleni. Ehkä olisi parempi ruveta itsekin pettämään kuin erota. Vai kuinka, petetyt vaimot?

Monesti pettynyt
Pori

Tänä maailmanmestaruuksien aikakautena voisi tehdä pienen kokeen. Menkööt Annikki Ant-Wuorinen ja Pertti Ylermi Lindgren kahdestaan vuodeksi autiolle saarelle. Katsottaisiin sitten, kumpi on säilynyt hengissä.

En ole mikään ahdasmielinen ihminen, mutta mielestäni liiallinen kiihkoilu on vain kuuluisuuden tavoittelua.

R. J.
Harjavalta

Milloin siellä Suomessa päästään samalle tasolle kuin täällä Ruotsissa? Milloin jokainen haluava saa E-pillereitä, ettei tule tarpeettoman usein lapsia? Milloin tulee sairaala ilmaiseksi? Kuinka moni tulisikaan sinne takaisin silloin.

Kun suomalaisen jumalanpalveluksen aikana laulamme: »Mä taimi olen sun tarhassas», täyttää ikävä mielen ja kysyy itseltään, pääseekö sinne Suomeen joskus takaisin. »Mutta kuka hyvää pakeneis?»

Rouva H. T.
Vilshult Ruotsi

Eräs kirjakin sanoo: Se on synti jos ei kiimaista auta. En tahdo loukata naisia tällä sanalla, mutta mitä varten on menty ihmisen vapautta riistämään näissä sukupuoliasioissa.

Nostan hattua niille naisille, jotka menneenä pakkastalvena ovat pysyneet lämpiminä.

Toivo Nurmi
Köklaks

En voinut olla hymyilemättä lukiessani rouva Ant-Wuorisen vastausta kun Ennala hieman kierosti kysyi, mitä rouva tekisi maanviljelijän vaimona? »Minä laulaisin ja steppaisin aviomiehen iloksi siellä pellolla». Taitaisi tulla oikea sirkusesitys naapureille. Hulluna varmaan pitäisivät. Ja kuinka kauan aviomies olisi iloinen seksuaalisesta vaimostaan, joka kenties ei harrastaisi niin arkisia asioita kuin taloustyöt.

Avioliittoon kuuluu mielestäni se seksuaalisuus, mutta myös toisen kunnioittaminen, hyvä toveruus, uskollisuus ja rakkaus. Eikö sellainen avioliitto olekin onnistunut, jossa on kaikkea sopivin annoksin. Kyllä minä ainakin tykkään sanasta äiti enemmän kuin sanasta naaras.

Eräs Justiina
Ilomantsi

Rajaseutuyhdistys

Yhdistyksemme nimi on mainittu lehtenne palstoilla rajaseutuperheiden auttamistoiminnasta kerrottaessa. Kirjoituksessa sanotaan mm: »Pidämmekin Rajaseutuyhdistyksen antamaa osoitetta epäkelvollisena».

Hoitaessaan osoitepalvelua Rajaseutuyhdistys on pyrkinyt tukemaan vähävaraisia perheitä eri puolilla rajaseutujamme. Mainittakoon, että rajaseutualueeseen kuuluu 41 kuntaa itä-, pohjois- tai länsirajalla. Hankkimalla osoitteet sosiaaliviranomaisten tai diakoniatoimikuntien välityksellä on haluttu saada luotettavat tiedot avun tarvitsijoista niille, jotka itse lähettävät apunsa suoraan autettaville.

On olemassa erilaisia käsityksiä siitä, mikä perhe on avun tarpeessa, ja tässä lienee sosiaalitarkkailijan ja edustajanne käsitykset ristiriidassa. On selvää, että monilapsinen perhe, joka ei omista mitään ja jonka huoltaja on työkyvytön tai työtön, on huonommassa asemassa kuin perhe, joka omistaa pientilan ja jonka huoltaja on työkykyinen. Sellaisen verrattain vaatimattoman avun kuin käytettyjen lastenvaatteiden tarpeessa saattaa silti kumpikin perhe olla. Tärkeintä lienee, että pyrimme auttamaan avun tarpeessa olevia, myös sellaisia yritteliäitä perheitä, jotka pyrkivät tulemaan toimeen omalla työllään.

Perheestä, josta on saatu aihe lehtenne kirjoitukseen, olemme saaneet tiedot Ylitornion kunnan sosiaalitarkkailijalta, joka oli henkilökohtaisesti käynyt kaikissa niissä kodeissa, joiden osoitteet hän on meille lähettänyt. Kirjoituksenne ilmestymisen jälkeen olemme ottaneet yhteyden sosiaalitarkkailijaan, ja hän on kirjeessään ilmoittanut käyneensä uudelleen mainitussa perheessä ja olevansa edelleen sitä mieltä, että apu perheelle on tarpeen. Hän mainitsi, että kodinhoitaja oli käynyt samalla viikolla viemässä perheelle käytettyjä lasten vaatteita, jotka oli tarpeellisena otettu vastaan.

Kiitämme lehteänne harrastuksesta, jota se on osoittanut rajaseutuasiaa kohtaan. Kirjoituksenne on antanut aiheen niiden ohjeiden täydentämiseen, jotka olemme antaneet kanssamme yhteistyössä oleville sosiaalityöntekijöille.

RAJASEUTUYHDISTYS r.y.

Tauno Kiviluoto
toiminnanjohtaja

Ääni Kangasalta

Olen suurella mielenkiinnolla lukenut artikkelinne rva Ant-Wuorisesta ja lukijain mielipiteistä. Olen mielestäni nainen sanan täydessä merkityksessä, mutta on kuitenkin joitakin kohtia, joissa en voi yhtyä rva Ant-Wuoriseen. Olen iältäni nuorempi ja kokenut vain yhden laillisen avioliiton. Siihen haksahdin nuorena, se oli täysin epäonnistunut ja joutava, mutta »epäaviollistenkaan» kokemusteni suhteen miehet eivät ole tasaveroisia, vaikka heidän vieressään lepäisi kuinka naisellinen nainen tahansa.

Kyllä katson kelvottomaksi miehen, joka ensi minuutilla laukeaa. Voiko joku nainen sellaisestakin nauttia? Sitten ovat asia erikseen ne miehet, jotka eivät käytä ehkäisyvälineitä eivätkä sitten muutenkaan hallitse hermojaan kun tullaan »kriittiseen pisteeseen». Tällaisen miehen kanssa nainen ei voi nauttia, hän ei vapaudu vaan pelkää alitajuisesti ja tietoisestikin.

Tällaisten suhteiden seurauksena olen saanut 2 aviotonta lasta ja kärsinyt lääkärin nuhdesaarnoja »voimakkaan sukuviettini» takia ikään kuin se olisi minun syyni ja jokin kamala paha. Kyllä miehet ovat välttämättömiä, ei rva Ant-Wuorinen ole ainoa joka sen myöntää.

Mutta näin maalla rouvat, joilla on »pässi omassa karsinassa», seuraavat hartaina seurusteleeko joku yksinäinen nainen (esim. eronnut rouva) jonkun miehen kanssa. Mikä ihme tässä asiassa heitä kiinnostaa, kun sukupuolisuus sitten on niin pahasta ainakin avioliiton ulkopuolella tunnettuna ja koettuna?

Kyllä naisen on tosiaan oltava nainen miestä miellyttääkseen edes sängyssä. Mutta myös mies saisi olla mies. Kyllä olisin minäkin valmis sellaisen omakseni vielä kerran ottamaan, mutta tyydyttämättömänä en rupea kenenkään vieressä makailemaan.

Mutta valistakaa myös miehiä miten naista tulee käsitellä. Kun puhutaan asiat halki niin puhutaan.

Rva K. N.-R-a
Kangasala

Vaatiiko hiuslaatunne tai kampauksenne voimakkaan kiinnityksen?

UUTUUS Miss BRECK sininen

on tehokas hiuskiinne, joka on kehitetty kiinnittämään kampauksenne voimakkaasti, ja kuitenkin luonnollisen näkymättömästi. Miss BRECK sopii kaikille kampauksillenne, jotka vaativat voimakkaampaa kiinnitystä. Miss BRECKin ansiosta kampauksenne kestää huonossakin säässä — kauniina.
Kaikilla BRECK-tytöillä on Kauniit Hiukset.

Miss BRECK - kaikille kampauksille!

Miss BRECK
sininen
— voimakkaaseen kiinnitykseen

Miss BRECK
punainen
— normaaliin kiinnitykseen

 FARMOS OY

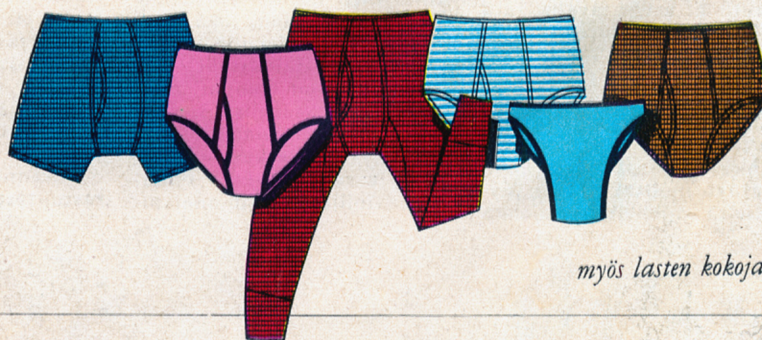
Ban-Lon®
COLORI

HYVON

Parasta BANLONIA, hemmottelevaa ja helppohoitoista. Kun vaihdatte puhtaisiin vaihtakaa värillisiin COLORI alushousuihin. — Ne ovat ennakkoluulottomien miesten muotia.

HYVON YLLÄ HYVON OLLA

myös lasten kokoja